
UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 12 02 18 03 022 0

קונטרס הפיוטים

הנלוה

אל המחזור ויטרי כתב יד לונדון

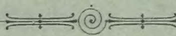
(בריטיש מוזיאום סימן 27200—27201)

העתקתיו והוצאתיו לאור

עם הערות ותקונים נחוצים

אני

חיים בראדי.

ברלין, תרנ״ד.

בדפוס צבי הירש בר׳ יצחק איטצקאווסקי.

ספרים

היוצאים לאור בפעם ראשונה

על ידי

חברת מקיצי נרדמים

(הוקמה מחדש בשנת תרמ"ה)

תחת השגחת ראשי החברה:

שנה עשירית תרנ"ד.

Kuntras ha-Pijutim.

BERLIN 1894.

Herausgegeben im Selbstverlage des Vereins M'KIZE NIRDAMIM.

(Dr. A. Berliner.)

In Commission bei J. Kauffmann

Frankfurt a. M.

Kuntras ha-Pijutim

nach der

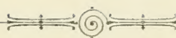
Machsor-Vitry-Handschrift

(Brit. Mus. Add. 27200 u. 27201)

bearbeitet und herausgegeben

von

Dr. H. Brody.

BERLIN 1894.

Druck von H. Itzkowski, Gr. Hamburgerstr. 2.

קונטרס הפיוטים

הנלוה

אל המחזור ויטרי כתב יד לונדון

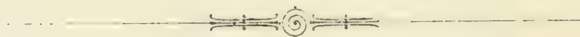
(בריטיש מוזיאום סימן 27200—27201)

העתקתיו והוצאתיו לאור

עם הערות ותקונים נחוצים

אני

חיים בראדי.

ברלין, תרנ״ד.

בדפוס צבי הירש בר׳ יצחק איטצקאווסקי

LIBRARY
FEB 12 1970
UNIVERSITY

ראש־דבר.

אמר חב"ר: כאשר בינותי בספרי רשד"ל ז"ל, בפרט במכתביו ובספרו טל אורות שי"ל אחרי מותו, מצאתי ראיתי, שהוא מביא פה ושם פיוטים מהמחזור ויטרי, אשר לא יראו ולא ימצאו במח"ו אשר הו"ל הרה"ח ר"ש הורוויץ נ"י ע"י חברת „מקיצי נרדמים" הנכבדה. על הרוב יאמר רשד"ל, כי לקח את הפיוטים האלה מתוך קונטרס הפיוטים אשר בסוף מח"ו *), ואולם במח"ו שלפנינו חסר הקונטרס הזה ואיננו. ויהי בהיותי בשנת תרנ"ד באנגליה, להעתיק שם את שירי ר' יהודה הלוי, נתתי את לבי לדרוש ולתור גם אחר הקונטרס הזה, אשר אבד זכרו, כי נפשי חשקה מאד לדעתו. ואמצא חן בעיני ד' ויצליח את דרכי, ואחרי חקירה רבה וחפוש אחר חפוש מצאתי את אשר בקשתי, ואת אשר פללתי ראות ראו עיני ותאורנה!

קונטרס הפיוטים — זה שמו אשר יקרא לו שד"ל ואיננו בכ"י — נמצא בסוף הכרך השני מהמחזור ויטרי כ"י אשר היה לפני רשד"ל ז"ל, ולא בסופו ממש, כ"א קרוב לסופו, היינו מדף 239 עד דף 260, והוא כולל לפי"ז אחד ועשרים דפים בתבנית חצי גליון גדול (2^0). הדפים כרוכים בהכ"י שלא כסדרן, ואולי מטעם הזה לא העתיקו המעתיק את הכ"י בעד חברת מ"נ והניח גם לי מקום להתגדר בו.

והנה אף כי נדפסו כבר רבים מהפיוטים אשר בקונטרס בספרים שונים ובמחזורים ממנהגים שונים, לא חדלתי מלהדפיס את כל הקונטרס כאשר הוא לפני בכ"י, בלי כל גרעון, כי היה את נפשי לתת לפני הקוראים הנכבדים דבר ולא חצי דבר. אך שברי שירים הנמצאים בהכ"י — כי הכ"י חסר במקומות אחרים — אותם השמטתי, יען לא ראיתי כל תועלת בהדפסתם.

בהערותי אשר בסוף הספר העירותי את אזן הקורא על דברים שונים הנוגעים בהפיוטים הנדפסים בזה, גם הודעתי את הספרים אשר נדפסו בהם הפיוטים שכבר יצאו לאור, וגם לשנויי הנוסחאות פניתי מקום אצל כל השירים, ואם יראתי פן תרבינה אלה השנויים — בפרט אצל השירים אשר כבר נדפסו פעמים רבות — קצרתי ולא הודעתי רק את השנויים הנמצאים בתוך הכ"י אשר לפני, והנקל לכל איש להשוות את השיר כלו עם הנדפס מכבר, אחרי אשר קראתי בשם את כל הספרים, אשר הפיוט נמצא בהמה.

זה שעור מה שרציתי להקדימו בזה, והערות אחרות ימצא המעיין בסוף הספר כל אחת במקומה הראוי לה ולא אכפיל הדברים, אך אתן בזה עוד רשימה על סדר א"ב מכל המשוררים, אשר פיוטיהם ימצאון בספר הנכחי והם:

אבינדור: סי' פ"ו. — אברהם: סי' כ"ג (?), ק"ז. — אברהם בן עזרא: סי' כ"ב, [a]ל"ד (צד 71), מ"ב, מ"ט, נ"ז, נ"ט, ע"ג, ע"ה, ע"ח, פ"ז, צ"ח, ק"ג. — אהרן:

---

*) כמו בטל אורות צד 3 סי' ג' והלאה ובמ"א.

סי' ס'. — אלחנן בן יצחק: סי' ט'. — אליהו: סי' צ"ו. — אליעזר ברבי שלמה: סי' א'. — אלעזר הקליר: סי' י' (לא אחליט עוד דבר). — אמתי: סי' ל"ח. — חזקיהו: סי' ק"ו. —

יהודה: סי' ל"ד, ל"ה. — יהודה הלוי: סי' י"ד, ט"ו, ט"ז(?), י"ז, י"ח, י"ט, כ', כ"א, כ"ה, ל"ב, ל"ז, ל"ח, ל"ט, מ"ג, מ"ד, נ', נ"ג, נ"ד, נ"ה, נ"ו, נ"ח, ס"ז, ע"ב, ע"ו, צ"א, צ"ט. — יהוסף: סי' ע'. — יהוספיה הגר: סי' פ"ג, צ"ה. — יום טוב: סי' מ"ז, ע"א. — יום טוב [בן יצחק] הקדוש: סי' צ', צ"ג. — יוסף: סי' מ', נ"ב, צ"ב. — יוסף בן אשר: סי' ק"ב. — יוסף זרק (?) ו'. — יוסף בן יצחק בן אביתור: סי' ס"ה. — יעקב: סי' ע"ד. — יעקב תם: סי' כ"ד, לו. — יצחק: סי' י"א (?), ס"ד, פ"ה. — יצחק בן יהודה בן גיאת: סי' ל' (?), מ"א, נ"א, צ"ז. — יצחק סופר(?): סי' ה'. לוי [בן יעקב אלתבאן]: סי' ק'.

מאיר ברבי משה: סי' ד'. — משה: סי' פ"ד. — משה בן עזרא: סי' מ"ה. עזרא: סי' כ"ז.

שלמה: סי' כ"ח. — שלמה בן אבון (הנער): סי' ג', פ"ב, צ"ד. — שלמה ברבי אליעזר: סי' ב'. — שלמה בן גבירול: סי' ז', ח', ס"ח, ס"ט, ע"ז, ע"ט, פ"ט, ק"א. — שלמה בן יהודה: סי' ק"ד, ק"ה. — שמואל: סי' י"ג, כ"ו, ס"א. — שמואל הכהן: סי' מ"ח. — שמשון [בן אברהם]: סי' פ"א. — ששת: סי' ס"ו.

בלי שם המחבר: סי' י"ב, כ"ט, ל"ג, מ"ו, ס"ב, ס"ג, פ', פ"ח.

ברלין, בשנת תרנ"ד.

קונטרס הפיוטים.

א.

אמרו לאלהים   עם אחריו נוהים   במקהלות אלהים   ברכו.
להמליכו יחד   השר האחד   יחד שכם אחד   לעבדו.
יה שוכן ערץ   שעשועי יִרֶץ   מלא כל הארץ   כבודו.
על המערכת   טרם נערכת   שלח במלאכת   ידו.
זיקת משחקת   לנפש שוקקת   עד אל השוקת   כַּדוֹ.
רם שוכן עלטה   עם זו הביטה   כי ימוך ומטה   ידו.
בנגע הלחמי   יישב שבות עמי   הנקרא בשמי   כבודו.
רטויה למכתו   מסר לעדתו   תכון במלכותו   במדו.
בִּידֵי הֱקָם עָל   חץ לדולקים יפעל   שק תפרתי על   גלדו.
יקם הוד אריאל   צור פודה וגואל   ידע ישראל   עבדו.
שובה עם מְכַהֵן   ורועים על ידיהן   ולבש הכהן   מדו.
לפניו לא נוצר   אֵל, מפלטי מצר,   והוא יֶשְׁסֶה אוצר   חמדו.
מאור הנעלם   בו צדיק ישֻׁלם   כי טוב כי לעולם   חסדו.
הללוהו בגדלו   עמו מנת חבלו   תשמרו להקריב לו   במועדו.

ב.

שירו לד׳   בחורי וזקני,   במקהלות ד׳   ברכו.
למשפיל הרמים   אודה בעמים   לו שם הימים   ארכו.
מזורה הרשת   אדום ומואב ופלשת   הרשעים קשת   דרכו.
הופכים קערתי   ולכבות גחלתי   ארץ מררתי   שפכו.
במר לענה ורוש   אני אל אדרוש   את ידיהם על ראש   סמכו.
רציץ מוחם חש   [אל עונה לחש]   עפר כנחש   ילחכו.
בורא כל וסובל   כל מנאצי יחבל   אחרי ההבל   ילכו.
יתן עוז לעמו   ויפולו אויבמו   ועל במותימו   ידרכו.
אל נשפט באש   הורים אל תבאש   עצים על האש   ערכו.
לך יהיה לרִצון   כרם פנימי וחיצון   למשפחותיכם צאן   משכו.
יקר עדת ברוכים   אשר שמו ממליכים   ואלה המלכים   מלכו.
עורה לְרָדִים   וחבל חיל רודים   ובשאול צעדים   יתמוכו.

זכרה לבני ארם   זרע בני אברם   משחור תארם   חשכו.
ריבה ריבותי   וכלה מצמיתי   כמים שאגותי   נתכו.
חזקו [זה העם]   והדרוהו ברוב עם   מתנדבים בעם   ברכו.

ג.

– – ⏑ – – | – – – ⏑ – –

שירו לאל נועם   מהלל, אמוני   מתנדבים בעם   ברכו ה׳.
שדי אשר בשמו   די כל ברואים   נמצא בלב אישים   אליו מצואים
אך מראות עיֵני   פקחים ורואים   נפלא, ונפלאים   מעשי ד׳.
למענהו כל   עשה ופעל   אדיר אשר מדד   מים בְּשׁוֹעֲל,

אל תחקרו בו מה   מטה ומעל   כי אין לחקור על   דברי ה׳.
מכון לכם שבתו   תכן ויעד   בשמו יסדו פן   ירעש וירעד,
נראה כנשאו   אך הוא מסעד   כי קט מעט מעד   לולי ה׳.
הן לא, ולו יהי   דרדע וכלכל   הגיד קצת הודו   ישיג ויכול
כי הוא אשר תולה   עולם כאשכל   צור רב ורם על כל   גוים ד׳.
בניו אשר לשמו   הודו ושרו   קין בם הכי אליו   הקשו והמרו,
עשו וישמעאל   ענום והמרו   להם ולא אמרו   איה ה׳.
איך בן בכור אשכח   ונעים רנניו   זכרון ברית שַׁתִי   ביני וביניו

קום בַּשְׂרוֹ סָפוּ   עויניו ומוניו   אך לו לבד פניו   יאר ד׳.

מתנדבים בעם ברכו ה׳.

ד.

אור עט אדרת   נוגה עוטרת   סביביו סוחרת   ברכו.
ביטה והרקיע   טהרו הבקיע   תהומות השקיע   ברכו.
[גילה הפרכים   ימים בתככים   סִדֵּר בערכים   ברכו].

דידה הדשאים   רענני בכאים   הציץ פרי נושאים   ברכו.
הצהיר לטוהר   חרס לזוהר   אגן הסהר   ברכו.
וקבע בחכמה   כל ככבי רומה   עש כסיל וכימה   ברכו.
זִמֵּן כל רמשים   עטויי קשקשים   כנפים פורשים   ברכו.

חברבור ואריות   צר צור וכל חיות   רב העליליות   ברכו.
טיבם קוממיות   נגיד בנקיות   נפח בו חיות   ברכו.
יִפָּה לו בנין   צלע לקנין   קולע לענין   ברכו.

כִּתֵּר הכלה   כבודה וכלולה   זִכָּה לכילה   ברכו.

לִהֵק מלאכיו   שמשו מבורכיו   חתן במערכיו   ברכו.

מרומם בברכה   עריבה ונסוכה   עִטרם כהלכה   ברכו.
נח בשביעי   קִדֵּשׁ מרגועי   זה דודי וזה רעי   ברכו.

סִדֵּר המפעל   למענו כל פעל   מלך הוקם על   ברכו.
עדה מקודשת   דובבו ארשת   הכל צר בששת   ברכו.
מאיר השחר   כֶּתֶר לצחר   ברכתי בחר   ברכו.
מתקן שיח נערך   קול נועם ורך   האל המבורך   ברכו.

ה.

עם אשר יה ברך, שם אל המבורך, ברכו.

יחדָו הללוהו   בקהל רוממוהו   ואתי גדלוהו   ופלאי מעשהו   תחכו.
צור דר שמים   לו שאו כפים   והשתחוו אפים   ולבכם כמים   תשפכו.
חי שוכן זבוליו   ושת רקיע מעלליו   כל מתי מפעליו   אור נוגה מעליו   ידרוכו.
קץ לחשך עשה   גם נשי אור כסה   יום וליל בם נעשו   בשמו רם ונשא   ימלוכו.
ספרו עצומיו   עושה שלום במרומיו   בין אש שרפים ומימיו   שיר והלל עמיו   תערכו.

ו.

בשירים ובתהלות, אלהים במקהלות — ברכו.

יהודה לתפלה   לשון בלי תפלה   בשכל כל מלה   שבח ותהלה   ערכו.
והמוני עדרים   יאמירו סדרים   הדרים ויקרים   חדשים לבקרים   חנכו.
ספרו מעלותיו   וגודל ממשלותיו   רמו תהלותיו   ויד מעלילותיו   משכו.
פעלו מה נכבד   להגידו כל בר בבד   לשון ופה כבד   מלך מלכים לבד   נסכו.
זבחו תמור פרים   רוחות נשברים   לבבות ודברים   קחו נא הגברים   ולכו.
קדמו את פניו   לכפר את פניו   גורו מפניו   וכל ברך לפניו   ברכו.

ז.

– – ◡ – – – ◡ – – – ◡   – – ◡ – – – ◡ – – – ◡

שאי עין יחידתי לצורך   וזכרי בוראך בימי   נעורך
לפניו צעקי לַיִל ויומם   ולשמו זמרי תמיד   בשירך
מנת חלקך בעודך על אדמה   ומבטחך בצאתך   מבשרך
הלא הֵכִין לפניו [לך] מנוחה   ומתחת לכסאו שׂם   דבירך
אני על כן אברך את אדני   כמו כל הנשמה לו   תברך.

ח.

– – ◡ – – – – ◡ – – – ◡   – – ◡ – – – – ◡ – – – ◡

שאלוני סעפי התמהים   למי תרוין בגלגלי גבוהים
לאל חי תשוקת מַאֲוַיַּי   ונפשי עם בשרי לו כמהים
משושי עם מנת כוסי ועושי   אשר עת אזכרה אותו ואהים
הינעם טוב לנשמתי עדי כי   תברך שם ד' האלהים.

ט.

אחי שאו משאת	קומו קהלות	קומו וברכו		את ד'
לשמך אל תן כבוד	עם אלילים יעבוד	תשמידהו עד אבוד	ואנכי וביתי נעבוד	את ד'
חי הכה צור ויזוב	תחטאינו באזוב	מיחליך עזב תעזב	חלילה לנו מעזוב	את ד'
נכרים מקדשך בוססו	ואת מזבחותיך הרסו	יחדו כרעו כרסו	ישתחוו להם ויכעיסו	את ד'
נפלאות שדי מללו	מלכות הדרו קבלו	אתי לד' גדלו	שירו לד' הללו	את ד'
חזקי ומפלטי	פלט עיר מקלטי	הנה בו מבטי	אכן משפטי	את ד'

י.

אשישת שלוחתו בקטב תילה,   אשישות להניין בתיחוח קירולה.
בהיר במי תלחיו מתח כשמלה,   בעים דיים צו מלגוללה,
גְּדרו נכחו עשרים ושתים,   גלם כאחת בעלף צורותים.
דידה השנית פעורה בדלתים   דֵּיַע רידם לחרבות שתים.
הקליע ביצירת ששת,   החי ככילה בלי אששת.
וליחוש במבטיחה ולא בוששת,   וְהֵימִין נחלים והשמאיל יבשת,
זִקֵּק כשחוט משלש אותות,   זִוְּגֵם בהפרד ואינם נשתתות,
חרבה וחרב ומולים לעתות,   חִמוקם חג לבל נפתתות.
טִבַּע בשֵׁני כסילים נחרזים,   טִכם עֵטֶר כאילה . . .
יעה השור וינדדו בחפזים,   יצר טלה ראש מירוזים.
כִּלֵּל במסלות חמה ולבנה,   כביָּתָם בטל ולערב לינה.
ליל הגביר ינהגו שמונה,   לשנים עשר הִלוכו מִנָּה.
מאתמול ערך מורך ואבך,   מרחפת בשלשת גרוש בסבך.
נגד סגיאל פקיד שבוטי רבך,   נקשב פנה תלוי סובך.
סגסג בעדן מגידי נצנים,   סורקי ענב הידד לשונים.
עבי מאפילתו לששים שנים,   עיני בכמיה מני נטענים.
פריו לניניו ירתיח צולות.   פחו יחודם מושלך מצולות.
צמדו הררי לבירת פלילות,   ציגתם במלחמת ישנה לנדגלות.
קרון נוגח יחל לבעתו,   קִטור טהר יבער בגיותו.
ראותו ינום ויתמרמר בקדמתו,   רם ישלים ויתרצו ליפותו.
שִׁתֵּת וכִבֵּם ובִצַּע ושבת,   ששה בשכללו שביעי שבת.
תְּרְמוֹ כמעשר לנצורים כבבת,   תודה לצלצל לְבוֹ שבת.

יא.

[אל] אדון על כל המעשים,	אמר ויהי צוה ונעשים,
ברוחו נשבה נפוחים להנשימה,	ברוך ומבורך בפי כל נשמה.
גדלו וטובו מלא עולם,	גיהץ שני פנסים להבהיק ביהולם,
דולקי אש ומים התויך בתבונתו,	דעת ותבונה סובבים אותו.
המתגאה על חיות הקדש,	הוא גאה על ארבעה גאים נאדר בקדש,
והחיות רצוא ושוב כאש להבה,	ונהדר בכבוד על כס המרכבה.
זכות ומישור לפני כסאו,	זרעתיו סובלות עולם ומלואו,
חבתו יושט בפלוש הודו	חסד ורחמים לפני כסא כבודו,
טובים מאורות שברא אלהינו	טוב מאור שבעת ימים לעודדנו,
יצר בצדק ומשפט עולם בלי לשכל,	יצרם בדעת בבינה ובהשכל.
כח וגבורה נתן בהם,	באור היוצא מבין החרסים ליהט מאוריהם,
לשבים אליו פושט יד לקבל,	להיות מושלים בקרב תבל.
מלאים זיו ומפיקים נוגה,	מתקבצים ובאים בהגיון והגה,
נבונים בלחשם ומזיעים במהללם,	נאה זיום בכל העולם.
שמחים בצאתם וששים בבואם,	סודרים לשונם הננו בקראם,
עתים חשות ועתים ממללות בשש כנפיהם,	עושים באימה רצון קוניהם.
פאר וכבוד נותנים לשמו,	פוצחים שבחו בעילום לרוממו,
צגים באימה ומזומנים בשֵרותו,	צהלה ורנה לזכר מלכותו.
קרא לשמש ויזרח אור,	קרנו להרים מכל מאורי אור,
רוחמה כריחם ולא כהלשינה,	ראה והתקין צורת הלבנה.
שבח נותנים לו כל צבא מרום,	שפרירים ומשוררים לאל אדיר ירון,
תהלות יצחצחו קהלות עם קדש,	תפארת וגדולה שרפים ואופנים וחיות הקדש.

יב.

אל אדון	אמתו צנה וכדון	על כל החוסים	ועל כל המעשים:
ברוך ומבורך	מפי צבאות ערך	בשחק ובאדמה	בפי כל נשמה:
גדלו וטובו	גוזר בניבו	ליצורים כלם	מלא עולם:
דעת ותבונה	ותושיה נכונה	ונלאים מחזותו	סובבים אותו:
המתגאה	על כנף רוח יראה	השם מראות	[וחיות] הקדש:
ונהדר בכבוד	ומה נאה לעבוד	נערץ בחִבָּה	בכס המרכבה:
זכות ומישור	זה לזה ישור	דגל צבאו	לפני כסאו:
חסד ורחמים	וצדק תמים	הכל יעידו	לפני כבודו:
טובים מאורות	וכוכבים [ומזרות]	ומאור נִרֵנו	שברא אלהינו:
[יצרם] בדעה	ובגבורה מודעה	אל עולמו מכלכל	בבינה ובהשכל:
כח וגבורה	הוד ונהורא	העניק להם	נתן בהם:
להיות מושלים	יורדים ועולים	להשמיע בנבל	בקרב תבל:
מלאים זיו	ומלתו לא שניו	סובבים במחוגה	ומפיקים נוגה:
נאה זיום	בכל הארץ קִוָּם	זוהר חילם	בכל העולם:
שמחים בצאתם	ובמרוצתם	מתעלסים בשיאם	ששים בבואם:

עושים באימה עש כסיל וכימה שמש וסהר שניהם רצון קוניהם:
פאר וכבוד ובמצותו לעבוד עז עמו נותנים לשמו:
צהלה ורנה יעלו ברננה ליקר גדולתו לזכר מלכותו:
קרא לשמש ממקומו לא ימש ויאמר אֵל נאור ויזרח אור:
ראה והתקין בגלליו להשקין עדות נאמנה צורת הלבנה:
שבח יתנו לו להכות חילו בצפון ודרום כל צבא מרום:
תפארת וגדולה בקול רם בהמולה תת לו שרפי קדש עם אופני הקדש:

יג.

אל אדון על כל פעלים בונה מעלותיו ברום זבולים,
גדודים וְקִדֵּש בכתֵי אראלים דגול יצרם לשבחו בהלולים:
השליש והקוה נכבדי מצולים ויעדם חקות לאחור גוללים,
זִמֵּן בימים מיני תלולים חיות ושרצים וקטנים וגם גדולים:
טובים . . . . . בלולים ימנם לאותות . . . ולרגלים,
כטסים . . . צאתם מצהילים למנין שעות יורדים ועולים:
מנויים להאיר על תבל מושלים נצח נגהם בפרקים נוהלים,
סח ויהי הכל במלים עָתוּר מלאכתו גמר והשלים:
פנה ליציר גדלו במפעלים ציווי פקדו והביאו במאכלים,
קומט ונעצר ועש בו פלולים רנן מזמור ונצל מהבלים:
שביעי קדש וסודו העלים תמימה הנחילו והפיל חללים,
שמרו ואִלפו לעם לו מגדילים חי זקוף קרן עמוסי מקהלים:

יד.

– – – – – ⏑ – –

יְקַר אדון הנפלאות לא שבעה עין לראות
נלאו לשונות מלפרוש וּבַלְּבבות עֵד יאות:

הֲיַרְזְמוֹן עפעפים או יערימון מֵעַיִם
לפני אשר שָׁם אזנים לקשוב וניב לשפתים
ושָׁם משרתי שמים גבות מלאות עינים

ברא נפשות נכאות לבא לפניו נקראות
נתן יְכֹלֶת בם לפגוש המחזות הנוראות:

ותחזינה מלכותו ובמלאכותו הָלָכו
על מחזיקים בבריתו רוח נדיבה סמכו
כי ממקורי חכמתו פלגי נבואה שפכו

ומלמדות סוד ונבואות בין בחלום בין במראות
לֶאור באור מלך לדרוש פתח ארוניהם צובאות:

דעות כְּשמש מזהירות — להיות בְּתבל מֵאירות
נתן בפיהם להורות — תורות אמרות טהורות
לאמר לעינים עורות — כי יש בְּשחק מְאורות

ראו יסוד כל מראות — אחד ומאתו באות
ודעו הלא האחד ראש — מספר אלפים וְרבואות:

הן למרוני הרמות — למבקשי רב תעצומות
חיות פליאות ועצומות — אחת לאחת משלימות
בשם ד׳ מתאימות — עושה שלומות במרומות

חיות נשְׂאות כנושאות — אשר לארבע הפאות
קוראות בשם קדוש קדוש — קדוש ד׳ צבאות:

טו.

א) – ◡ – – – – – – ◡ – – – ‖ – ◡ – – – – – – ◡ – – –
ב) – ◡ – – – – – – ◡ – – –

יחדו נא כל איש בטוב רחשו — אל, והודו זכרו ושם קדשו.
היך ימלל אדם תהלתו
או יספר מקצת גדלתו
הוא מחולל הכל במלתו
הוד והדר סותו ומלבושו — אך ברחמים נמצא לכל דורשו
ובשחקים הפליא עזוז גדלו
עת לכל חי יכין מזון אכלו
כל יראיו יראו הכי קולו
במרומים יתן בהרעישו — עם ברקיו ובמוקדי אשו
דברו כל השומרים דתו
באמת ינצורו תעודתו
יום לכל איש שכר עבודתו
ינמלם, יזרָחו כאור שמשו — עוזבו אז יאכל פרי כחשו
הללוהו עמו והודוהו
שבחוהו אף העריצוהו
רננו לו כל יום וברכוהו
קול קדושה תשאו במקדשו — עם שרפים עומדים להקדישו.

טז.

א) – – – – ׀ – – – – – ׀ – – – – – ׀ – – – – – ׀ – – – – – –
ב) – – – – – – – –

שלשו קדוש עונים ברום עבות גלילי מרכבות נצות ולהבות אל שׁבֵֿן עד וקדוש.
יחקור מבין פליל ויחפש
במקור דעו כי הכל אפס
ובעקור שרשו בטיט יתרפש

וכל ראש כוס רוש ישתה וגם ימין ישר כמו חומין ואין אדם מאמין כח למול אל קדוש.
הצור נסתר ובכן נראה
נצור לב איש השכל פליאה
כי צור מעתיק ושם לַשואה

ואנוש הידרוש חומר ביד יוצר אֵיכה אין עוצר פני דרכו נוצר ושמו מרום וקדוש.
ועד על קו לא ימעד
הוא עד כי אל לו לַמסעד
מועד לכל והוא חי לעד

יחלוש ויחבוש ומי יאמר לו שוא פעלת עת ישו מופתיו ביד ראשיו אז יאמר לו קדוש.
דורך על במתי עב. אין לו
ערך העולם לא יכילו
צורך לו כל כי הוא פעלו

וכמוש יבוש ופסילי האליל יחלפו כליל כי הם רופאי אליל ויגבה האל קדוש.
הודות הוגים לך אן ואן
פלדות זיקי חיות ושנאן
פרודות כנף לכסות מראן

שלש לפרוש עונים בַמחזה צופה כל רזה וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש.

יז.

- - - - - - - - - - - - - - - -

יבשו אֵלַי וספו אלי ואיד בא אלי ארחי גדר
חדלו רֵעים ואפסו רועים ושחתו רָעים גפן סמדר
ולסוד מְפְלֶא אין איש גולה והדר גולה וחסד [נעדר]
אויבי רבים ושטני אורבים לי כעקרבים בין קוץ ודרדר
אויה לי כי גרתי משך שכנתי עם אהלי קדר

הָהְפַּךְ עלי רוע פעלי נָבְלו עלי וצל הודי סר
וביד דומה אשכון דומה בתוך עֹל דומה כצפור במוסר
ועלי משא הכביד משא כדבר משא בעלי מוסר
ועפר ועיפה בעפר ואיפה שִכנו יפה ועדיה הוסר
חלקו בחבל [אחֻזת חבל] אחוזת חבל נתונה במאסר
אמר הצר להחשיך, וְהֵצר ועשה יום צר כאשר גרר

ובני ערב חגורי חרב הפכו לערב יומי וחשך
זרע עדה כשחל עדה וכליו עדה וקשת משך
ולך אנוס אלי ואנוס הראה לאנוס זרוע קדשך
[וגזוז כשה בחסדך כסה והיה מחסה תמיד לדורשך]
הקשב ניב דל רק לך נבדל בכל יום ידל ממרט מְמֻשך
במצוק ומצור ומחסור ומעצור בקדר וחצור שמשו קדר.

דלי ישורון טובך ישורון לשמך ישירון על פי נבלים
חרב תער מתוך תער ותעביר תער על גו נבלים
ותעל שמורים מעל שמרים תסיר שמירים תנפיץ נבלים
כליהם הרק לדורשי הריק והרב הָרֵק לעובדי פסילים
שרשם רצין ופִּרָיָם קצין ופטיש מפוצין שלח באלילים
וידעו רחוקים כי צבא שחקים בפיך יצוקים איש לא נעדר

הדר ערבות שירות ערבות חצובי להבות לו יערוכו
גופם אִשים לא כגוף אישים וכלם קדושים עז יתמוכו
קדוש נאומם וקדוש מקומם וקדוש הדומם אשר [ידרוכו
אמרים קדוש קדוש קדוש עד כלות שלש לא יחשׂוכו
שוחחים הודו כל יציר חלדו צור אשר מדו שת הוד והדר]

יח.

– ⏑ – – ⏑ – – – – ⏑ – – | – ⏑ –

שלשו קדוש וכשרפים שמו קדשו
יענה את מהלל יוצרו יציר נענה
מחנה ערך סביב כסאו למול מחנה
את־פני הודו ישרתון מלאכי אש סנה
קדשו פניו וחסד ואמת נפגשו
נגשו מים ברשפי אש ולא נחלשו
הננו עת שלחך רוחות לך יענו
שננו כי העלילות לך לבד נתכנו
יתנו מהלל קדשתך אשר כוננו
לבשו אימה וכתר הוד לך חבשו
פרשו כי מעשיך הם ולא כחשו
ואני מבור שבותי סְעָרה כאֲני
הנני אקדיש כסוד מחנם בתוך מחני
מעני לא אחריש בקהל ידועי עני
נכבשו לפני בני אמה ולא חֻפשו
ידרשו עם זאת תשועתך ולא נואשו
דֻּכאו למאד ומארצות צבי יצאו
יקראו בגלל ימי קִצים אשר נפלאו
ימצאו בך מעיני ישע לבל יצמאו
ירשו סוד דעתך כלם ויתלחשו
ירחשו הנה ידעתיו גם אני, החשו.
הודך לא נעלם, כי סִפרו חסדך
ערך ברור עלי כל מפעלות ידך
עבדך על כן יצו לאמר לעם סודך
חַדשו שירה וזכרו זאת והתאוששו
שלשו קדוש וכשרפים שמו קדשו.

יט.

– – – – – – – | – – – – – –

יקדישון היום שלוש   שרפי אש נשָׂקה
את שם האל הקדוש   הנקדש בצדקה
הוא הנקדש בצבאות   כלם מעשה ידיו
שם על כל המפעל אות   ובלי פה הם עדיו
עדות על פי נוראות   כי אין מבלעדיו
תפארת כִּפאר יחבוש   ידו מכל חָזקה
צוה למחוץ או לחבוש   לא שבה לו ריקה
ובכן בשמו אתקרב   בקרוב עת צרתי
הלמוני שְׁתי וערב   ואני בקבורתי
הנצח תאכל חרב?   אליו מר קראתי
זה יחלוש או זה יחלוש   תמיד עלי פוקה
הלעולמים אין לנתוש   ממתני מועקה?
דלותי צַפות בקר   לֵילִי לא ישתנה
אויב הבלי שוא בִקר   ואני בך אֶתכַּנה
איך הוא ינעם בַשקר   ובקשט אתענה!
כוס שקוָיו שֹם תירוש   וַיאמר כי נִקה
וכוס שקוַי שמתי רוש   אך על שמך מתקה
העלֵה לקצוצת אבר   אברת כנפי ישע
ושר שלום חיל יְגַבֵּר   בימיו חיש תוָשע
ופלטת ילדי עבר   המישל להמית רשע
יבא לנו כַמלקוש   להמטיר זו החלקה
כי לא לנצח תטוש   נפשי בך חשקה.

כ.

– – – | – – – | – – – | – – –

יקירים	אדירים	משרתי אל	בהדומו
העומדים	החרדים	לקבל את	דת נאומו
ואופנים	ושנאנים	סובלים כֵּס	תעצומו
דובבים רֹן	בקול גרון	לאל נאדר	במרומו
הוד והדר	לפניו	עז וחדוה	במקומו
ומיכאל	וגבריאל	מימינו	ומשמאלו
ברכבי אש	וסוסי אש	נצבים	להגדילו
ובגעש	וקול רעש	מְתַנים קול	בהיכלו
וזה מזה	וזה אל זה	שואלים אַ־	יֵה מקומו.

הוד והדר.

דהרותם	במחנותם	כקול רעש	המון מים
ושיר פוצחים	ומנצחים	אלפים ורִי	בותַים

מול פרגוד אזי סָנוד סֹגדים על כפים
לאל רואה ולא נראה ולא נודע אי מקומו.

הוד והדר.

הוד עורכים ומעריכים לאל נאדר בגבורה
ברן יחד בפה אחד כלם בשָׂ־ פה ברורה
מקדישים ומשלשים שלוש קדו־ שה בטהרה
ואז יזמרו בשיר ויאמרו ברוך כבוד ד' ממקומו.

כא.

– – ◡ – ◡ – – – – – – –

יה בפי קדושים קדוש יֵאמר לו
ובפי שרפים עמדים ממעל לו.

היקר אשר לא נראה לָעינים
שהדו זבולו וצבא השמים
השלמו בצלו חיות אש ומים

זהרי נפשים יְגלו מְהִלו
מוקדי רשפים יחצבו מקולו.

ועלי בחיריו רוח קדשו שִׁכֵּן
כי בלב נבריו רוח ברה תכן
שומעי אמריו חיו בהם, על כן

נתנו אנשים על צוארם עֻלו
שואפים יעפים לשכון בנעים צלו.

דהרות כרובו בקצוות נשמעו
עקבות רכובו אולם לא נודעו
נעמו וטובו עדנו נגעו

מעשיו חדשים בכבודו ובגדלו
מופתיו צרופים בהם נגלה נגלה.

העלו קדֻשות הִדמו לְעליונים
לאחוז ירֻשות שאננות במעונים
ושאו נפשות לאדוני האדונים

דורשיו דרושים החונים על דגלו
כי עדת חנפים לא תעבור בגבולו.

כב.

א) – – ◡ – – – – – | – – ◡ – – – ◡ – – – –
ב) – – ◡ – – – ◡ – – – –

[מחֲנות] עליונים כלם כאחד [קרשה] עונים.

אדיר אשר נעלה הוד פלאו
הוא האלהים אמת בצבאו
כל איש יזמר סביבות כסאו
הם לאלפי מונים הם אחרונים והם ראשונים.
ברא משרתים בשבעה מעלות
יתרוצצון יום וליל במסלות
צפון וימין סְביב מזלות
זה לימים נמנים זה לחדשים וזה לשנים.
רוץ הגלילים בעזו הרב
פעם גליל עת ופעם יקרב
אלה למזרח ואלה למערב
איש לדרכו פונים נוסעים עלי פיו ועל פיו חונים.
מעון אשר לו ארובה נעלה
שמה המולה ושם הוד נפלא
הוד הלבנה לעין כל נגלה
על מכונות שונים להיות לעדים לאל נאמנים.

כג.

⏑ — — — ⏑ — — — ⏑ — — — ⏑ — — —

[כבודו] אות	ברבאות	משובחות	ומופלאות
משוכללות	בהיכלות	בסלסול הוד	ונפלאות
[ובם] כסאות	מנושאות	בכל כבוד	מסולאות
ומתעלות	בנוי מעלות	שבעתן אור	ממולאות
פאר אורה	וכם נורא	שביעית היא	להעלאות
ושם אימה	ובדממה	פלדות אֶ־	צְטַבְלאות
ד׳ בם	ועל לבם	שמו חקוק	בטבלאות
ובם נאות	בְצבא אות	להקראות.	במוראות

קדוש קדוש קדוש ד׳ צבאות.

בְסמוך לה	יקר מעלה	וכם מלכות	לחי עולם
בְזָוִיות	כבוד חיות	כְחז חֹזה	במפעלם
ובחמישית	הֲדר הֵשית	וכם צדק	לְכל נעלם
ושם ידין	אמת בדין	[כְבָט] משכיל	בקין עולם
רביעית לה	כמו כלה	וכם קדוש	בשכלולם
והוא כֵוֵן	בכל גַוָן	למול הזבול	לבית עולם
ושם יושב	ובו יקשב	לחין אבות	והלולם
מקום מקדש	ושיר חדש	למלאכים	ואראלם

קדֵוש קדוש קדוש ד׳ צבאות.

משולשת	מקודשת	ברכב אש	וכם גאוה
גאון זִהיון	ועז חביון	לשם יושב	במערבה

והוא נפתח וגם נמתח בהר [סיני] באש לבה
ושם מודים וגם קודים מאורי אור ולהבה
והשנית להוד תכנים בכס גבורה ומרכבה
ושם הֱישר שנים עשר [כָל״ש צַמח״ן] וכל צבא
וראשונה בהוד ישנה בכס גבורה להתישבה
ושם פשוטה בעֹז קשוטה למול שבים להשיבה
מזון מחיה לכל בריה כדי אינם להתחשבה
ובו זכים ומלאכים קדושתם להקשיבה
קדוש קדוש קדוש ד׳ צבאות.

בהגיע להפגיע ביום נכון במוצאו
אזי נעים בקול ירעים אֱלי חיות בהַרְצָאו
כבוד כסאו והוד שיאו תנו מקום לנמצאו
דמות כנף עדי יוצנף לקול יעקב וצאצאו
בעת עמדם במעמדם לכַוֵן לב למוראו
שאת עינם למשענם להקדישו במקראו
אזי פונה ואז יהנה בעולמו אשר בְראו
בענותו וחבתו מנשק זיו מקוראו
קדוש קדוש קדוש ד׳ צבאות.

כד.

\- - - - - - - - - - - -

יום הודו וכבודו ונחת י־ דו יראה
מתנשא על כסא כל נושא ולא נלאה
אז נראים נוראים ועל גאים מתגאה
לך נברכה ונבָרכה ולדברך נשתאה
שיר ענבים ככרובים מעריבים בקול נאה
ורב מהיות קול בכיות ולהחיות לב נכאה
אל ביתי ועדתי יחיש עתי־ דות למו
שיר ערוך קרוא ברוך כבוד ד׳ ממקומו

עושה עש וַתנעש קול רעש לבניה
ובחכמה כסיל וכימה תקשר מַ־ עדניה
גם חמש אור שמש עד אמש יכוננה
אזי גובר צל עובר על עבר פניה
ובעופל הערפל שם מאפל ענניה
יום ולילו אל מחוללו נפשי לו רנניה
היא תמלל יום וליל ותחולל ליום קומו
שיר ערוך.
קול נועם הפעם [כל העם] מקצה

שאת צופים וצפופים כשיר שרפים ירצה
דבר לָאטי ומבטי ומשפטי אור יצא
ומנחה משֻׁלחה מוצאך חַ־ יים מוצא
בקדושה משולשהׁ רֹן חדשה לך אפצה
בתרועה נכרעה מרעה לפוצה
את עמו בעבור שמו הוד נעמו אספרה כמו

שיר ערוך.

ברֹן רֵעים לאל דעים אז ירעים המון גלגל
ושרפים לאלפים ורשפים ליר מעגל
ומלאכים נמלכים ממליכים לרב נדגל
שר שרים ומישרים קחה שירים עשם מסגָל
ועטרת כותרת לראש כורת ברדת ויגל
בכבודו לעם ידידו כסות הודו בעמי גל
בני אלים ואראלים שואלים אי אלהימו

שיר ערוך.

כה.

יְחַו לשון חזות אישון אשר יחזה פלאיך
כפי כחו ישו שיחו ולא כפי מו־ ראיך
לך מעגל ברום נלגל והוא לא יִ־ שאֶך
וכל נוצר ואם נבצר מתחת לכסאך
ומפעלך יעיד לך לנגד כל ברואיך
ועדותם כי בראתם אבל לא יָ־ דעו איכה
כראשונים כאחרונים באימה וי־ ראה עונים

הוא אלהי האלהים ואדוני האדונים.

הזמנים משתנים והודו לא ישתנה
המקרה שתים עשרה מעלות לש־ בעה בונה
והשמש כי ימש על פיו יִ־ סַע ויחנה
ויתהלך כמו מלך ממחנה אל מחנה
ואור סהר לָטהר במרכבת המשנה
וסביביו כוכביו לכלם מ־ ספָר מונה
ובחכמה בני כימה שבעה עו־ לים בקנה
ופלך רב למול מערב פעם בכל יום יפנה
משתחוה ומחַוֶה כי לכל יש קונה
ואם נעלה הלא נגלה במעשיו פְּ־ נים בפנים

הוא אלהי.

ושׂם קֻבָּה במסבה ותלה בתו־ כה אדמה
ותעמוד לא על יסוד אבל תלויה על בלימה
כי כבדה לְכן ירדה ובקשה למ־ טה מקומה

ואש דרשה את שרשה ותעלה למרומה
ותוך שתיהן וביניהן הרוח והמימה
כל פרודות וצמודות הם יסודות להמה
וכם יצמח כל צמח והאדם והבהמה
ואד יעלה וְיִכָּלֵא לרחמים או לנקמה
כי חציו בלב מנאציו וחנוניו הם חנונים
הוא אלהי.

דור נשמד ודור עמד והוא קים לדור דורים
בראש כל־אל הוא האל ואחר כל הדברים
לא בכח כי ברוח יצר כל היצורים
הנשמות החכמות והשכל המערים
וְהָרקיע רקיע ועל ים מַ־ יִם הֵרים
ומאורות ומזרות עלי ארץ מזהירים
ואראלים וחשמלים שם כבודו מאמירים
ותרשישים מקדישים ושיר אומרים ומזמרים
ושרפים מקיפים וכרובים ואופנים
הוא אלהי.

האומר והגומר והמגיד אותיות
והצופה רע ויפה ויודע מה־להיות
אסוף ערדך לתוך חדרך מבין שִׁני אריות
הַשִׂיות הרחויות אלי קדר ונביות
כי בחנתם וצרפתם והורדתם תחתיות
והם בכל זאת בך אוחזות ולישעך צופיות
קְדֻשת שמך בעולמך קוראות בראש הומיות
קול מרימות להדמות לכרובים ולַחיות
מקדישים ומשלשים וכתר לְיוֹ־ צְרם נותנים
הוא אלהי.

כו.

⏑ – – – | ⏑ – – – | ⏑ – – – | ⏑ – – –

[. . .] יחד לאל אחד מאורי אור וכוכבים
ואראלים וחשמלים ורוכבים על כנף עבים
ומתקדשים ומתחדשים בכל בקר ונקרבים
ומתקבצים ומעריצים לקוניהם ומקשיבים
והעוברים והעומדים למעל לו ונצבים
ולפניהם בשיריהם ישבחוהו אהובים
וגוי כלו יהודון לו בתשבחות ונפלאות
קדוש קדוש קדוש ד׳ צבאות.

שאו זמר תנו אומר לאל רוכב במרכבה
מקום קדשו משרתיו שוֹ־ אֲלים אם הוא פאת נגבה

ואם הוכן   מקום משכן   במזרח אם   במערבה
אשר סוער   וגם בוער   סביביו אש   וְלֶהָבָה
לפני יא־   מְרו איו   ואין יוצא   ואין בא
ואין נראה   והוא רואה   והוקר לב   ומחשבה
גדולתיו   ונוראותיו   אספרה נא   ונפלאות
קדוש קדוש קדוש ד׳ צבאות.
בבית הזבול   מקום הזבול   מכון שבת   לעולמים
ובו מקדש   אשר חדש   בכל לֵיל וי־   ביום דומים
ומזבח   לשַבֵּח   למלך רם   לכל רמים
ובו אורה   והמנורה   להעלות נר   כיום תמים
ומיכאל   מכַהן אל   והוא אורים   והוא תומים
ושם מזה   לאל זה   נשמות בַּ־   מקום דמים
ופיו פוצה   ומתרצה   עלי פשע   וחטאות
קדוש קדוש קדוש ד׳ צבאות.
ובערבות   מחוטבות   דמות חיות   ואופנים
והצדק   לכל בדק   ומשפטים   מכֻוָנים
מקור חיים   לכל גֻוים   לעליונים   ותחתונים
והברכה   והמלוכה   ליועץ וי־   נשׂוא פנים
ובו נושא   ומתנשא   [.....]   ברוב עונים
ושם אל חי   ומשבחי   יהודנו   בקול נוגנים
וסוכותיו   סביבותיו   ענני הוד   ואור פנים
ובו נפשות   מקודשות   והעתידות   להבראות
קדוש קדוש קדוש ד׳ צבאות.

כז.

------ | ------

יה יושב בכס זבולו   שם פורשי כנפים
עומדים ממעל לו   וכל צבא השמים
על רחמיו הגדולים   כל יצור אל צדקתו
מקוים לו ומיחלים   לתת אכלם בעתו
כי עיניו לא יעלים   משומרי אמונתו
חסד ואמת שבילו   הולך באור החיים
הן הליכות עולם לו   בוחן סרעפִּים
זמרת עז ומגדלים   מעֻז לְדל ומחסה
בו נרוץ בחילים   ויהי לנו למכסה
רב מחולל כל פעלים   בכחו עולם נושא
הולך ברום גלגלו   שומר כל דרכַּיִם
הדומו נושא בגדלו   בעד רוכב שמים.

רגלי כסא כבודו מראה כעין חשמלה
חיות ונוגה נגדו ומראה אש הגדולה
נעלם מכל הודו והוא רואה כל פעֻלה
יסד ברוח שכלו מאש ורוח ומים
יסודות העולם, לו נשתחוה אפים
אופנים מיוסדים לגלגלי מרכבה
כמראה הלפידים בוערים כאש להבה
לנגד חיות עומדים משוררי שירה ערֵבה
סנדלפון בראש חילו מקדישו במחנַיִם
ואלפי שנאן למולו רכב רבותים.

כח.

(–) - - - - - - - -

שאלו שחקים ושיחו לארמה
לכם יספרו הוד זרוע רמה
מתח דוק ותלה על בלימה
הגוף טפח ונפח הנשמה
אשר בידו נפש וָרוח
יוצר הרים ובורא רוח.
לבדו היה בטרם יומים
ועד לא גִלגל חוג שמים
ובאין מעינות נכבדי מים
בשום חשך על־פני תהום ורוח.
מקום ממשלתו למעלה הציבו
וכדמות אבן ספיר חצבו
וענן ורוח ואש שם סביבו
מרום השם עבים רכובו
המהלך על כנפי רוח.
הכין ברוח מלאכי רוח
[וחיה נושֵׂאת אופן ברוח
אל כל אשר יפנה שם הרוח]
ושבים וטסים ורצים ברוח
להקריש ליוצרם בנחת רוח.

כט.

אופני הוד ושרפי להבה אראלי וחשמלי ונלגלי מרכבה
בורכים וקודים ומעריצים אהבה לנערץ בסוד קדושים רבה
קק״ק ד׳ צבאות.

גאוה מופלא ושררה של והיון גדודי ברק ואילי רבך והויון
דהרים וטובלים בנהר רגיון לסלסל להלל בטוהר לאל עליון
קק"ק ד' צבאות.
השר המשרת נער נקרא הוא מטטרון הנכבד והנורא
וכל עיר וקדיש נשתק במורא כשהוא כותר כתר לנשגב ונורא
קק"ק ד' צבאות.
זה אלי יושב על כס הלולו זיו סוכת ברקת מקפת לו
חיים מימינו ומות משמאלו חנון ונפלא מרעים בקולו
קק"ק ד' צבאות.
טפסרים השומרים היכל ערבות טעונים חניתות להב ורומחות שלהבות
יופי סוסיהם כאשות מתלהבות מסלסלים ומזמרים לחוצב להבות
קק"ק ד' צבאות.
כרוז יוצא ברום שמי מעל במוהו היש יקום מעל
דאים ומעופפים בקולו שרפים עומדים ממעל לו
וכלם מעריצים ומקדישים למי פעל.
קק"ק ד' צבאות.

ל.

ידודון ידודון כל חיילי קרטון
לגיוני גיסטרא וכל צבא ריהטון
משאתו יגורו גדול וקטון
באישר דבר מלך שלטון
קק"ק ד' צבאות.
צבאות שמי מעל רועשים מפניו
סביביו נסערה כמלאכי מעוניו
נשאי כסאו חיות ואופניו
בששה קולות מקלסין לפניו
קק"ק ד' צבאות.
חשמלים דומים לקלסתר פנים
טסים ומעופפים ושוב לא שונים
קדמו שרים אחר נוגנים
בקול רעש גדול עונים
קק"ק ד' צבאות.
קלים הנצבים גלגלי מרכבה
הגלגל מגלגל כסא כבוד לסובבה
עומד ימין מחזר שמאל ליישבה
לֶהָדר לְהַדר בשפה עריבה
קק"ק ד' צבאות.
ברואי ברק מזמרים זמירות
ומכל רִנון וניגון כינורות

נהרי שמחה משתפכים בצנורות
והקול מתגבר ויוצא ברעם גבורות
קק״ק ד׳ צבאות.
רוממותיו בפיהם מרוממים בקול מענה
ואש מתלקחת סביב המחנה
שרפים עומדים זה לזה יכנה
זה קורא וזה עונה
קק״ק ד׳ צבאות.
יושב על כסא נושא ונעלה
כסאו גבוה למעלה למעלה
ומראות כבודו כעין החשמלה
שמו מקלסין בקול המולה גדולה
קק״ק ד׳ צבאות.
הודו מהודר וכן נאה לו
ארבע כתות מקיפות כס גדלו
חיים מימינו ומות משמאלו
לפניו אוריאל ואחריו רפאל להללו
קק״ק ד׳ צבאות.
ואש וברד עטרת ראשו
ושם מפורש במצחו מוכתר בפירושו
ופרכת פרוסה פני מרום קדשו
ומיכאל וגבריאל להעריצו ולהקדישו
קק״ק ד׳ צבאות.
דמיונו אין בכל תופסי מלכות
אין להשוותו לקושרי קשר נסיכות
מתגאה על גאים ואוהב נמיכות
מלך גדול מחפש בזכות
קק״ק ד׳ צבאות.
הוא קדוש ומשרתיו קדושים
מפחדו מתגעשים רועשים ומקדישים
ועירין וקדישין במורא מקדישים
לאל נערץ בסוד קדושים
קק״ק ד׳ צבאות.

לא.

אשנבי שחקים נראים בנרתקים
וכראי מוצקים טעמי שיר ממתקים
קק״ק ד״צ.
מראה הקשת מאש צבועה מאוששת
דמות מינים שלשת לזוכר הברית מקדשת
קק״ק ד״צ.

תקיף מטטרון שר | הנהפך לאש מִבָּשָׂר
ומלמד מוסר | לילדי אור נמסר
קק"ק ד"צ.
יסוד עולמו | הנקרא צדיק שמו
בהגיון נועמו | הוא המרעיש עולמו
קק"ק ד"צ.
יפיפיה שר התורה | החופן אש שחורה
וקושר עטרה | באותיות אורה
קק"ק ד"צ.
חדרי תימן | כסיל ועש מהדומו
לאל הנאמן | המבין טעמו
קק"ק ד"צ.
יופי ברקים אש | החתומים בטבעות אש
אש אוכלה אש | קדושים משלשים
קק"ק ד"צ.

לב.

יאתה שדי לך | מלוכה וגדולה
ומרומם על כל | ברכה ותהלה
הודות לך בחרו | לבות וכליות
מיום אשר נקשרו | נפשות בנויות
ולקראתך מִהרו | כאופני חיות
לשמוע קולך | דממה והמולה
ולראות במאורך | נהרה וחתִלה
וידבקו בך כל מתים | עבודתך חמרו
ולהיות למשרתים | לפניך עמדו
וזה כמה שובתים | ואליך חרדו
שואפים לזבולך | ברנה ותפלה
וכאסירי בית שבי | מיחלים לגְאלה
דבר דבור עלי | אפניו דברת
יום נגלית אלי | קדושים בחרת
להאמירך בעלי | ברית שֶׁהֶאֱמַרְתָּ
להיותם חבלך | נחלה וסגֻלה
ולהיות שמך לשם | עליהם ולתהלה
הלעולם תטשם | מחוץ לגבולם
ולעבדים תכבשם | בשנער ובעילם
והסיקראו שם בשם | אל אלהי עולם
נכה היכלך | לבבם למסלה
אשר היה לו שם | אהלו בתחלה

לג.

– – – – – | – – – – – | – – – – – | – – – – –

אשא דֵעי	[אל] אל רועי	כונן רבעי	האל ד׳

אומרים קק״ק ד׳.

ולמשנבי	אשפוך ניבי	שִׁכֵן בלבי	תורת ד׳

אומרים קק״ק ד׳.

בשר חדלי	בנבול חבלי	ובצר לי	אקרא ד׳

אומרים קק״ק ד׳.

קולי יערב	אל מלך רב	ייטב ויקרב	נגד ד׳

אומרים קק״ק ד׳.

כלם עורכים	קציצי מלכים	כלם מברכים	את שם ה׳

אומרים קק״ק ד׳.

לד.

[. . .] יעריצון ריבי ריבבן	קק״ק
רכב אלהים רבותים אלפי שנאן	וקול.

יקירין וסברין	דין מן דין ואמרין	קק״ק
יודוך אל גדול ונורא	כלם בשפה ברורה	וקול.

האל המגדל תושיה	קק״ק
גדול העצה ורב העליליה	וקול.
ומחנות מול כסא מרומו	קק״ק
ברוך כבוד ד׳ ממקומו	וקול.
דגלים דגלים חיילים חיילים	קק״ק
זה אל זה שואלים	וקול.
הודו בכל משמר ומשמר	קק״ק
וקרא זה אל זה ואמר	. . .

לה.

[אשיר] שיר לאל אשר למרומם יושב על כסא.

לגיוניו חזקו בכל המון	קדמו שיר הוני בדת אמון
זמרו לו הולכי יליל ישימון	השמל אש טרם לפה יפצה.
יקדִישון זיקין ולהבה	יעריצון נעריץ במרכבה
אחרי עם אשר יענו לכם ישיבה	מלאכים אש קדוש למתנשא.
השרפים מאש ונחלים	מזכירים שם אל במהללים
ברביעית תיבה בסילולים	וצבא עם אחר שתי יחסה.

וצבא אש ועירין ואופנים   יכתירו כתר בצביונים
יפטירו שפה לאל מעונים   ימליכו חלד ודוק עושה.

כוכבי אור בקר ירננו   או בני אל שבח לצור יִתֵּנו
יחדיו הדר לאל יענו   ישאו קול אל אל כשי ירצה.

והמוני מעלה ישמרו   עם המוני ויפטרו
שפתותם יחד ויכתירו   נשגב מעביר עון ונושא.

שנאנים זיקים ולפידים   גלגל אש וכרוב לצור מודים
כל צבא רום רועשים   . . . . עושה.

חשמלים שבח ישוררו   וכרובים יפארו
אראלים זמר יזמרו   וברקים אדר יאדירו
ושרף מול כרוב יפצה. למרומם.

לו.

– – – | – – – ¦ – – – | – – –

יחיד ערץ   יסוד ארץ   ברוב חכמה   ותושיה
וענותו   וְעָצְמָתו   מפורסמת   וגלויה
ונוראותיו   ונפלאותיו   יהודון דָ־   רֵי נשיה
ומלאכים   נערכים   להקדישו   ברום עליה
ד׳ אל־   הים צבאות   מי כמו־   ך חסין יה.

עליונים   ותחתונים   שמו לעד   יזמֵרו
ואופנים   ברנונים   כבוד זכרו   יפארו
ממעונו   וחביונו   זה אל זה   ידברו
ובנעימות   ובתמימות   תהלתו   יספרו
ואין בהם   וביניהם   לשון שקר   ורמיה
ד׳ אלהים.

קדישים   רון רוחשים   [עם]כרובים   ושרפים
והם עומדים   ומסלדים   וכסא אל   מקיפים
במרכבות   לרבבות   למאות   ולאלפים
ורגליהם   בכנפיהם   מסתירים   ובם עפים
ויקדישון   וישלשון   קדושת רב   עליליה
ד׳ אלהים.

בעת לכתם   לארבעתם   ואופני־   הם אצלם
גם בעמדם   במעמדם   יקומון הֵ־   מָה למולם
ושם ירימון   ויעצימון   אדוניהם   ברום עולם
בקדושה   משולשה   למלא כבו־   דו עולם
קדוש יענו   קדוש ישַנו   קדוש ישלשו   שלישיה
ד׳ אלהים.

לז.

– ◡ – – – – ◡ – – – | – ◡ – – – – – ◡ – – –

[אמרות] האל טהורות כפנינים היקרות
בלבבות הן צרורות בנפשות הן קשורות
יגעו כל הדברים מדלוק אחר שבחיו
מה לבן ימים ספורים אחרי נצח נצחיו
כשחקים מעפרים גבהו [מנהו] ארחיו
מה לדעות החסרות ותבונות הקצרות
לאחוז דרכי גבורות הגבוהות הבצורות.
הס לפניו כל מדבר בו, ואבד רעיונו
ובדברי שיר יְגַבר פיו, ומאריך את לשונו
גם בשפתותיו ידבר כל, וישלים את רצונו
הלשונות מאמירות מעריצות מעטירות
הנשמות מאדירות בין להודות בין להורות.
ובמה איכה אֲקדם אזכה לפני ד׳
בית אלהים האדרם בעגלים לקרבני
משאול יאמר אפרם אהיה כָאב לפני
כל ארצות הן לְזרות מבלי הקריב טְהרות
תבְנה ראש הֶעֳיָרות תחפוץ שי בעזרות.
דללו חכמות וחרבו מלב כלכל ודרדע
לא כמו יזמו וחשבו כי כמו חשב וידע
מעשיו עצמו ורבו מחקור חכמה ומדע
נפלאותיו לא ספורות יום ליום רבות ופרות
יתנו תמיד זמירות לו, ולא ידעו ספורות.
הא לך עדים ברורים מלאו כל הר ונבע
כי בכל צורות יצורים יש לאל חותם וטבע
זהרי כל המאורים זהרי שבע לשבע
כאשר שבע מאורות שת לשבע המנורות
שת לעינים מאורות לחזות את המאורות.

—— —— ——

לח.

א) – – – ◡ – – – ◡ – – || – – – – ◡ – – – . – – – – ◡ – – || – – ◡ – – –
ב) – – – ◡ – | – – ◡ – –

[ירך] אל שנה לָעם מבכים בין מוכר וקונה אור ישעך מחכים
טל ענניהם אור
הורד כל גאון נזר פארם
וברעש סאון סואן לעוררם
נא הקשב שאון קולם בְשכרם

כי שתה שני גלות ארְכים נא הורד למקנה נהלאים ודכים
ולמחניהם אור.

ולקרני ראם היו אלפים
שובה נא ראם דלים עיפים
בני אמה ואם עלי אספים

היו עלי שְׁנֵי צָרַי לְסַכִּים קח נא בן מְעַנה מְשוּסים וּמֻכִּים
והמון שניהם אור.

דלתי ולי מגן ושמש
יהיה גואלי מחר כאמש
יכתוש בְּעֱלִי יקצור בחרמש

למחות שם בני יעל ואשכים לנקום לי למשנה חצים המרכים
אולי עליהם אור.

הן אחתמה בנעים דברך
אם יתמהמה קִצי וארך
לא אכלמה כי ציץ ודרך

כוכב יענה מחרכים בא אורך והנה יושבי מחשכים
נגה עליהם אור.

לט.

– ᴗ – – ᴗ – | – – – – ᴗ – ᴗ – ᴗ – – ᴗ –

יזכרו פלאך צבא מרום על גלילי זבול
סובבים חוג בפאתי דרום הולכים על גבול
גם אדמה בצדקך תרום לעשות כל יבול

יום ליום נוראות ימין נאור ספרו דור לדור
מלאכותם מלאכתך לגמור חק ולא יעבור

העמדתם ברום שמי עריץ להיות זורחים
וַתְּשַׁוֵּם עלי פני אריץ לעלות אורחים
גם שניהם כפי אשר תריץ נבהים שוחחים

עת תצוה צבאך לקדור יחשכו משחור
ותשו עמך בבית הבור ישבעו ממרור.

ועדי מה וגאלי אתה אשכבה לוהטים
בין אדום וערב שתָה בעדי שפטים
הם צעירי, אבל אני עתה נע, והם שקטים

צר לבת צור ושכנה מצור ונצורך נצור
וחצר כל תנה חצר חצור וחצרך בצור

דברה על לבב מיחליך מדברי רחמים
שבחם בהדר פעליך לעני זועמים
המחכים שנת גאוליך ונאם נואמים

בעבור קול מבשרים לאמר   בא זמן הדרור
ובהר קדשך בהר המר   מצאה קן דרור.
הן ידי ישעך בלי קצרו   מגאול עמך
אם עֲוֹנַי ימי פדות עצרו   רב פדות עמך
אי גבורות שמך אשר גברו   אי יקר עצמך?
אם לעזרי זרועך תעור   אין לך מעצור
מעקשים תשובבם מישור   מהשכים לאור.

מ.

– ⏑ – – – – ⏑ – – | – – ⏑ – – – – ⏑ – –

יעלת אהבים שמחי ורוני   כי עוד המונך ישקוט ונח
בנוה הדומי ובבית מעוני   שמה ירנן עם נאנח
ישוב צבי חן אל בית מנוחו   ברח ועלה מן הדביר
גולה ונדח מצר אֲניחו   רעת משנאיו להעביר
כונן אכונן כסא משיחו   מים ועד ים ימשול גביר
קול צעקתו עלה באזני   מנוגשי אח וְנאלה
ירגע בעירי ערי ואוני   ירויץ כגבור נלכד בפח.
וימי ענותו ישכח, ושביו   אשיב, ונדחו אקבצה
לא אזכרה עוד חטאו ומריו   וכלי פשעיו אנפצה
וצניף מלוכה יצנוף, ועדיו   יעדה, וחליו אחלצה
אוכלי יגיע עמי וצאני   אשים באפם רסן וחח
תשור צביה בהדר גאוני   תערה עדי חן נזם וחח.
סורה אדוני סורה לכלה   מיום היותה חשקה בך
תשית בלבה לך מסלה   תצור ותשמור נתיבך
ציון תכונן תשים תהלה   בה ישכנו עם קרובך.
תשתה עסיסים צופי ויינו   על נהרי גן רטוב ולח
תרח בְשָׂמַי עם קנמוני   אשיר לך שיר, ארום וצח.
בלא הדרך נצב לעולם   ממשלתך יה מדור לדור
נשגב עדי עד נשא ונעלם   מוראך חק לא יעבור
האר אפלת דכא ונכלם   תשים לפניו מחשך לאור
לעשות רצונך הפק רצוני   לאור באורך עיני פקה
נגדך אצלצל קול פעמוני   קומה והצלה, אורי זרה!

מא.

– ⏑ – – – ⏑ – –   – ⏑ – – – ⏑ – –

היל אֱזור נכשל בעול   עלו פרוק אל נעלה
אל בית לבנון יערי   קרבה לנפשי גאָלה.

יה צור! הנצח תזנח   ראש אונך בית השבי
כלוא, וְכבוד נִצְנה   נכסף לארץ הצבי

. . . .

שְׁני לבאים תגעול   כל איש אשר לו ערלה
ובשַׁעריך נכרי   לא יִנְחַל עוד נחלה
צָרי ועד מה ילטוש   הרבו וירב פצעי?
הן אם ובנים ירטוש   כי ישלח ידו בעי
ויגזור לי לנטוש   תורה וְעון בצעי
הטה בעד מלכי נעול   ומלכות צר גדלה
הרחמי אל אף חֳרי   קפיץ, ושכח חמלה?
חטאת יהודה נא מחול   פן יהדפני קצפך
מספר שרידיו שים כחול   אליו אמור לא ארפך
לו תחפוץ בו לנחול   ישקוד בריתי סִפְּךְ
הואיל בציון לשאול   כרתה ברית לא חֻללה
בַּיַּין לבנון זכרי   תוך [עיר] ביופי נכללה.
קול משמיע יקרא   פנו מסלה יַשרו
בורא חדשות יברא   גָאול ואָסוף נפזרו
שלום נקמות עוררה   מה לזמַני אחרו?
עם בנך חסד פעול   תן נא לנפשו צהלה
יקבץ כרועה עדרו   הצאן, ועלות נהלה.
ציון חזה הקריה   עוד תעלוז מהודך
גם יאכלו את פריה   עם צל תכסה אהבָך
הודע לצוֹר את מריה   כי חרשה את שדך
כוס שכרה יינו רעול   חמה בתוכה נפלה
עלי זרח אור סהרי   וכבודך לי נגלה.

מב.

‒ ‒ ‒ ‒ ‒ ‒ ⏑ ‒ | ‒ ‒ ‒ ‒ ‒ ‒ ⏑ ‒

[אילה] על דוד עגבה   יום יום לראותו תאבה
ליל ברחובות סבבה   עד תמצא את שאהבה.
בת מארמונה הגלתה   ובמכה נחלה הֻכתה
נמכרת עוד לא נפדתה   וארוכתה לא עלתה
את פניך אל חלתה   ולהתפלל לך הרבתה
ובשורה שמשה יהשך   ימים מקדם חשבה
זכרה בלבבה עת מְשַׁכֵּ־   תה בעבותות האהבה.
רעיתי מה תשתוחחי   חזקי אמצי אל תַחפזי
מעלֵך וחטאַיִך דחי   ובמעלות יושר אחזי
ולאויַבתֵך תאמרי שחי   יום קרית מועדך תחזי
מעיניך מנעי בכי   הסירי מלב דאבה
יד לא ארף ממך, הכי   עזה כמות אהבה

הצר בראותו מחלת עמי, כי רוה לענות
מימי ראש לקח מחלת על אידו הואיל לענות
ותחל עוד לאמר מחלת עוד מה תוחילי לענות
על תהו לִבֵך תסעדי בנבואת שקר נכתבה
אי אפריונך או ידיד הֵך תוכו רצוף אהבה?
כ״ה תאנחי יעלת צבי? בי שמחי גם בך אשמחה
אך עד יעבור זעם הבי אחר עיניך אפקחה
ובחיקי שנית תשכבי וצירי אל צירך אשלחה
נחלי זרים אם יעלו בי נשבעתי לא אכזבה
מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה.

מג.

א) ⏑ – – ⏑ – – – ⏑ – – – | ⏑ – – ⏑ – – –
ב) ⏑ – – ⏑ – – – ⏑ – – –

[יְרַחם] בך יתום אסיר תקוה
ולבו בנחלי העני נכוה
יחכה, ונפשו מחכות דוה
ויחלום בשובך [את] שבות חילך כאסיר פדות חלם.
המון רחמיו נעור לבן צעיר
בטרם חפוץ האהבה תעיר.
הקולך בני זה בין בני שעיר?
כאוב מאדמה אשמעה קולך וזעקת כפיר קולם.
והיה ביום תגמול ושלומים
להפליא עֲשות בינך ובין עמים
[אנופף] מטר נקם וטל רחמים
רצוני וברכתי יהי טלך וזעמי יהי טלם.
דברי לך נאמן ולא יִשְנה
אשר סוררים הרסו אני אבנה
[התצעק וצופה לך בקול יענה.
אסיר אויביו קומה ראה צִלֵך אלהים, וסר צלם
הטוב אמרך נואש ואל עוזרך]
ותדאג עלי שברך והוא שֹברך
מעט קט ותשמח בערוך נרך
ימי אבלֵך שלמו והיה [לך] ד׳ לאור עולם.

מד.

⏑ – – ⏑ – – – ⏑ – – ⏑ – – –

יריעות שלמה איך בתוך אהלי קדר שניתם, ולא תואר עליכם ולא הדר
המונים אשר שכנו לפנים בתוכנו חרבות עזבונו ופריץ בלי נגדר

והלכו כלי קדש בגולה והיו חול ואיך תשאלו הָדָר לשושן בתוך דרדר
דהויי שכניהם דרושי ארוניהם לכלם בשם יקרא ואיש לא יהי נעדר
הדרם כראשונה ישובב באחרונה ויאיר כאור שבעה מאורם אשר קדר:

מה.

אין בפי מלה להשיב לשואלי
כי טמן פח חטאי לרגלי.

גמשכו ימי בגלות וארכו
ואנשי שלומי ספו ונחשכו
וגבהי שמי עלי נהפכו

ואני שכולה אבן בעלי
כצבי ברח מעל אהלי

יחלי איומה כי קם ללבוש
נקם, וחמה כצניף יחבוש
ולהל וחומה יחיה ויחבוש

סורה וגולה ולכם תעלי
כי לא יזנח לעולם אלי

מלכי איים ללחוץ בפרך
מתן ואיים לראות הדרך
והלכו יחד המה לאורך

יום עיר תלולה יבנה אֵלי
באבני אקדח יְיַסֵד גבולי

שמש צדקה תורח ומרפא
וכאב מצוקה יכלה ויספה
ועל מועקה ישבור וְיַרפה

ושנת גאולה יקרא גואלי
ארצי נצח יהיה נוחלי

האל ירצה אנקת צועקים
ואותם יפצה כי בו חושקים
בתולה תצא במחול משחקים

ותשיר תהלה באפס אפלי
וכבוד יזרח ד׳ אור לי.

מו.

[. . .] רחשי מעל אדמות
ודך ראשי עלי אדמות
לעפרות נשי שחה [נפשי] מבא לחשי דלתי ינעל.

דחני בשמאל ובימין יקרבי
המל ימול ערלת לבבי
עלי יחמול כיום אתמול עלי יגמול טובות פועל.
מתי אחזה מלך ביפיו
כל צר ובוזה יאמרו איו
עלי יזה כמאמר חוזה עלי יחזה משמי מעל.
בשמי יכנה טוב שמותיו
כי לא ישנה מוצא שפתיו
ארומם לקונה לעמו יקנה ביתו יבנה למענו יפעל.

מז.

◡ – – | ◡ – – | ◡ – – –

[י . . .] ירודה ילדיכי
כרחוק בלי חק נדודיכי.
[ו . .] [. . . .] בבור השבי
וזולל מחולל עדי הצבי
תחלי לאלי שלה תשבי
יחלץ יעלץ ידידיכי
ויפרך ויערך רדידיכי
מלוכה משוכה והוד תעדי
ואויבך יריבך באף תרדי
ויכה ויבכה ואת תחדי
אבירך יברך חסידיכי
ויכיר ויזכיר חסדיכי
טמונות צפונות יגל מלכך
ותוגה ונוגה לאור חשכך
בכושר ויושר יהי דרכך
מאורך לאורך כבודיכי
מלכים נסיכים עבדיכי
והודך כבודך כאור יורח
וישעך [. . . .] כציץ יפרח
בצעקך מצערך כצל יברח
וששי ועלצי במועדיכי
והיה בשם יה סעדיכי.
בבטחך בגוחך ולו תקראי
וישע וישע בצר תמצאי
חניתך וקשתך ביום תראי
ויוצרך לאורך כבודיכי
הדרך ואורך והודיכי.

מח.

[איומתי] שמחי כי בא עת הדרך
קרוב יום ישעך ופעולת שכרך
[הנה מלכך יבא אל שערך]
התפתחי [ציון] מוסרי צוארך
קומי אורי כי בא אורך.

שמחתי ערבה וגלה מקום מקדשי
סתם רחשי ופס קרבן אשי
שבת משוש חגי ושבתי וחדשי
אויב דלקני ויקם בי כחשי
ראית ודוממת מלכי וקדושי
ותזנח משלום נפשי.

מזרות ושמשים וכל שטרי מזרח
עבורך קבעתי; עולם בלי נקרה
אם לא בריתי כתוב הוא ונארח
החשתי מעולם לראשון אשר סרח
הועלט באופל וכעשו נברח
וכבוד ד׳ עליך זרח.

מן המצר קראתיך בשנוני
דלגת קץ והושעת המוני
אף עמדה לי גם זכות איתני
ועתה נטשתני וכלו חשבוני
אפסו עתותי וגם עברו זמני
וכצאן לטבח נתתי ביד מעני
העל אלה תתאפק ד׳.

ועוד זאת איך אניחך תחת יד מוני
עליך הושתתו והטבעו ארני
פעלתי למענך רב טוב מצפוני
שמאל בגלותך אחותיך בימיני
ידעתיך בצר לצמצם שם שכיני
בספר תנחומך העדותי נאמני
יום נקם בלבי שנת פדיוני
ועליך יזרח ד׳.

ותהי עוד נחמתי . . . . . .
במגלת ספר מוהר כתובתי
אבל שלות חורפי [הן] היא קנאתי
[הם] הולכים וחוזקים ואני בגלותי
באו בעקיפין עלי תוך גלותי
להנטישי דתך קרושת יראתי
הורגתי עליך ובך מחסי שתי
ואלו לעבדים ולשפחות נמכרתי החרשתי.

אל [נא] תירָאי כי [אני] אשכחך
חותמך בולטת בכף צדק נוכחך
דברי גבורתך ועת יום נצוחך
עוררתי בניך עליון דולחך
אורה וצהלה הזרחתי לאורחך
ירוצו עמים למשכנות מבטחך
ומלכים לנוגה זרחך.

אמנם ידעת כי יד אויב גבר
ראה כי הייתי גוזה בכל מעבר
אל מי אשוה ארמה ואתחבר
אם לקנוי ונרצע דינם נגמר ונסבר
עברו כמה שמיטות ועָלי לא נשבר
הודיעני קצי מתי אתגבר
קום ועשה כי עליך הדבר.

לבשי עוזך וצהלי פאר רקמה אחבשך
פתאום אשמיעך שובי שובי לנפשך
מהר קל יבא מבשר טוב לחפשך
משמיע שלום תשועת קרושך
גאלך כי חזר מלון בית מקרשך
השתחוי לבוראך בשבַתך וחרשך
לא יבא עוד שמשך.

לעורתי חושה וגלה קץ פדעי
עזרה בצרות נמצאת רועי
הנה העת יָ־ אַתָה לך להושיעי
אויבי חרפוני ,,שובי לתעתועי
כריתות שלוחך עוד בל תושעי''
להם אשיב[ה] [תשובת] מדָעי
ואני בד' אעלוזה אגילה באלהי ישעי.

כמוס יום נקם צריך להרעילם
כנבואת כהנַי בחמה להובילם
הן שבועה בידי על ידך לחבלם
העת יבא אָ־ שיב להם גמולם
נדחיך אקבין אוסיף שנית לגאלם
נר משיחי יאיר עמוסי להקהילם
והיה לך ד' לאור עולם.

מט.

אהרה עת פרותי. ראה ההערה לסימן זה.

נ.

\- - - - - - - - -

[יקרה] מיקר יוצרה לקוחה קומי, כי לא זאת המנוחה
האורה רב קחי לך ארוחה עת לעשות חפין עושיכי
שובי נפשי למנוחיכי כי ד׳ גמל עליכי.
הנה תושב אני באבותי וכצל עובר יתר שנותי
אם לא עתה אמרי מתי תפדי משחת חייכי
כי ד׳.
ואם תהיי יוצרך דורשת ומטומאתך מתקדשת
קרבי ואל תראי מגשת ותקרבי אל [אֵל] עושיכי
כי ד׳.
דורכת עוז דעי עולמך ואל יבטיחוך שקרי הלומך
קצר יומך רחק מקומך ראי מה תאמרי לאדוניכי
כי ד׳.
הלחזות נועם ד׳ צָמִית ולשרת פניו עולמית
שובי שובי השולמית אל בית אביך כנעוריכי
כי ד׳.

נא.

א) - - - - | - - - - | - - - - | - - - -
ב) - - - - | - - - -

יושב במעמק מצולה, ומעמד
אין, וְחָמַק דודי ומחמד
עין נמק; יום יום מַלְמָד
ישדד לְתֶלם יונת אלם ופעם הולם בגודל וגאוה.
צדק ידידי ואהבת כלולים
אזכיר בחסדי לאחוז מחבלים
כרמים, וידי תרומם שפלים
אפרוש שלומי אל בת עמי אך איש חרמי למעצבה.
הלקי וצורי עדי מה ילונן
אויבי וצרי בביתך? הונן
אין לי, ואורי החשיך מעונן
ועל בת נגידים יצאו גדודים ועבד עבדים בהרב להובה.
קומי ושכני אל בית מנוחך
אשכח ימיני אם אשכחך
והן לשוני תדבק אל חֵךְ
אם לא אזכרך ואחבוש לשברך ונזר פארך תחבשי עלובה.

נב.

- - - - - | - - - - -

ימי שנותי כלו   בארץ גלותי
כלוא ולא אצא   מצר לרוחתי
עזוב ולא עזוב   ואין בי עזרתי
גולה ואין גולה   סוד קין תשועתי
נודד בלי מעודד   מאסף חרפתי
דבת עם אשמע   ומוסר כלימתי
באמר לי איה   ואיפה תקותי
אכן כל היום   זאת היא שיחתי
חלקי וצור חזקי   ותורתי מנתי
איחל ולא אַחֵל   דברו עד היותי
אצפה ולא ארפה   לָאל צִפִּיתִי
אומר לד' מחסי ומצודתי.
ונהלתי שמתי   ביד עוברי רצוני
בפשע יעקב זאת   אמר צור קוני
לי צר ותקצר   נפשי להמוני
קלני מראשי   ומזרועי קלני
[ואניע לראשי   אוי לי מֵעֲוֹנִי
ואנקם מאויבי   וְאֲכָרְתֵם ביד ימיני]
אָפֵר עצת גוים   ומחשבותם אניא
יזמו והערימו   עצה ולא מני
נוטע אזן הלא   כל שמעה אזני
יוצר עין הן   כל ראתה עיני
ראה ראיתי את עני.
סברי בך שתי   ומתי מתאות
נפשי, ואין דורשי   ובלבי מִכְוַת
אש על הר קדשי   ששמם, ונות
בית, קן אין לה   אומללה דָוַת
זרים לי אומרים   בנודל ובגאות
רוח: „על רוח   תבטחי וַתְוָתְ־
רי בשבי כצבי   מודח ומה תקות
עם נענה" אענה   על דבר אמת וענות
צדק, ועל עיקר   דת, כל יקר שָׁוַת:
אל תרבו תדברו   אלי בני נעות,
סורי ממני ואצרה מצות.
פניתי אני אל   תפלת הערער,
נאם אל, לישראל   אהבתי נער
עד זקנה אני הוא   ואם מזכות נוער
ארע כי יכבד   ואבין כי יצער
עיני בכל עֹוָיָו   ומשטיניו אגער
בהר שעיר אשעיר   וערער יתערער

לא לך הויר יער   כבוד בית היער
צא איש הדמים   ומעמים נבער
לחרפות עולם   לחמה ולצער
ואל תבא בשער.

‎— — ◡ — — | — — ◡ — — — — — — ‎

מי יתנני   עבד אלהי עושני
וירחקני   כל דוד והוא יקריבני.
יוצרי ורועי   נפשי וגוי קנית
בנת לרעי   ומהשבותי ראית
ארחי ורבעי   וכל דרכי זרית
אם תעזרני   מי זה אשר יכשילני
או תעצרני   מי בלתך יתירני
המו קרבי   להיות קרובים אליך
אולם עצבי   ירחקום מעליך
יטו נתיבי   מעל נתיב מעגליך
יה למדני   באמתך הדריכני
ולאט נחני   בדין, ואל תרשיעני
ואני בעדנה   לעשות רצונך מתרפה
אף כי בזקנה   מה זה איחל ואצפה
אל נא רפא נא   כי עמך אל המרפא
יום תתשני   זקנה, וכחי ינשני
אל תטשני   צורי ואל תעזבני.
דכא ואמלל   יושב, וחרד לרגעי
ערם ושולל   אלך בהבלי תעתועי
ואני מחולל   מרוב חטאי ופשעי
בינך וביני   עון אשר יבדילני
ויחשכני   לראות מאורך בעיני
הטה לבבי   לעבוד עבודת מלכותך
ומחשבי   טהר לדעה אלהותך
ובעת כאבי   אל נא תאחר רפואתך
אלי ענני   אל תחשה ותענני
שנית קנני   ואמור לעבדך הנני.

א) ‎— — — — — — — —‎   ב) ‎— — ◡ — — — ◡ — — —‎

[יפו] בעיני כל דרכיך   גם יקרו לי מהלכיך
אין בם לאיש מפתול ולא מוקש   כי אין פתלתל בם ולא עקש
התהלכתי ארחותיך   כי נמשכתי בעבותיך.
הנה בך שברי ומאויי   את צור לבבי את מקור חיי
עיני הדיך נכספה לראות   אך זאת לכמוני בלי יאות
עת נכספתי לראותך   הסתופפתי אל ביתך.

ואסבלה סבל עון עמי ואט אלי עול סבלו שכמי
לא אפרשה כפי פני אל זר כי לא בזולתך אני נעזר
אם נעבדתי על דתך לא עבדתי זולתך.
דורי אשר ידי בך תרום דלו לך עיני אלי מרום
עזי ומעוזי בך סלה הן תקטלני לך אייחלה
הן קבלתי עברתך כי יחלתי חמלתך.
התאמצה נפשי בְעבדותך ותחזק בכנף ידידותך
כל עברו עלי הרוניך לא שכחה [נפשי] רצונך
התחזקתי בבריתך מה אהבתי תורתך.

נ״ה.

– ⏑ – – – – – – –

[מה] לאחותי כי חשבה ימים על מצור נצבה
יונה מה לך תתנודדי
כצפור על גג תתבודדי
לאמר מתי בא מועדי?
[בטחי לך מאשר תפחדי]
הן תוחלתך לא נכזבה הוחילי הנה קרבה.
היום כמה אוהיל צרי
למחלה חליתי מהרי
אפך, ויחשך תארי
אכול ממעללי פרי
ובתנור להטים אשכבה מיום שמחתי ערבה.
ויאמרו [אויבי] נואשה
זאת מישועה כי בוששה
חי גואלה [איך] לא חפשה
לנו לצמיתות נטשה
אכן לשקר כתבה חזון, ונבואה נכתבה.
די לך רעיתי הנני
משיב כבוד אל מחני
אכרית זר מנחלת בני
ושמי אודיע כי אני
לגאול נחלתי אקרבה לרפא למשובה שובבה.
הומה לבי עת אזכרה
אהבה מקדם נוצרה
לשון לא תוכל ספרה
כיקוד גחלים בערה
רוח קנאה בי נשבה עזה כמות אהבה.

נ״ו.

– ⏑ – – ⏑ || – – – ⏑ – – ⏑ – –

[ירשו] למצער אהוביך והתנכרו

חוכים לעתות אהביך **אשר אחרו**
צאנך נתונים לאויביך **והתפזרו**
. . . . **. . . צוררי**
אמצא לפני זאב אורב **ודוב אחרי.**
הלכו ימותי באין שלוה וספו בלי
חדוה, וירשו בני עלוה מקום אהלי
כי אמרו אין לזאת תקוה וחי גואלי
למה אלהי כאלמנה בא בועלי
ולפני מעט גואלי, רב המון גועלי.
דומי עניה בגלותך **ואל תחפזי**
. . . . וחלותך **ואל תרגזי**
. . . .
חומה אני לך וגם צנה **למול לוחמי**
כי בגדור בעדך ירב **המון רחמי.**
הנה ימי הגמול באים **ומתעוררים**
להיות שפלים ונדכאים **בים סוערים**
אשפיל גבוהים ונשאים **ומשתוררים**
חמה כמו אש אציתנה **בחיק אויבי**
אם אזכרה מעמד חֹרב **לבת אוהבי.**

נז.

אם אויבי יאמרו רע לי ואמרתי מטה רגלי
אלהי אברהם אלי ופחד יצחק היה לי.
בינותי בדברי נביאים ודברי ישעיה במכתבו
היו לפני נקראים כי קרבה ישועה לבא
הן דורות עוברים ובאים ועם אל תמיד במכאובו
יאמר אם תגאל גאל, ואם לא תגאל הגידה לי
ראית יחזקאל מראות ועלי נשאת משלים
ובקשת דברים לראות ושאלת לבני אֵלים
עד מתי קץ הפלאות כי לא באה שנת גאולים
הגידני על פי נבואות מה יש ביד המשכילים
לעשות וד' העלים ממני ולא הגיד לי.
מי יתן לי ואתחבר עם דניאל איש חמודות
אשר ידע פשר דבר להבין בכל משל וחידות
ואתחנן לו בלב נשבר ואשאלנו על אודות
הקץ, לראות אם עבר אם עוד נבואותיו עתידות
אנשי לב יאמרו לי מה זה תשאל והיא פליא.
נפלא חכמי ונבוני ואין יודע על מה
מרוב בכי חשכו עיני כי עת פדותי נעלמה
ואחפש בתורת ד' ואמצא חפצי שמה
[כי אל ישיב שבות המוני ולא נודחו בקצוי אדמה]
ואז היתה לי נחמה ואכן ארברה וירוח לי.

נח.

א) ‒ ‒ ◡ ‒ ‒ | ‒ ‒ ◡ ‒ ‒ ‒ ‒ ‒ ‒
ב) ‒ ‒ ◡ ‒ ‒ | ‒ ‒ ◡ ‒ ‒ ‒ ‒

יודעי יגוני — יספו באש לבי כידוד
כי שאלוני — מה נחמד דודך מדוד.
הודות והידות — נלאו להגידו
כלו חמודות — לא נחקר הודו
על כן חרדות — אלבש עלי גודו
נא רחמוני — דברו על לב ידוד
או נחמוני — איך אוכלה אהבה ונדוד.
ושמו בקרבי — כאש בכליותי
קשור בלבי — עצור בעצמותי
וַיִנְעֲרו בי — בוזים לחקותי
ויגדפוני — עת אשמרה אותך לעבוד
ויחרפוני — כי אתנה לשמך כבוד.
דמו לרחקי — אל מעבודתך
להצי ודחקי — טוב מפרידתך
חלקי וחשקי — נועם פרי דתך
תשכח ימיני — אם בלעדי דתך אחמוד
תדבק לשוני — אם לא לפניך אעמוד
הנה באזני — שֵׁמַע תהלתך
ים סוף וסיני — עֲדי גדולתך
איך רעיוני — יהגו בזולתך
לבי ועיני — לא יתנו רגלי למעוד
כי זה ד׳ — אחד וזולתו אין עוד.

נט.

אל לקחני לנחלה — כי גם יום וגם לילה
ד׳ אורי וישעי.
לפנים סודו גִלה — כי כל מלאכתו כִלה
ביום השביעי.
יום שבת להמוני — ברוך הוא לה׳
כן אברכך בחיי.
לשמך כל מחולל — שבע ביום אהלל.
בענן הסתירני — בעמוד אש הנחני — ד׳.
בים סוף העבירני — ומות אויבי הראני — ביום.
וגם ראו גדולתו — ישיחו תהלתו — כן.
ראשי רם בגאוניך — כי חי ברצונך — ד׳.
אות נתת לבניך — אשר לא ירד מנך — ביום.
בששי כל המחנה — לקטו לחם משנה — [כן].

מקיפים עיר הוללה היה להם לגילה ד'.
תרועת העם גדלה והומת העיר נפלה ביום.
כן אל למען כבודו יוסיף שנית ידו כן.

ס.

[אל] מחוללם רואה כל נסתרות
מי כמהו נודע בגבורות
פועל ועושה הכל במאמרות
ד' אלהים.

בְנָיָנו על תהו הֵשית
שמים וארץ בראשית
בוהו שם לממש ועב נעששית
ברא אלהים.

גזר היות אור מאופל
יום להאיר ולילה לערפל
להנות בו גבוה ושפל
ויבדל אלהים.

דור והראה יבשה והקוה נחלים
דג השריץ בימים ותנינים גדולים
בחלד, עוף לעופף, עץ ועשב להחלים
ויברא אלהים.

השלים בששה כל דבר בעתו
כי בו שבת מכל מלאכתו
לברך יום שביעי עלה במחשבתו
אשר ברא אלהים.

וירא ובט בפועל אשר עשה באומר
ויצר האדם מעפר והומר
והנה טוב ונחמד ואין עובד ושומר
בצלם אלהים.

זה נפח באפיו רוח ונשמה
ויישן ונרדם בשנת תרדמה
סח צורו לבדו היות לא טוב ולמה
ויפל ד' אלהים.

חסרו צלע ובנה עזר לו לנועם.
ויאמר האדם זאת הפעם
יפתה ולו הביאה ודין עלי תרועם
זבדני אלהים.

טרם בא שמשו הושם בגן לעמוד
ומעין הדעת השמר פן אותך ישמוד
וצוה חוק מכל עין הגן אכול ותחמוד
ד' האלהים.

יום צוה חק סרח ומרד,
ובשלכת נגרש ונטרד
למלחשים שמע, לקונו לא חרד
מפני ד' אלהים.

כובלו לעולם שניהם באנינה
מריוח שנים ילדה בלי מגינה
הוא בזעת אפו והיא בהריונה
ויתן אותם אלהים.

לימים הביאו איש איש ממלאכתו
והצעיר הקריב מחלב מרעיתו
מנחתם לצורם; רב קלקל מנתו
ויקח ד' אלהים.

מרצון מנחתו פני אחיו שִׁנו
ויקם אלהיו הנהו ואיננו
ומאז במצה ומריבה חנו
כי לקח אותו אלהים.

נע ונד קנסו כי פרץ פרץ
ותשחת הארץ
והשחית כל בשר את דרכו על הארץ
לפני האלהים.

סרו מיושר ומעלו באל טוב
אך נח מצא חן ושכל טוב
עוזר ועוזר חשב לקטוב
בעיני אלהים.

עלימו בתיבה עד זעם עבר
ואחריו מרו ומרדו דל נדבר
הוציאו וברכו לפרות כמדובר
אין יראת אלהים.

ציין הוציא למאה בדמותו בצלמו
וימל לשמונה אב הבן ברשומו
ויהי בן זקונים אהבו וריחמו
כאשר צוה אותו אלהים.

קדוש תבעו לשבע ושלשים
ביחידו נחרין בקדושים
להעלות, לנסות אב ישישים
ויאמר אליו אלהים.

רציתי בבנך כי בחרתיהו
לעולה לפני, וישלחהו
ולך לך בהר מור ושם העלהו
ד׳ אלהים.

ישמע לקול אלהיו ולא הרהר אחריו
ויוצא את בנו ועמו שני נעריו
קלקל שורתו כי שש עלי אמריו
לקראת האלהים.

האב רצון קונו לעשות ולגמור
אל המקום אשר אמר
וילך כזריז איש לו לב כתמר
לו האלהים.

אזי בשלישי ראה רב פעלים
ענן קשור ומחללים בחלילים
המקום מרחוק כי שם שוכן זבולים
מחנה אלהים.

נתן עצי עולה על בנו ובידיו
וילכו שניהם יחדיו
אש ומאכלת לשחוט המודיו
אל הר האלהים.

יחד בלב שלם זורע ונושא
ומי יראה לנו השה
הנה אש ועצים נאם בן למנוסה
ויאמר אברהם אלהים.

איתן עקדו ביד ורגל
קרבן בו לרצות ולסגל
והבן מזהירו השמר פן תפגל
ד׳ אלהים.

הן אראלם בכו ותהו
לקונם ובשועם יצעקו למענהו
דמעותם בעיניו נפלו וכהו
וישמע אלהים.

רחמיו אב כבש ולא הרע עינו
ומאכולת לקוח לשחוט את בנו
לבעט בצורו ולעשות רצונו
ולא נתנו אלהים.

נתן אל קולו ממרום לאוהבו
מאום אל תעש וידך אל תהי בו
ידעתיך ירא ומה טובו
כי כבר רצה האלהים.

הקריב תחתיו משֹשת מיוחד
והשני נכנס בעבודת צור בפחד
ויולד תאומים ויצא האחד
כי ירא אלהים.

קשט אמרי אל שמר וחקים
ילד, והעמיד שבטים ותיקים
כנגד שנים עשר מולי שחקים
יראי אלהים.

טורדו בגלגול אח לירד בצוען
בעבודת פרך ואין עוזר ומשען
שם נואלו שריו וישקום לען
וידע אלהים.

נאור שני עפרים . . . .

סא.

נשמת אחוזים מעמים בהירים — טס על כרוב קל שלו.
בשיר מקדמת לבקרים — גם קרישין ועירין
דוכבים ומשוררים — הוד מכתירים
לעֻזי ומגִני — אהרן נשמת כל חי.

נשמת ועודים אלי גיל במורא   טס על כרוב קל שלו.
זוכרת אל חוק בזמרה   הוקי שחר אעירה
טרם גרוד גיסטרא   . . . .
ד' אקרא ויענני   אדון נשמת כל חי.

נשמת כף הק הקוקה כותם בקשה   טס על כרוב קל שלו.
ליראה עם שמש מרגישה   מפלט לו יחישה
נוראותיו לפרשה   סלה אקדישה
אמר אלי בני   אדון נשמת כל חי.

נשמת עוללים משדים עתיקים   טס על כרוב קל שלו.
פקודיו יורה הזקוקים   צרופה עז יונקים
קוראי ממעמקים   רון ממתיקים
תען לשוני   אדון נשמת כל חי.

נשמת שביב כסא נראות כטוענות   טס על כרוב קל שלו.
תקדיש בנצוח   חי מדתו כל עונות
זוכרי בנגינות   קושר מעדנות
אחד ואין שני   אדון נשמת כל חי.

נשמת של כל יקום נוצר ומתחולל   טס על כרוב קל שלו.
ממלכת לשחר עם הלל   ומשבחת יום וליל
אפס כל מהלל   להודות בפלל
לא איש כמוני   אדון נשמת כל חי.

סב.

אל חסדך אשכים ואצפור   שבחך לצפצף כצפור.
בנשף חשקי ארוממך   ובבקר תפלתי תקדמך
גם לילה גם יומם   מלך על כל ברכה מרומם
דל שפתי לך יאדיר   נאור אתה ואדיר
הודך במחור בני חומר   יום ולילה יביע אומר
ואם אדדה כל שנותי   להודות אין די שפתי
זכר רב טובך ידברו   עיני כל אליך ישברו
הק חק לתבל וגבוליה   נותן נשמה לעם עליה
[ט . . .] נותן לכל חי   חסדך הפלא ויערכו שבחַי
יגל לבי ונפשי תשוררך   אף רוחי בקרבי אשחרך
כמוני כמו עם לך פורש כפיו   כל אשר נשמת רוח חיים באפיו
לך זמר זמר לערוך כדל בשר   נשמת כל חי ורוח כל בשר.

סג.

הנני שלחוני לפניך קהלך   כמעט קט אספר את שבחך וגדלך
הנשמה לך והגוף פעלך   נשמת כל חי.

פתח שפתם ד׳ רב וצעיר רודם   וירוממך בגרון חרב זאת בידם
צר אלהים נשמת אדם   נשמת כל חי.

שואף באף אריץ על עם מרי זעפו   בפיו דין מתעה בכפת שוא יכיפו
כל אשר רוח חיים באפו   נשמת כל חי.

ירך אלי נטה על משמע ודומה   צרתם פעמים לבלתי הקימה
לא תחיה כל נשמה   נשמת כל חי.

לך כחך את בך בטוח   פזורים בארץ בביתך לנוח
כורכו נשמה לעם עליה   נשמת כל חי.

נפשי אשחרך אף רוחי בקרבי   אברכך בחיי סלעי ומצודתי ומשגבי
כל עוד נשמתי בי   נשמת כל חי.

סד.

– – – – | – – – – – | – – – – | – – – –

יודו לאל חי	לבי וטוחי	ורעי ואחי	ונשמת כל חי.
צדיק בפועל	במטה ומעל	והוא מושל על	נשמת כל חי.
חסדו אספרה	יוצר יצירה	ואליו אקרא	בעודי חי חי.
קורא דורות	וסופר ספירות	ותולה מאורות	לעיני כל חי.
חזק ואדיר	שבחו אסדיר	ואגדיל ואדיר	בנשמת כל חי.

סה.

נשמת ידידים נוצרים יום מרגעת   תיחדך יחיד בתפלה נודעת
יום ליום יביע אומר   ולילה ללילה יחוה דעת.

נשמת ונשמות רבות יודוך לבד לבד   תועדך, ומזהיר חניטמו בששת ימי מעבד
וקראת לשבת עונג   ולקדוש ישראל מכובד.

נשמת סרורים המנפשים ביום מנוחה   תסלדך המניח לבוטחימו בהשקט ובבטחה
ששון ושמחה ישיגו   ונסו יגון ואנחה.

נשמת פליטי שרידיך ותפארת קהלותיך   תפארתך פועל ישועות ומה נאוה פעולתך
פי יספר צדקותיך   כל היום תהלותיך.

נשמת בחירים המקוים בנין אריאל   תברכך בהעידך קץ ישע נבואת גואל
ברוך אשר נתן   מנוחה לעמו ישראל.

נשמת רוחשי מהלל חק כל יושבת   תרוממך רם המזהיר לאום נצורה כבבת
ראו כי ד׳ נתן   לכם את השבת.

נשמת יצורי להט עדת כמיהך   תיקרך יום רעננים הופיעמו כזרוח נגוהיך
יום השביעי שבת   לד׳ אלהיך.

נשמת צנים ומביעים גדלך ברון   תצלצלך צור עולמים הולך בכשרון
צדקתך אל־   הים עד מרום.

נשמת הוקרי מצותיך המקוים לך במרץ   תהסנך חסין במרומי ערץ
חסדך ד׳   מלאה הארץ.

נשמת קבוצי נדוחי פלטי אנפי   תקלסך קרוא פניך חופש סרעפי
קראתיך ד׳ בכל יום   שטחתי אליך כפי.

סו.

נשמת שבטי ישרון לישעך שואפים   תשבחך שדי ביום הנחלתם חקים יפים צרופים
מתוקים מדבש ונופת צופים.
נשמת שארית אום עמוסה קרואה איומה   תשוררך ביום מתן דת קדומה
תורת ד׳ תמימה.
נשמת תמהים חרדים לקראתך נועדים   תרוממך תקיף בשמעם בנסעם מרפידים
אנכי ד״א אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים.
נשמת אסירי התקוה בוטאים תהלות פני אל   תאמצך צור הנדרש לכל שואל
מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל.
נשמת יכירוך צעירי הצאן בכל ארצות שבים   תיחדך יחיד ומיוחד בפי גזעם ופרַיִם
אומרים אלו פינו מלא שירה כים.

סז.

– – ◡ – – ◡ – – ◡ – – ◡

ידועת אמונות דחי השקרים   ושִׁכני בתבל כשוכני קברים
הדרך והודך עבוד אל בעורך   ולעזוב הדר הזמן לאחרים
וטוב כי תעירין שחרים לעבדו   ואל תִישְׁנִי עד יעירוך שחרים
דעי מחרתך ביומך ואל תִפְ־   חֲרִי מעזוב האדמה לזרים
הלא טוב היותך משרת פני אל   מאד, מהיותך משרת פגרים
פני אל אשר כל נשמה תהלל   לזכרו ולשמו בשמחה ושירים:

סח.

– – ◡ – – – ◡ – – – ◡

שפל רוח שפל ברך וקומה   אקדמך ברוב פחד ואימה
לפניך אני נחשב בעיני   כתולעת קטנה באדמה
מלא עולם אשר אין קץ לגדלו   הכמוני יהללך ובמה?
הדרך לא יכילון מלאכי רום   ועל אחת אני כמה וכמה
אשחר אל בראשית רעיוני   אשר לשמו תהלל כל הנשמה:

סט.

שכחי ינונך נפש הומיה — למה תפחדי ממצוקי נשיה
מחר גופך ישכון תחתיה — הכל נשכח כאלו לא היה
נפש השכילי — וממות [חילי] — ולאל הוחילי — אולי תועילי — ונפשך תצילי
בשובך אל קונך — יום [תצפי] פעולת קנינך.

למה ולמה — נפש נדהמה — תלבשי שממה —
עלי תבל אדמה — כצאת הנשמה — גויה נאלמה
בשובך אל יסודך — לא תשאי בידך — מאומה מכבודך
יום יחיש נודך — כצפור אל קנך.

מה לך נבוכה — בארץ לא משוכה — אשר בה מלוכה —
תהפך מבוכה — תרמה ארוכה — והיא כקשת דרוכה
כל יקרה כזב — וכל טובה אכזב — והוא נמס וזב —
ולאחרים נעזב — ומה יועיל הונך.

החי נפן והמות בוצר — וכאשר ילך צעדיו הוא נוצר —
שובי נפשי לבקש היוצר — כי היום קצר — ורחוק החצר
נפש שובבה — די לך בפת חרבה — ושכחי מעצבה —
זכרי מַצָּבָה — וגורי יום דינך.

חרדי כיונה — עניה אביונה — זכרי בכל עת מנוחה עליונה —
קראי לאל מעונה — בכל פעם ועונה
בכי תמיד לעיניו — והתחנני לפניו — והפיקי רצוניו —
ועם מלאכי מעוניו — יביאוך אל גנך.

ע.

א) — — ◡ — — — ◡ — — — — | — — ◡ — — — ◡ — — — —
ב) — — ◡ — — — ◡ — — — —

אברך לך ברך ואקודה   אזבח בשפה זבחי תודה.
יהגה לבבי הוד כבודך
ובפי אשו קושט מעבדיך
פי ולשוני הם לסלדך
ממתנת ידך בתוך עדה   יתנו בגיל כבוד ורעדה.
הנה שחקים לא ידברו
יום יום תהלתך יספרו,
בלתי שפתים ישוררו
אשיר לעמתם ואעמודה   על משמרותי שיר להגידה.
ובחדרי לבי אמונתך
שמתי, במאמרי לעומתך
אביט ולא אראה תמונתך
ובשמך אגיל ואסעדה   בלתי אמוט וְאֶמְעָדָה

סגיא ורב כח לאין חקר
מביט שפל רוח ודל סוקר
הופך אפלתו לאור בקר
עלי כרוב הסדו גמול הדה ובהסדו קמתי ואתעודדה.
פתח בידיך להשביע
כל חי רצונך להשפיע
אענה אני הודך ואביע
אעלה בקרית חמד ואלכדה אהלך בדרכי שיר ואצעדה.

עא.

– – – – –

מרעיד עמדתי נבהל ברעיוני
שם אל חמדתי לזמר בהגיוני
וחכמה לא למדתי ואתפלל אל ד׳.

יה עוז שאלתי ממנו, פן אשגה
לו לבד הוחלתי אם פארו אהגה
ובחסד נא הואלתי לדבר אל ד׳.

ואבטח בחסדך בעמדי להתפלל
בענותך אודך ואבא בשיר והלל
אמרתך לעבדך טוב לחסות בד׳.

טרם אקרא ענה אל אלהי צדקי
הנך לי תחנה מנת כוסי וחלקי
אז אראה אל פני האדון ד׳.

וכשמש זורח פני עבדך האר
כגפן פורח מעשיו להתפאר
יהו אמרי כריח ניחוח לד׳.

בינה אל הגיגי ואל תבזה ענותי
צרוף כבור סיגי העבר חטאתי
ורצני בחוגגי לפני מזבחך ד׳.

חזק בשבחי שמך גדלתי
נא רעַי ואחַי גדלוהו אתי
יחד, ונשמת כל חי תברך את שמך ד׳.

עב.

– – ⏑ – – – – ⏑ – – – ⏑

ידעתני בטרם תצרני וכל עוד רוחך בי תשמרני
היש לי מעמד יום תהדפני, ואם לי מהלך יום תעצרני?

ומה אומר ומחשבי בירך ומה אוכל עֲשׂוֹ עד תעזרני
דרשתיך בעת רצון ענני וכצנה רצונך תעטרני
הקימני לשחר את דבירך ואת שמך לברך עוררני:

עג.

– – – – – – | – – – – – – | – – – – – – | – – – – – –

לבי ובשרי ירננו אל חי צמאה נפשי לֵאל־ הִים לאל חי.
[אל] אחד בראני אומר חי אני כי לא יראני האדם וחי
ברא כל בחכמה בעוצם ומזמה מאד נעלמה מעיני כל חי.
רם על [כל] כבודו וכל פה יחו הודו ברוך אשר בידו נפש כל חי.
הבדיל ניני תם חקים להורותם אשר יעשה אותם האדם וחי.
מה זה יצטדק נמשל כאבק דק [אמת כי לא יצדק] לפניך כל חי.
בלב יצר חשוב כדמות חמת עכשוב איככה ישוב הבשר החי.
נסונים אם אבו ומדרכם שבו טרם ישכבו בית מועד לכל חי.
על כל חסידיך תחדש עידיך פותח את ידך ומשביע לכל חי.
זכור אהבת קדומים והחיה נרדמים ויקרבו הימים אשר בן ישי חי.
ראה לגברת אמת שפחה נואמת [לא כי] בנך המת ובני החי
הלא חלקך מראש חלק דמו דרוש שפוך אף על ראש השעיר החי.
אפרוש לך כפי ואקד על אפי בעת כי אפתח פי בנשמת כל חי.

עד.

⏑ – – ⏑ – – – || ⏑ – – ⏑ – – –

יגוני ומר חכי נדודי וגרושי
ואזכיר שמך מלכי ותגל בך נפשי.
ירומון מסלותי מעונה מגמתי
וארים מצְלותי להיטיב נגינתי
ואשים תהלותי לפניו תרומתי
דמָעַי אֲשַׁו נסכי בשרי בהגישי
עצמי עצי ערכי ולבי יקוד אשי.
עצומים בלי מספר חסדיו ותגמוליו
ובמה יצור עפר יקדם הדום רגליו
ואף כי ברית הפר ופרץ גבול מליו
ואיך יאמץ ברכי וירום גאון ראשי
ועיניו עלי דרכי ורגלי בפח מוקשי.
קדוש יעקב דרשי וזכרון שמו כֶּלְיַי
וחסדו צניף ראשי ומי יערך אלי
ומה תהמה נפשי ותשתוחחי עלי
לאל דרשי חכי ולילה ויום דרשי
עבודת רצוניו כי דרור הוא וגם חפשי.

בדרכי רצונֶך נחני והורני
ואמצא לפניך צבי וחייני
ובטוב בעיניך ברוחך תניחני
ואשכח ימי חשבי ולילי נדוד אישי
ואשבע בתוך סֻכי רגני ותירושי.

עה.

א) – – – – | – – – – – | – – – –
ב) – – – – – | – – – –

אתה גוחי מבטן, אודך מדי אחי.
בנעימותיך נפל חבלי
במסילותיך עמדה רגלי
והליכותיך הראת לי
תסכן ארחי ותשת עדך ציץ על מצחי.
ראית גלמי מעבדך
עצם מעצמי טוב ידיך
אין מטיב עמי בלעדיך
יום מנכחי רגע סר הודך אבד נצחי.
הכל פעלך איך יגמולו
על אחת, ולך לא יועילו
ושאת מהללך לא יכילו
אפס כחי במה אעבדך כי מְשׂיחי.
מה רב פעלך עת אשכילה
יום אקראך אז אגילה
אם איראך לך אוחילה
הן מבטיחי אתה, ובידך אפקיד רוחי.

עו.

– – ⏑ – – – ⏑ – – – ⏑

יחידה שחרי בית אל וְסִפָּיו וכקטורת תני שירך באפיו
הלא אם תרדפי הבלי זמנך ותאמרי כי אמת המה כשפיו
ותֵלי אחריו לֵילֵך ויומֵך ותערב לך תנומה מנשפיו
דעי כי אין בידיך מאומה לבד עיץ ייבשו מחר ענפיו
הֱיִי לפני אלהיך ומלכך אשר בָאת לחסות תחת כנפיו
שמו יגדל ויתקדש בפי כל אשר נשמת אלוה חי באפיו:

עז.

– – ⏑ – – – ⏑ – – – ⏑

שחי לאל יחידה החכמה ורוצי לעבוד אותו באימה

לעולמך פני לילך ויומך ולמה תרדפי הבל ולמה
משולה את בהיותך לאל חי אשר נעלם כמו את נעלמה
הלא אם יוצרך טהור ונקי דעי כי כן טהורה את ותמה
חסין ישא שחקים על זרועו כמו תשאי גויה נאלמה
זמירות קדמי נפשי לאל חי אשר לא שם דמותך באדמה
קרבי ברכו תמיד לצורכם אשר לשמו תהלל כל נשמה:

עח.

– – – – – – – – – – –

אודה לאל חי שמני ממתים מחלד חלקם בחיים
במה אכף לך, אין לי זולתי פי יודה כי טוב חסדך מחיים
רבו מופתי אל מבית ומחוץ אם לא אדעם למה לי חיים
הוא מקוה חכמות, איך ייבש לבי אחר [נתן] עליו מים חיים
מעשיו ראיתי באתי גן עונג שם עין הדעת ושם עין החיים
עיני אורו כי נטע לי קדם אוזן שומעת תוכחת חיים
[זהו אלהינו אמרה הנפש היתה אורך ימים ושנות חיים
רמה הדרת חסד הנהילני גם היא תודיעני אורח חיים
הוא בנה עזרי מצלע אדם ויאמר לי עם אשה ראה חיים
הוא אשר החיה בשמו יתברך כל אשר באפו נשמת חיים:]

עט.

– – ⏑ – – – – ⏑ – – – ⏑

ששוני רב בך שוכן מעוני זכרתיך ונס מני יגוני
לך חסד ויש עלי להודות ואין במה לבד הגיון לשוני
מרומים לא יכילון תעצומך ואיך יוכל שאתו רעיוני
הבינני וחנני נכונה ויפק את רצונך רצוני
קחה שבח מקום זבח, וייטב כקרבני ומנחת עשרוני
טהור עין פקח עין לעניי שלח אורך והאר עורוני
נצור גודל חסדיך למעני יהי סתר עלי גודל עוני
כמו שמך לפקדון בלבי תהי רוחי בידך פקדוני.

פ.

– – ⏑ – – – – ⏑ – – – ⏑

בביתך בית תפלה שיר בשנני הבינני ורוח יחכמני
וכמוני כבד לשון חסר לב היתגבר לספר עז גאוני
ואנכי חסר בינה ועני בדעת, שיר האערוך ורנני
רננים לו כחול ים על שפתו התתפאר לבבי ולשוני

לאחת מאלפים ורבבות — לספר די קצת עזו והנני
אשבח כמו שבחו זקני — מעט אוסיף ופחדך יעצרני
אני הנני חדל איש וכבד פה — אבל אשא לך לבי ועיני
ונשמתי תהללך וברכי — לך תכרע ואשתחוה לקוני:

פא.

◡ – – ◡ – – ◡ – – –

שפתי ישבחון ברנוני — ונפשי תברך את ד׳.
מרומם אלהי מאד נעלה
וחיות כבודו בכס מעלה
מזמרים בשירים וקול צהלה
לרומם לאלי בלי תהלה
וגם אני בתוך קהל המוני — . . . . . .
שמך אל אברך בפי כל זמן
בבקר וצהר ועת אשמן
ועמך ישבחון לך נאמן
להלל לשמך בטוב טעמן
יהודון בכל עז בתוך מחני — הללי נפשי את ד׳.
ומעל שמי רום כבוד כסאו
למעלה לאין קץ ברום נשאו
ואין מי יכלכל הדר פלאו
בנגה וכבוד ואור מלאו
ותחתיו חסידיו ישני — כי אל גמולות ד׳.
נדבות עמך ביום חילך
בכל לב ופה מאד יהללך
וכל יום מחכים להוד קולך
והראם בחסדך כבוד גדלך
ואשמעה בבוא קול לאזני — מה ידבר האל ד׳.

פב.

◡ – – – – –

שיר ושבח ערכו — במקהלות ברכו — [אלהים.]

שביב אש בוערה — וחשך שת סתרה
סוכו . . . . . — . . מה נורא — אלהים.
למעלה רום גדלו — במרום שם דגלו
בתוך עם הוד חבלו — גוי קדוש אשר לו — אלהים.
מאור שמש ימריץ — פלאיו עת יריץ
בלי פה דר עריץ — על כל הארץ — אלהים.

המון שיר קול ארוך | בתכריך הוד כרוך |
ונותן סוד ערוך | עז לעם ברוך | אלהים.
ברוח פיו שפרה | שחקים, גם קרה |
עליות לו דירה | בראשית יום ברא | אלהים.
אמונים ברנני | ונועם הגיוני |
ושא נא למעוני | כן ברוך ד׳ | אלהים.

פג.

יחדו לב נשלם | שם אלהי עולם | ברכו.

וענות לו תודות | יום ליום על אדות |
נפלאו הסודות | כי לכמה ידות | נמשכו.
סוד פלאיו רב הוא | וממש מתוהו,
שור שחקים גבהו | צור היכלכלוהו | ויתמכו.
[פרש עב למכסה | מול פניו הכסא
ולולי מתנשא | כס וחיות נושא | הֻמכו].
יה יסוד כל הוַים | שת כעין מאזנים
כאן וכאן ובינתים | אש רוח ומים | נמסכו.
המשל בעצומיו | ושלום במרומיו
מבלי אש שמיו | נכבית, ולא מימיו | לֻחכו.
חי ברוחו שפרה | תולדות היצירה
כל למענו ברא | מול זרוע גבורה | נתמכו.
זר לבבו ימרה, | ועם לפסלו קורא
שרשם רוש פורה | ומה דמות לבורא | תערכו.
קשט אמריו יחוו | ושיר בפניהם ישוו
עם אשר לו יקוו | יכרעו וישתחוו | וִיבָרְכוּ.

פד.

אראה לפני | אלהים ברנני
ולבבי אפנה | ואעיר רעיוני
ואענה לו מענה | שירים בהמוני
ועבדיו הנה | ברכו את ד׳.

מלתי אספרה | להגיד מישרים
ולשוני עותה | נצפנה בחדרים
ומעט קט נטתה | לקחת אמרים
לכו נא הגברים | ועבדו את ד׳.

שיתו לב אישים | וסוד אל הביעו

ושאלו מישישים　　אם לא תדעו
כי לכל חרשים　　מצפוניו נבעו
והביטו ודעו　　כי הפלא ד׳.

הנה במרומים　　סהדי מפעליך
עדים נאמנים　　יעידון מהללך
ויבינו נבונים　　כי אין ײ בגללך
בשחק יערוך לך　　ידמה לד׳.

הדשים לבקרים　　על זאת משתאים
כי עדרים עדרים　　צבא שחק יוצאים
ובעלות השחרים　　צבא יום באים
מה זה נפלאים　　מעשיך ד׳.

זיקים וברקים　　נשלחים מאת
שחקים וארקים　　וערפל למשאת
לעם עמו מציקים　　לי לא יוכל שאת
מה יעשה כי את　　המלך ד׳.

קדמו את פניו　　נדריכם שלמו
חלף שי כהניו　　אמריכם נעמו
איש איש את רנניו　　הביאו וטעמו
כי כצוף נפת נעמו　　אמריך ד׳.

פה.

– – – – | – – – – | – – – – | – – – –

אשא ראשי　　אברך קדושי　　ברכי נפשי　　ברכי ד׳.
אשוע ואברכה　　לפני דבירך　　ותמיד אברכה　　בכל עת ד׳.
אקדש ליוצרי　　ואליו שׂברי　　כי חי צורי　　וברוך ד׳.
אספרה תהלות　　לעושה גדולות　　ובמקהלות　　ברכו ד׳.

פו.

אל דרכיו נועם　　מתנדבים בעם　　ברכו.

באימה ופחד　　לאל אחד　　עם לשמו אחד　　ישתחוו יחד　　ויברכו.
יאשרו לו חוכים　　מסלות ודרכים　　לעושה מלאכים　　אשר בו מלכים　　ימלוכו.
גדלוהו מחני　　רוממוהו זקני　　הללוהו נבוני　　עם אחרי ד׳　　תלכו.
דומו זמירותי　　בארצי עד מתי　　ויגוני תוגותי　　כמים שאגותי　　נתכו.
ותקו כל גוים　　מלכות שמים　　בכל יום פעמים　　לאל לב כמים　　שפכו.
רננו לו עולמות　　גוים כי רמות　　מה . . . . . .　　. . . . . . .　　. . .

פז.

⏑ – – – – –

אלהי הרוחות   לכל בשר אתה
וחכמה בטוחות   בחכמתך שַׁתָּה
וגם דבר צחות   ביד לשון תתה
אמת כל חוללת   ובו לא עמלת   רק בפיך מללת.
בידך עתותי   ומה זה פי יענה
וקצרו שפתותי   בכל רגע הנה
בקרבי אותותי   ואן לבי יפנה
ואותו הגבלת   בדת שהנחלת   לי ברכה אצלת.
רצוני נגדך   וטוב לי בחרת
ובנפול עבדך   ימינו עורת
ובכסות חסדך   עוני הסתרת
עלי חמלת   ועלי טוב גמלת   לי גמול לא שאלת.
הכינות ספר   לכל הנולדים
ובבלי עט סופר   כתובים מְעֻבָּדִים
ומצאת כופר   לרוחות נכבדים
ונפשי הצלת   וחיי גאלת   לי עזוב לא חדלת.
מלאכת שמיך   לאות לך לא נכחר
וכם במרומיך   בכלם התאחד
ויעמוד בשמך   למען הוא אחד
והכל פעלת   ובכל משלת   כי על כל גדלת.

פח.

– – – – – –

שיר יהודש במקדש   לשם האל הנקדש
יתגדל ויתקדש.

אל ראשון בלי סבה   באין חקר ואין קצבה
גדולתו מאד רבה   דוק מתח כמין קובה
היות סובב בלי עקבה   וערך נר בלי נכבה
זיו ערך כעין לַבָּה   הסנו ד׳ ברוב חבה
ויתקדש שמיה רבה.

טהור עין ברום ישכון   יקר בית זבול והתיכון
כבודו שם חיש לשכון   לקראתו אני אכון
מלכותו אזי תכון   נוה היכל יאת לתכון
סביב הדביר יהי נכון   בחייכון וביומיכון
יתגדל וכו׳.

עליון ברום שחקים דר   פלאותיו מאד נהדר
צוה חק היות נגדר   קריאת [שם] הנאדר

רץ הכל ולא נעדר שמו לעד בפי אסדר
. . . . . ויתנשא ויתהדר
יתגדל וכו׳.

פט.

שבעה שחקים לא יכלכלוך להם תסבול ולא יסבלוך
מעת בראתם הם יהללוך המה יאבדו ואתה תעמוד
ד׳ אלהי גדלת מאד.
לך יעריצון טפסרי מרומי להלל בהיכל פנימי
יראים חזות בך ומי יחזה מי כי אל גדול ונורא מאד
ד׳ אלהי.
מי זה יזמר מבלי דומם לך יערך שיר ליל ויומם
ואתה על כל ברכה מרומם כי גדול ד׳ ומהולל מאד
ד׳ אלהי.
הדרת כבודך גדלה ורבה ואיכה תשכון באהל וקובה
כי אותך לא יוכלו לגלגל מסיבה כי עצמת ממנו מאד
ד׳ אלהי.
חסין נאדר בארבע היות זרויים תקבץ מזויות
קרא שנת גאולה לתועים כשיות דלות ורעות תאר מאד
ד׳ אלהי.

צ.

\- - - - - -
יגדל כחך ניב דל בורא לעם לך נבדל
והושבתו אל עקרב
השם במתניו וקרב
בחיקך יהי נח דל נבזה אישים, נחדל.
מאתך צור אשאל
היות בית יעקב אֵש, אל
ימשול בו עוד גואל
קם ויקב חור בדל־ תו, ונם לא יועיל בדל.
טוב ברך לו מבורך
בפי שיר נתן וערך
לחייו כרקח ויגדל ושמו לִי עֹז ומִגדל.

צא.

– – – | – – – || – – – | – – –

יה שמך ארוממך וצדקתך לא אכסה
האזנתי והאמנתי לא אשאל ולא אנסה
ואיך יאמר כלי חֹמֶר אלי יוצרו מה תעשה
דרשתיהו פגשתיהו למגדל עז וצור מחסה
הבהיר כאור מזהיר בלי מסך ולא מכסה
ישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא:

הדר כבודך ועז ידך מספרים הד׳ שמים
בעת עלותם ועת פנותם ועת שחותם אפים
ומלאכים נהלכים בתוך אבני אש ומים
יעידוך ויודוך בורא ניב שפתים
כי תסבול ולא תבול בלי זרוע וידים
תחתיות ועִליות והחיות והכסא
ישתבח וכו׳.

ומי ימלל כבוד מחולל שחקים בַּד׳ אמירתו
חי עולם אשר נעלם בגבהי רום מעונתו
וברצותו בבן ביתו באהלו שת שכינתו
ושם מראות לנבואות להביט אל תמונתו
ואין תבנית ואין תבנית ואין קץ לתד׳ בונתו
רק מראיו בעין נביאיו כמלך רם ומתנשא
ישתבח וכו׳.

דבר גבורות בלי ספורות ומי יספר תהלותיו
אשרי איש אשר יחיש להכיר עז גדולותיו
ויסמך באל תומך עולם על זרועותיו
ויעריצו שוב ורצוא ויצדיק דין עלילותיו
ויודה על אשר פעל כי למענו פעולותיו
וכי יש יום לאל איום ודין על כל המעשה
ישתבח וכו׳.

השתונן והכונן והתבונן בסודך
והבטת מה אתה ומאין יסודך
ומי הבינך ומי הבינך וכח מי ינידך
והבט אל גבורות אל והעירה כבודך
חקור פעליו רק אליו אל תשלח ידך
כי תדרוש בסוף ובראש במפלא ובמכֻסה
ישתבח וכו׳.

צב.

יחר קרבי תצהלינה. ראה ההערה לסימן זה.

צג.

- - - - - | - - - - -

יה רעיון לבך   מעשות מי יחדיל
זכר רב טובך   אין חקר להגדיל
אור יגור סביבך   ובין חשך יבדיל
מעשיך נפלאו   לו פיות נבראו
שירות כים נמלאו   להודות לך ילאו.
ועזוז נוראות צור   עולם לא יכיל
אך פחדו נצור   בלב נבון משכיל
בעדת אל עצור   ויט אליו אוביל
כנפת לפי דברו   ועמו שם שברו
על עמו ועל עזרו   ועָדיו יביאו.
מלאה הארץ   כבוד אלהי עולם
והוא בשמי ערץ   מסתתר ונעלם
ובכל אשר יֶרֶץ   מאמרו משֻׁלם
מה רבו פלאיו   על פי מקראיו
יבאו כל צבאיו   ועל פיו יצאו.
טמון מוראך   בלבות משכילים
ואין נברא ומלאך   ואין בבני אלים
יוכל ערוך פלאך   לבן עֲצור מלים
הוד לך ודומיה   אך קט בלא רמיה
תהללך כל גְוִיה   ונפש לך ישאו
ואתה מתגאה   ואוהב נדכאים
ועל עני תראה   ותביט חלכאים
לב נשבר ונכאה   עיניך רואים
גדלה גאותך   ורבה ענותך
למיחלי תקותך   ולך באמת יקראו.
בורא [את הכל]   עולמו תלה
בזרועו כאשכל   כעץ למעלה
ושר כי לא יכול   עֲמוד רק בחמלה
ועשהו ברחמים   גדולים ועצומים
ועד קץ הימים   רחמיו לא נכלאו:

צד.

- - - ◡ - - ◡ - - ◡

הנשיג ערוך שיר לאל מֻפלא
ולו פה רננות כים מלא

שחקים אשר בם יקר אהלו
ומרום ומי ים בזיו שעלו

יחוו בלי פה הדר פעלו
וציין מאדמה ואד יעלה.
לפי פה ולשון יחו היקר
לסודיו, ורבו לאל מחקר
הלא לב חכמים לזאת נעקר
להבין יושר לו יהי נגלה.
מכון כבודו ברום תקנו
כנגד דביר בן בכור שכנו
ביה צור לבד משוה חסנו
ועולם כאשכל ישו נתלה.
המון מי מעונו באש חברם
ברוחו ישרתון לפיו אשרם
וגלגל יסודם אשר אשרם
ירוצץ לניבו ולא יכלה.
ברית אב המונו ונועם שמו
לקיים למענו לבן רִחמו
מעניו ביום יום כהלחמו
ויחיש פדות עם שמו יֱחלה.

צה.

א) – – – – – – – | – – – – – – –
ב) – – – – – – –

ואלו שירה כים אין די חי וקים.
ימין אל הנאדרת
לגפן האדרת
זרוע המשברת
התנינים בקשָׁים היא המחרבת ים
ומאז ממצרים
יושבי בשמים
דרך סוף על מים
סוס גאים וְעֵדָיִם ורכבו רמה בים
שגבו ישע הצאן
עברו ים עת רצון
אך שם אנשי לצון
תוך גלים ודכים לא מעבר לים.
פּדם מעם קשה
שודרו מבלי מהשה
הגברים עם משה
נשים אחרי מרים שיר לאשר לו הים.
ינחנו אל בדד
עם עמו נתעודד

עמים תחתיו רדד
בהנחל לו הוד צבים וירד מים עד ים.
השכח הצור תמים
חנותיו מימים ?
למה יאמרו עמים
איפה מעשיו [אַיָם] איה מעלם מים.
חזקה מכל תעודה
תהלתך החמודה
ארֻכה מה מאר מדה
כל פה לא דים ורחבה מני ים.

צו.

א) ◡ – – – ◡ – – – ◡ – – – – | ◡ – – ◡ – – – ◡ – – – –
ב) ◡ – – – ◡ – – – ◡ – – – –

ופיות כים שיר ממולאות היש די לשדי ונפלאות.
אֶתנה תהלה לאל גומל
חסדים, וטובות לדל עמל
כאב על בנו חס וגם חומל
לאור מחשך שם ומתלאות אסורים בזיקים ושלשלאות.
למי יאתה שיר לך מושל
יתאמץ מדוכא וכל כושל
עצומים לפניו להתנשל
גדולות ונסים ונוראות תחדש בכל יום ונפלאות.
יסופר בכל דור [ודור] מופתיו
אשר שם בנוף עוד ואותותיו
והחרים לשון ים לצבאותיו
והחרים מלכים לתוצאות וארצם לשמה ומחראות.
הרורה גנוזה ויום נֹחַ
להדר לקדש ולזבוח
ולאכול ולשתות ולשמוח
נתנו לשבח והודאות וביני ובינו לעד ולאות.
וחתן וכלה באפריון
יאמרו ישלחו לצור עליון
וְיִצְהֲלוּ . . . בנות ציון
ושרים לאלף ולמאות ירננו יצלצלו בכל פאות.

צז.

– – – – | – – – – | – – – – | – – – –

יענו חכמי לב, שואל מי ולמי תדמה ממפעלך
אין כמוך ואין דומה לך.

צור צר צורה לא בגבורה ימשל נורא ממהלך.
הג במחוגה רוח הוגה מאין פונה יתהלך.
קומו ירץ על חוג ארץ ואין פורץ מגללך.
גבר קם על סיהו יעל גם יעבר על מלכות הושלך.
יום לך ימריא ילך עירירי וכבן בכרי ראשו יושלך.
אכן הודך על רוב חסדך כי מידך נתנו לך.
תקיף ומלך עשיר והלך ד׳ מלך ד׳ סלך.
אין כמוך ואין דומה לך.

צח.

אשפוך שיחי לפני אל
בעמדי בקהל ישראל
ומשירי להודות אוֵאל
מרומם על כל ברכה.
בחילה צורי אסלד
רם על כל יושבי חלד
יחד באין אב ואין ילד
יוצר אור וחשכה.
רוכב על גלגל ותבל
כסבול אשכול הוא סובל
כל הגבל על הגבל
ומי יודע במה ואיכה.
האחד בכל עניניו
מכל צדדיו ופניו
קדוש וטהור בעיניו
לו יאתה מלוכה.
מי זה אשר יעוז חק
ודבר זה במאד רחוק
אדיר ונאור לבלי חק
רוחי לפניך אשפוכה.
יופי שיחי ושבחי
יערב לך כזבחי
ישר והכן ארחי
יה האר נרעכה.

צט.

א) — — ⏑ — — — ⏑ — — — | — — ⏑ — — — ⏑ — — — | ⏑ — ⏑ — — — — — — —
ב) — — ⏑ — — — ⏑ — — —

יודעי הפיצוני ימי עֹני לגור בבין עקרב וצפעוני
בבית שבי חנני חנני.

התיאשה נפשי עלות שחר
קוה למחר אחרי מחר
בי אהבי מה אמרה אחר
היה אדום אזרח ואדמוני וידי ערב שלטו בארמוני
וירד בי עם כלבי צאני.

ושמי אשר היה להגיון
נהפך בפי זרים להגיון
מתפארים עלי בחזיון
הגרי ומואבי ועמוני בוזה דבר קדוש בארמוני
ואל נביא השקר יטוני.

דודי לך נסוב אלי גנים
לארות נרדים שם ושושנים
כמה תהי יעלה בבין [תנים]
[הקץ] לכנורי ופעמוני וכסוף ליין רקחי ורמוני
והצבי שובב למעוני.

התעתדי לקץ ואם אֵחר
כי לא המירותיך בעם אחר
בחרתְ בי גם [בך] אני בוחר
מי גוי בתימני וצפוני כבני עֲקוד זכחי וראש אוני
ואוהבי, ומי אל כמוני?

ק.

– – – – | – – – –

[לחוצה] בארך גלות משֻכלת
מעונה בפרך מראה ונגאלת
להיכל דבירך אשיבך לממשלת
ואגדור פרצך ואשים למחצך
ארוכה, וארצך ואהבך נדבה.
ועד אן ישועה אהיה מחכה
ואני פרועה מצל וְסֻכה
כשה תועה, כרחל מבכה
עבר קצירי וכלה בצירי
ונוסף צירי וצירי לא בא.
יחידה לבשי בגדי תפארת
ונזר חבשי לכבוד ועטרת
כי עוד תנשי בשת, ומשכרת
תקחי, ויחת זרח ונחת,
תשמחי תחת היותך עזובה.

חלפו זמני בינון ומהומה
ופני עוני כסו כלמה
ומכל בני נותרתי ערומה
לריק אעמול אם לא תגמול
בחסדך, ותחמול ואנה אני בא.
קומם אקומם דבירך הנחרב
וקרנך ארומם בקרית מלך רב
ולדל משומם ישועה תקרב
ואשמיד רשעים זרע מרעים
ועל כל פשעים תכסה אהבה.

קא.

[שביה] בת ציון צרופה בכור עני
שבועת אבותיך נשבעתי למעני
שועתך נשמעה עלתה למעוני
שמעתי כי חנון אני.
שחותי למאד ידי כי אין לאל
שמך טוב וסלח נדרש לכל שואל
שובה כי אין לי זולתך גואל
שובה ד׳ רבבות אלפי ישראל.
למי אפוא מכרתיך יבא איש ריבך
למי ספר כריתות אריב את יריבך
למגדל אש וחומה אני אהיה סביבך
למה תבכי ולמה ירע לבבך.
למה אצעקה חמס ולא תענה
להשמיד ולאבד יאמר המונה
לזרים נמכרנו יחד ער ועונה
לעבדים ולשפחות ואין קונה.
מי את ותראי מאנוש הבוזה
מלאכי אשלח כמכתב החוזה
מזרה ישראל אסוף מזה ומזה
מחר יהיה האות הזה.
מועד שמת לי לקבץ שָׁלִישַׁי
מופת לא אראה לקומם מקדשי
משמיע שלום לא בא לקדושי
מדוע לא בא בן ישי.
הן בי נשבעתי לאסוף נכבשי
הלא אז המלכים לך יובילו שי
הנה עד לאמים שמתי לקדושי
הנה ראיתי בן לישי.

קב.

– – – – | – – – –

יעלה נשואה בכנפי נשרים
אהובה קרואה ואשת נעורים
והיום שנואה עזובה לזרים
עד אן תסתיר פנים, ותכתיר
אויבים מעתיר נשיקות אהבה?
ומה קול הצאן באזני צעקו
למצא רצון לי יזעקו
ואנשי לצון לה שן חרקו
שרשם אכרית עד אין שארית
ולכם אחרית אתן ותקוה.
שימה בנאד דמעת עשוקים
בנפש ובמאד בשמך דבוקים
שחו עד מאד ותמיד דפוקים
ממחוז חפצם שבה רבצם
ומעל ארצם אשר גרו בה
פני ילכו והניחותי
שנאי, מעכו דדי אחותי
דמים שפכו לא הריחותי
יונת שביי בדמיך חיי
אחותי את היי לאלפי רבבה
בנך לעיניך רצוץ וכתות
ביני ובינך שמת כריתות
ראשית אונך נמכר לצמיתות
אויבי שוללי וחרבי בקולי
זכרה נא לי אלהי לטובה.
אל תרם בנפשך לאמר מכרתיך
כי בעוד נטשך שכר שכרתיך
אתן בראשך נזר ושמתיך
לגאון וצבי ומפני אויבי
אך כמעט חבי כי הנני בא.
שמעו יתומי אתם ואמכם
בימי שמי יעמד שמכם
ומיד קמי אדרוש דמכם
אשיב נקם לצרי לחיקם
וחרבי ריקם הן לא אשיבה.
רני ושמחי וראי בשונאיך
האומרים שחי ונעבר עליך
. . . .
אעלה ארוכה ואתנך ברוכה
ועדי משוכה בחבלי אהבה.

קג.

א) ‏– ◡ – – – – ◡ – – – | ◡ – – – ◡ – – – –
ב) ‏– ◡ – – – – ◡ – – –

אל ברתך האמרתנו אהבת עולם אהבתנו.
בעלו זרים עבדיך
יצעקו איה חסדיך
למנאצים שם כבודך
לצמיתות איך מכרתנו אחרי מנוף גאלתנו.
רחשו בנים בשבימו
איך משנאים ילענו למו
הלצחק בם יצרתמו
מלפנים לו הרגתנו כי בלא עם החלפתנו.
השפל גאים אשר גאו
למאוד גבהו ונשאו
חוננה דלים [אשר] יקראו
אל בעברות איך שכחתנו אחרי טובות גמלתנו.
מה נבקש עוד בזכרנו
את שבועתך להורנו
נא זכור חסד נעורינו
אחריך אז בלכתנו כי לבדנו ידעתנו.

קד.

– – – | – – – | – – – | – – –

שתי פעמים מקוימים בכל יום על המוננו
לאחד צור בלב עצור ובהגיון לשוננו
ממקומו ממרומו ישלח אור לעינינו
הוא לבדו יצו חסדו ויאזין קול רִנוננו
בקראי שמע ישראל ד׳ אלהינו.

שאר יעקב לך אקוב יסוד דת אל אשר נתן
לך ושמע תורת שמע אשר נחלו בני איתן
מִצְוָתָהּ לקרותה לנוחלי גן הביתן
הגות ערבית אל תשבית כתנאים במשנתן
בהכנם כהני נם לאכול בת־ רומתן
רשות נועד לקראה עד עלות שחר כמו חתן
יסוד ארבע לה נקבע ולעד לא להכריתן
הן ערוכות שתי ברכות לפניה כהלכתן
וחוק כרותה לאחריתה שתי ברכות להורותן
דת וחוק מרחוק הגות בה על לשוננו
שמע ישראל ד׳ אלהינו.

שתי ברכות נערכות בראש שחרית להתהלל

לאחריתה כבריתה סמוך אחת להתפלל
מסוכתה והלכתה עם הנץ מאור הילל
הלא נסעד וגם יעד שלש שעות להתחולל
בעת הלך כאן ואילך לא הפסיד ולא חלל
רוחשים כה איש כדרכו והלכה כבית הלל
יד יפסוק אשר יעסוק בראש פרקים להתמולל
היה רץ לא יחריץ אבל יעמוד ויפלל
וכן יפעל קרא עד על לבבך להסתולל
דין נשמע קריאת שמע בכל לשון להתמלל
הלא נודעה בארבעה אשר פרשו זקנינו
בקראי שמע ישראל ד׳ אלהינו.

שם אחד ירא ופחד והשמר בתיבותיו
לבד החי״ת אל תשחת והארך ד״ל בחקותיו
מאריכו להמליכו על ארבע רוחותיו
המפחד אל יכחד באמצע שאילותיו
ברית יקים בין הדבקים וידקדק באותיותיו
ירא ועשה כרב יוסי והאזנת למצותיו
הקורא אל יורה באצבעותיו ושפתותיו
ואם טעה בארבעה הלא יחזור לראשיתיו
דת ספק להתאפק ויחזור לראש קריאותיו
הָלַךְ אָן ומצאן שהן קוראין לעמתיו
יהי עסוק בפסוק הראשון כדיננו
בקראי שמע ישראל ד׳ אלהינו.

קה.

[שש] מאות נקראות בדת האל יסודיהם
לבת מיזאת נרמזות [על כנפי] רדידיהם,
מחוקקות מזוקקות כמו ציצת פקודיהם
הזהיר אל לישראל חק שמור בידיהם
ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם.

שמור לָבָן כמו דרבן, מקום תכלת הַנִּצְבַּע
לך נפתר סוד נסתר חוט ציצית היות מרובע
משפטיו היות חוטיו כפולים בתוך שלש ארבע
[המשלשל יהי נפשל כדי אצב־ עות ארבע]
חוק סדניא כרב קטינא בדת ציצית הלא נקבע
זקוף ערך לחוט כרך עלות מנ־ יניהם
ועשו להם וכו׳.

שקוד ענף עלי כנף ומקרן יהי נבדל

לא ירחיק אבל ידחיק כמלא קשר אגודל
מנת טלית [נכפלת] כרב שמעון פטור וחדל
הן הפרה ותפרה מציצית לא נחדל
[חוט בגד ועור נגד כמין אצבע לחוק תגדל]
חקוקי עור זנח ונעור ואם בגד בכנפיהם
ועשו וכו'.

שלשים יום כדת איום כסות שאולה מעוכבת
לעת הלך כאן ואילך הלא ציצית חייבת
מכורת שוק לעם חשוק כחוקה היא נחשבת
הגוי תגר וגוי מִתְגָּר כשירה היא מחוטבת
הוק נפרץ וחוט נקרץ פסולה היא ונעזבת
זכור והתם וראיתם פרט לילה מעכבת
קץ נקבע על ארבע ולא שלש בסודיהם
ועשו וכו'.

קו.

– – – – | – – – –

[. . . . .]
[. . .] ויפה על כל עלמות
בכסף נחפה בחרוץ וראמות
אל אל דומי לקול בת עמי
אמור לה קומי כי אורך בא.
זכרך וקולך, נשמע באזני
לצירי חבלך, שמתי עינַי
הן אגאלך ותהיי לפני
לעירי נטושה ציון חרושה
אקרא דרושה לא נעזבה
קום נשא ידך אכן יחזו
עוזך והודך אוילים בזו
אך שם כבודך ספרו עם זו
רב כל מחולל שמך אהלל
יומם וליל ביתך אסובבה.
יום גדריך לבנות אקריב
ואת עריך אשמיד ואחריב
אך עריך אבנה, ואריב
ריבך, והרבה ארבך רבבה
אמשכם בעֲ־ בותות אהבה.
הכח והעצמה יש לי ליחל
ולב ונשמה בקרבי בוחל
אך נאלמה הנני כרחל

לפני מורטים כתער מרוטים
תמיד לוהטים הן אשכבה.
ולמה אצתם זמני ומועדַי
ואתם ידעתם והנכם עֵדַי
כי לא בחרתם אל בלעדי
אך אם אחרו בי אל תמרו
אם תעוררו את האהבה.

קז.

אבי איך בתך תתה. עי' הערה לסי' זה.

הערות.

א. פיוט לברכו, ולא מצאתי זכרו בספרו של צונץ. שם המחבר הוא אליעזר ברבי שלמה; ראה צונץ ל״ג*) צד רצ״ג, ואולי הוא ר״א הנזכר בספר הישר לר״ת צד ע״ה ע״ד; ראה גם כרם חמד ח״ז צד 34; מח״ו צד 566. — שורה 2: השר, בכ״י ובמח״ו: השור, ואולי צ״ל: הצור. — שורה 3: יירץ, במח״ו ארץ. — שורה 4: במלאכת, בכ״י: במאכלת, ואולם הוא נגד החרוז. המאמר מיוסד על הפסוק שמות כ״ב י׳, והכוונה פה, כי החל לעשות מעשהו. — שורה 8: במרו, במח״ו: כמרו. — שורה 10: ידע, במח״ו: זרע. — שורה 11: שובה, במח״ו: שובח; ידיהן, בכ״י ובמח״ו: ידיהם; ראה איוב א׳ ט״ו; ולבש, במח״ו: ולבניו. — שורה 13: מאור הנעלם, רומז למה שאמרו, שהקב״ה גנזו לאור שברא ביום הראשון לצדיקים לעתיד לבא (חגיגה י״ב ע״א).

ב. פיוט, וממעל לו כתוב מפורש בכ״י: אחרת לברכו. שם מחברו הוא שלמה ברבי אליעזר, כנרשם בראשי החרוזים, וצונץ לא הזכיר בספרו לא את הפיוט ולא את המחבר. ונמצא הפיוט הזה גם במח״ו צד 566 ועל פיו תקנתי איזה שבושים ומלאתי את החסרונות הנמצאות בכ״י אשר לפני. — שורה 3: אדום ומואב, חסר במח״ו; דרכו, במח״ו: ידרכו. — שורה 4: מררתי, במח״ו: מדורתי. — שורה 6: אל עונה לחש, חסר בכ״י ונמצא במח״ו. — שורה 10: כרם, במח״ו: כדם. — שורה 12: לרודים, כ״ה במח״ו, ובכ״י: לרידים. — שורה 15: זה העם, חסר בכ״י ונמצא במח״ו. ויש שם עוד איזה שנויים קטנים.

ג. גם ממעל לזה הפיוט נמצא בכ״י: אחרת לברכו. ראה צונץ ל״ג צד 311 שמיחס את הפיוט שלפנינו לר׳ שלמה בן אבון (הנקרא הנער) מצרפת, שחי בשנת 1170—90; ובכ״י שלפני מצאתי על הגליון „שלמה בן יהודה (גבירול)״, וכנראה כתב שד״ל את ההערה הזאת, ובכל זאת דעתי (וראיתי שכן גם דעת ר״ש הורוויץ) נוטה לדעת צונץ. ונמצאו בקונטרס הפיוטים עוד פיוטים אחרים מר׳ שלמה בן אבון ואעיר עליהם במקומם; ראה מח״ו צד 567, טל אורות 21. — שורה 1: ברכו ה׳, בכ״י: ברכו את ה׳, וזה נגד משקל השיר. — שורה 3: מעשי, בכ״י: מעשה. — שורה 7: מסעד, במח״ו וט״א: לו למסעד. — שורה 8: הן לא ולו, בכ״י: הן לו ולא, ובמח״ו: הן איש ולו. — שורה 11, בכ״י: עינים והמרו, ובמח״ו וט״א: עצו והמרו, והנכון הוא ענום והמרו, והמרו זה הוא מלשון מר; להם, צ״ל: לכם. — שורה 12: ביני, בכ״י: ביניו. — שורה 13: לו, בכ״י: לא.

ד. פיוט לברכו, בלתי נזכר אצל צונץ ונמצא במח״ו צד 567. הפיוט מיוסד ע״ס א״ב עד אות ע׳ ובשני הבתים האחרונים מרומז לדעתי שם המחבר מאיר ברבי

---

*) ל״ג = ליטעראטורגעשיכטע.

משה, ונראה לי כי הוא ר״מ בר״מ שהי בצרפת בזמנו של הראב״ן והזכירו צונץ בספרו ל״ג צד 341 ושם מובאים גם חכמים אחרים בשם הזה, והאחד מהם הבר פיוטים והיה מרומא, וכבר דבר עליו גם מורי הה׳ ר״א ברלינר בספר קורות היהודים ברומא חלק ב׳ (1) צד 53 ובמ״א. והנה הפיוט שלפנינו קשה להבינו במקומות רבים ואולי נפלו בו איזה שגגות וטעיות ואין בידי לתקן. — שורה 1: אור עט אדרת, כונתו למה שאמרו בפדר״א פ״ג שברא הקב״ה את השמים מאור לבושו. — שורה 2: השקיע, ואולי צ״ל הבקיע, והוא ע״ד הכתוב ברעתו תהומות נבקעו (משלי ג׳ כ׳). — שורה 3: גילה וכו׳, חסר בכ״י והשלמתי עפ״י מח״ו. — שורה 6: רומה, במח״ו: חמה. — שורה 9: טיבם, ר״ל טיב הנבראים והוא האדם, ובמח״ו: טכס; נגיר בנקיות, אולי כונתו על מה שאמרו בפדר״א פי״ב שבראו הקב״ה לאדה״ר ממקום טהור וקדוש. — שורה 10: יפה וכו׳ רומז למה שאמרו חז״ל שיפה הקב״ה וקלע לחוה ואח״כ הביאה לאדם (ברכות ס״א ע״א; ערובין י״ח ע״א); קולע, במח״ו קילע. — שורה 11: זכה לכילה, כמ״ש ב״ב ע״ה. עשר חפות עשה הקב״ה לאדה״ר ועיין ברכות ס״א. — שורה 12: להק מלאכיו, שאמר הקב״ה למה״ש באו ונגמול חסר לאדה״ר, כמפורש בסוף פי״ט מפדר״א. — שורה 13: עריבה, במח״ו: ערובה. — שורה 15: למענו, במח״ו: למעני. — שורה 16: ארשת, במח״ו: בארשת. — שורה 17: שיח, במח״ו: שיר. —

ה. לברכו ג״כ ונזכר בל״ג לצונץ צד 558 ושם מחברו ר׳ יצחק ואולי רי״צ סופֵר, ונמצא גם במח״ו צד 565. — שורה 5: עצומיו, במח״ו: תעצומיו; עמיו, ואצל צונץ: עמי; והנוסחא שלפנינו היא הנכונה.

ו. פיוט לברכו ושם מחברו כנראה מראשי החרוזים יוסף זרק, ולא מצאתי להפיוט הזה זכרון בספרים. — שורה 6: לפניו ברכו, בכ״י: מפניו, וטעות הוא.

ז. פיוט לברכו יום א׳ ש״פ חברו רשב״ג, נזכר בספרו של צונץ צד 188 והדפיסו הר״ש זקש בס׳ שיר השירים צד קי״ז עיין שם, ויש להוסיף על דברי זקש, כי הפיוט שלפנינו נדפס גם בספר נטעי נעמנים להיילברג צד 18 ובס׳ שבחי אלהים (והראן תרמ״ה) דף ל״ו ע״ב בתור „בקשה לימי החול״. — שורה 1: לצורך, בש״א: ליוצרך. — שורה 2: לַיִל, בשב״א ונטעי נעמנים: לילה — שורה 3: על ארמה, בשב״א: כארמה (קרי: בארמה). — שורה 4: לפניו לך, בכ״י: לפני, ומלת „לך״ חסרה. — שורה 5: אברך את, בשב״א: אברך שם; הנשמה לו, מלת לו חסרה בכ״י. — שאר השנוים ראה בשיר השירים לר״ש זקש, ושם מפורש כל השיר הנחמד הזה על צד היותר טוב.

ח. שאלוני. רשות לנשמת והוא ג״כ לרשב״ג והזכירו צונץ ל״ג צד 188 וכבר הדפיסו ר״צ עדלמאן בגנזי אוכספורד צד 29 לפי המח״ו ונדפס גם בס׳ טל אורות לרשד״ל צד 22 סי׳ כ״ז (לפי קונטרס הפיוטים). — שורה 1: בגלגלי, בכ״י: בגללי. — שורה 3: משושי עם, בט״א: גם; מנת, חסר בנ״א; ועושי, בט״א: בעושי, והוא תקון שתקנו רשד״ל ואין צורך לזה, כי יש לפרש את הבית הזה גם לפי הנוסחא שבכ״י. — אותו ואהים, בכ״י: ואלהים, וזה ט״ס; אותו חסר בנ״א. — שורה 5: תברך שם, בכ״י: את שם.

ט. אחי שאו משאת, רשות לברכו מר׳ אלחנן ולפי כ״י המובא בל״ג לצונץ צד 288 הוא ר׳ אלחנן בן יצחק; מח״ו צד 568. — שורה 1: קומו קהלות — קומו, במח״ו: רננו. — שורה 2: יעבוד: בכ״י ובמח״ו: יזבוד; עד, במח״ו: עדי. — שורה 3, במח״ו: תחטאנו ונטהר באזוב. — שורה 4: להם, במח״ו: לך. — שורה 5: הללו את ה׳ חסר במח״ו.

י. אשישת. פיוט לשבח נותנים (בפיוט אל אדון לשבת), ע״פ א״ב כפול; הזכיר צונץ ל״ג צד 87 והריץ משפט לאמר: dunkel u. schwerverständlich, וכנראה נפלו גם איזה טעיות בכ״י אשר לפני. המחבר (לדעתי ר״א הקליר) ישים מדברו על מעשי בראשית, אך לשונו קשה ומליצתו בלתי מובנת לי, והרוצה לפרש יבא ויפרש ויטול שכר. וצונץ כתב שנמצאו בכ״י פרושים ובאורים לפיוט זה, וראיתי מי שכותב, כי גם באחד מכ״י אשר במינכן נמצא פירוש כזה, ולא עלה בידי להשיג אף אחד מהם ובס׳ הדר זקנים דף א׳ ע״א מובא מפיוט זה הבית הד׳ (דידה) בלשון אחר ובתוס׳ סוכה ל״ז ע״ב ד״ה מקורזלות הזכירו ג״כ את הבית הראשון כמו שהוא לפנינו, וכן נמצאים דברים אחרים מפיוט הזה בס׳ חדושי תורה כ״י, כאשר הודיע צונץ במקום הנזכר. — שורה 1: קירזלה, מלשון אבנים מקורזלות (תוס׳ סוכה הנ״ל). — שורה 2: בהיר, ר״ל השמים יען היותו בהיר כדכתיב בהיר הוא בשחקים (איוב ל״ז כ״א). — דים צו מלגוללה, פי׳ שנמתחו השמים עד אשר צוה הקב״ה ואמר די, כמ״ש בפדר״א פ׳ ג׳. — שורה 5: הקליע, כנראה חסרה פה מלה אחת. — שורה 6: נחלים, בכ״י: נכלים. — שורה 7: זונם, בכ״י: ויזוגם. — שורה 11: כבייתם, בכ״י: בכייתם. — שורה 14: רבך, ראה צונץ זינאג. פאעזיא צד 385. — שורה 21: וכבס, בכ״י: וביכס. — שורה 22: לנצורים, ואצל צונץ (ל״ג, שם): לנצורי.

יא. פיוט לאל אדון, מיוסד עפ״י א״ב כפול ושם מחברו הוא לדעת צונץ ל״ג צד 553 יצחק, יען מצא את שמו מרומז בבית האחרון במלות יצהצחו קהלות; ולבי מפקפק בזה. — שורה 2: נישבה, ואולי צ״ל: נשמה. — שורה 6: רצוא ושוב כאור היוצא כאש להבה, כן הוא בכ״י וי״ל מיותר. — שורה 8: חבתו, בכ״י הוא אחר הצי החרוז השני (חסד וכו׳). — שורה 9: טובים, בכ״י הוא אחר טוב מאור וכו׳. — שורה 20: רומז למה שנודע מדברי חז״ל בתלמוד ומדרשים שהלבנה הלשינה ואמרה „אין שני מלכים משתמשים בכתר אחד״ ומיעטה הקב״ה ואח״כ חזר ואמר צדיקים יקראו על שמך (חולין ס׳:). — שורה 21: שבח, בכ״י הוא אחר שפרירים וכו׳. — שורה 22: תהלות, אצל צונץ: תהלתו.

יב. פיוט אחר לאל אדון על סדר א״ב והזכירו צונץ בל״ג צד 670; שם מחברו לא נודע לי. — שורה 5, 9, 10: המסוגר במרובעים [] הוא הוספה אשר הוספתי מדעתי. — שורה 12: להשמיע, בכ״י: להשמיט. — שורה 13: לא שניו, דניאל ג׳ כ״ה. — שורה 18: לזכר מלכותו, כן כתבתי מסברה, ובכ״י: זכר קרושת מלכותו, ונוסחא כזאת בפיוט אל אדון לא ראיתי עדן. — שורה 20: להשקין, המלה הזאת בלתי מובנת לי. — שורה 22: אצל צונץ: תפארת וגדלה, ועז וממשלה, שרפים ואופני קדש עם חיות קדש.

יג. פיוט אחר לאל אדון, לא נזכר בספרי החוקרים והמתחקים על שרשי הפיוטים. הפיוט מיוסד ע״ס א״ב ובבית האחרון מרומז כנראה שם המחבר „שמואל חזק״. — שורה 3: השליש והקוה, ר״ל כי שלישו של עולם הוא ארץ יבשה וחרבה ושני השלישים מצופים מים. — שורה 5: אולי יש להשלים החסרון בכ״י ולקרות: „טובים מאורות שברא בלולים, ימנם לאותות למועדים ולרגלים״. — שורה 9: פנה ליצור וכו׳ הכוונה על אדה״ר; ציווי פקדו, שאמר לו לא תאכל מעץ הדעת. — שורה 10: רנן מזמור, כי כן אמרו חכמים „פתח ואמר מזמור שיר ליום השבת״ (ילקוט תהלים צ״ב). — שורה 11: תמימה הנחילו, כמ״ש א״ל הקב״ה למשה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה (שבת י׳:). — הללים, אולי צ״ל חבלים, והוא ע״ד הכתוב חבלים נפלו לי בנעימים (תהלים ט״ז ו׳).

יד. „אופן לר״י קשטלין״ והוא ר׳ יהודה הלוי, ראה צונץ ל״ג צד 206, עמודי העבודה צד 75 ובמקום אחר אאריך אי״ה ופה המקום לקצר. שד״ל לקח את הפיוט הזה מקונטרס הפיוטים ונדפס בס׳ טל אורות צד 52 סי׳ ס״ח. — שורה 1: יקר ארון, כן הוא בכ״י והוא הנכון ושד״ל תקן יקרת ארון, והביאו לזה המשקל שהוא – – ˘ – – – – –, ואולם אני כבר הוכחתי לדעת בספרי „ע״ד המשקל בשירי רי״ה״, כי היה מנהג המשוררים לשים לפעמים רגל مُفَاعِلُنْ (˘ – ˘ –) תחת רגל مُسْتَفْعِلُنْ (– – ˘ –) וכן עשה רי״ה פה ועוד בבתים אחרים בשיר הזה. — שורה 4: שם: בט״א: שת. — שורה 5: ושם, בט״א: ושת. — שורה 6: ברא, בכ״י בורא; לבא לפניו, בכ״י: לבא כלם לפניו. — שורה 10: ממקורי, בכ״י ממקור. — שורה 11: ומלמדות, בכ״י מלמדת. — שורה 14: תורות, בכ״י: תורה. — שורה 17: האחד, בכ״י: אחד, וכן הוא בלטב״ל שנת 1851 צד 585. — שורה 18: הדמות, בכ״י: הדומות; למבקשי, בט״א: למשרתי. — שורה 19: פליאות, בכ״י: פלאות. — שורה 20: בשם, בט״א: ובשם, אולם ראה הערתי לשורה 1. שלומות, בכ״י: שלום.

טו. אופן אחר להנ״ל; ט״א צד 3 סימן ג׳. — שורה 1: ושם בכ״י בשם. — שורה 6: עזוז, בכ״י: עיזוז. — שורה 9: ובמוקדי, בכ״י: ומוקדי. — שורה 10: כל, בכ״י: קול. — שורה 15: אף העריצוהו, בכ״י; והעריצוהו. — שורה 17: תשאו, בכ״י: שאו. — בספר שבחי אלהים (חלק מצהלות חתנים) נדפס הבית הראשון מהשיר הזה וכלו עלה קמשונים.

טז. קדושה ור״ת יהודה; לא נזכרה בשום מקום ולא נמצאה בדיואן רי״ה ובכ״ז נראה שהיא ממנו. — שורה 1: גלילי, בכ״י גלגלי, והוא נגד המשקל. — שורה 9: פני דרכו, בכ״י: פני צור דרכו. — שורה 11: הוא עד, בכ״י: הוא עד עליו. — שורה 13: ומי, בכ״י: אין מי; פעלת, בכ״י: פעלתי. — שורה 17: האליל, בכ״י האלילים.

יז. אופן לרי״ה והוא לשבת קודם ט׳ באב ונמצא בדיואן והזכירו צונץ בל״ג צד 675; ט״א צד 54 סימן ע״א ודיואן הרכבי ח״ב צד 25, ואנכי תקנתיו לפי הדיואן כ״י אשר בידי. שורה 3: וחסר נעדר, כן תקנתי עפ״י הדיואן, ובכ״י המח״ו כמו בט״א. — שורה 4: אורבים, בכ״י ובט״א רבים; כעקרבים, בכ״י: בעקרבים; בין קוץ ודרדר, ראה ההערה לשורה 3. — שורה 8: כדבר, בכ״י: ברבר. — שורה 11: כן הוא בכ״י, ובט״א להחשיך לְהָצֵר, והוא תקון שלא לצורך. — שורה 12: יומי, בכ״י יומו. — שורה 13: וקשת, כ״ה בכ״י, ובט״א: וקשתו. — שורה 14: בכ״י ולא, ורשד״ל תקן וכתב: ולאן, ובדיואן: ולך; אלי, בכ״י: אל. — שורה 15: וגזוז וכו׳ חסר בכ״י ובט״א. — שורה 16: הקשב, בכ״י: והקשב; רק לך נבדל, בכ״י: רק לך לא נבדל. שורה 18: לשמך ישורון על, בכ״י: לעמך ישורון כעל. — שורה 20: ותעל, בט״א: ותער; תסיר, בכ״י ותסיר. — שורה 22: ופרים, כ״ה בכ״י ורשד״ל תקן בט״א: וראשם. — שורה 25: לא כנוף, בכ״י: לא כמו; וכלם, בט״א: כלם. — שורה 26 ידרוכו וכו׳ עד סוף חסר בכ״י והשלמתיו לפי הדיואן.

יח. אופן ליום ראשון של פסח, חברו רי״ה ונזכר בל״ג לצונץ צד 204 (ושם יסיר נענה במקום: יצור נענה בשורה 2) ובס׳ עמודי העבודה צד 77. עיין דיואן שד״ל צד כ״ו ע״ב סי׳ ס״ח.

יט. אופן אחר להנ״ל ונמצא גם בדיואן כ״י; ט״א צד 3 סי׳ ד׳. — שורה 9: שתי, בכ״י: שדה. — שורה 41: בְקר, בכ״י: בְיָקר; אתכנה, בכ״י: אתקנהו, והוא

תקון ע"מ לקלקל. — שורה 16: ינקה, בכ"י: נקה. — שורה 17: רוש, בכ"י: ראש. — שורה 20: להמית, כ"ה בכ"י.

כ. „והחיות אחר גם לו" ר"ל לרי"ה ונמצא גם בדיואן, וצונץ אשר הזכירו בל"ג צד 566 כתב: „wahrscheinlich älter als das 13. Jahrh.". — שורה 2: נאומו, בכ"י נואמו. — שורה 8: מתנים, בכ"י נותנים. — שורה 14: אי, בכ"י: איה.

כא. אופן לסכות להנ"ל ונזכר בספר יקוו המים לר"ש אבן תבון צד 44, וכבר העיר ע"ז רי"ל דוקס באחד מספריו, ולא אדע אנה, וכן כתב גם צונץ ל"ג צד 206; דיואן שד"ל צד ל"ח ע"ב סי' פ"ג.

כב. אופן לראב"ע לשבת הוה"מ ש"פ (דוקס לטב"ל 1848 צד 402, וכן הוא גם בקרובץ ארניל (ליוורנו תקל"ב) דף נ"ז ע"ב, ושם דף צ"ה אופן ליום א' ש"ס); ראה נחל קדומים לדוקס צד 50, צונץ ל"ג צד 211, עמודי העבודה צד 9; דיואן הראב"ע הוצאת איגרס צד 39 סי' 110; רוזין חרוזי הראב"ע ושיריו, ח"ב צד 12. ונמצא הפיוט שלפנינו גם בס' חזונים (קונשט. ש"ס) דף מ"ד ע"א; ואני כדרכי בזה לא ארשום רק את השנויים מכ"י שבידי ואלו הם: שורה 1: מחנות, חסר בכ"י; קדושה, חסר בכ"י. — שורה 2: האלהים, בכ"י אלהים. — שורה 5: והם, בכ"י: הם. — שורה 13: נוסעים עלי פיו, בכ"י: על פיו נוסעים. — שורה 17: להיות לעדים, בכ"י: היות עדים.

כג. אופן לשבת אחר שבועות במחזור מנהג פולין (דפוס דיהרנפורט תקע"ט דף קכ"ח ע"ב) וצונץ ל"ג צד 90 מיחסו לפייטן שמו א ב ר ה ם, ואיני יודע מניין לו זה. — שורה 1: כבודו, חסר בכ"י. — שורה 3: ובם כסאות, בכ"י: וכסאות. — שורה 4: שבעתן, הוא נגד המשקל ולא אדע לתקן. — שורה 5: נורא, בכ"י מורא. — שורה 7: ד' בם, חסר בכ"י. — שורה 13: כבט, חסר בכ"י. — שורה 15: בכל, במחזור פולין: לכל; למול, במ"פ: לכל. — שורה 16: ובו, במ"פ: וגם; והלולם, בכ"י: ועוללם. — שורה 21: סיני, חסר בכ"י. שורה 23: תכנים, בכ"י: תבנית; גבורה, במ"פ: גדולה. — שורה 24: כל"ש צמח"ן, חסר בכ"י, ובמ"פ: בל"ש צמח"ן, וצ"ל כל"ש, והכונה לשבעה ככבי לכת, וסדרן שצ"ם חנכ"ל (ראה ר"א עפשטיין, מקדמוניות צד 101 [בית תלמוד שנה ה' צד 94]). וע"ד הסדר שלפנינו ועוד סדרים אחרים ושונים ראה פרקי דר"א פ"ו ופ"ז וברייתא דשמואל פ"ג ופ"ה. — שורה 25: בהוד, בכ"י: בנוי; בכס גבורה, חסר בכ"י. — שורה 27: בריה, בכ"י: בריא; כרי אינם, במ"פ: בתקון רב. — שורה 28: קדושתם, חסר במ"פ. — שורה 31: ירעים, בכ"י: ינעים. — שורה 32: כבוד, בכ"י: והוד; מקום, במ"פ: כבוד. — שורה 33: לקול, במ"פ: בקול. — שורה 35: במקרא, בכ"י: במקראו. — שורה 36: ואז יהנה, בכ"י: ויהנה. — שורה 37: בענותו, בכ"י: וענותו.

כד. אופן לר' יעקב תם; צונץ ל"ג צד 266, עמודי העבודה צד 110. נדפס עפ"י כ"י שלפני ע"י שד"ל בכרם חמד ח"ז צד 36, ועיין גם לטב"ל 1844 צד 301. — שורה 15: ותהולל, בכ"י יתהלל. — שורה 17: כל העם, חסר בכ"י. — שורה 21: חדשה, בכ"י: חדש. — שורה 29: ברדת ויגל, גם שד"ל הודה שלא ידע פתרון הדברים האלה, ואנן מה נענה אבתריה?

כה. אופן לרי"ה, דיואן שד"ל ועל הנאמר שם יש להוסיף כי הוא נמצא גם במ"פ (דפוס הנ"ל דף ק"מ), וראה מה שכתבתי ארות הפיוט הזה במ"ע מאנאצין להה' ברלינר והאפמאן שנת 1893 צד 254.

כו. אופן ושם מחברו שמואל נמצא בראשי החרוזים, ולא מצאתי זכרון לפיוט זה בשום ספר; ובכ"י אשר לפני חסרים שתי מלות ולא יכלתי למלאות את החסרון. — שורה 2: ורוכבים, בכ"י: רוכבי. – שורה 6: בשיריהם, בכ"י: בשירה; ישבחוהו, בכ"י: שבחו. — שורה 13: ואין בא, כ"ה בכ"י נגד המשקל. — שורה 20: כיום, בכ"י: ביום. — שורה 31: ואור פנים, בכ"י: ואור לפנים.

כז. יה יושב, אופן ושם מחברו עזרא נרשם בראשי החרוזים. נזכר בל"ג לצונץ צד 467; טל אורות צד 60 סי' ע"ט. — שורה 1: שם, בכ"י וט"א: הם. — שורה 13: חשמלה, בכ"י: החשמלה. — שורה 18: מיוסדים, כ"ה בכ"י; בט"א: מיוסרים.

כח. אופן לשבת בראשית במנהג פולין (דיהרנפ' דף כ"א) ושם מחברו שלמה. — שורה 2: הוד, במ"פ: כבוד. — שורה 3: מתח דוק ותלה, במ"פ: מותח דוק וחלד ותולה. — שורה 4: הגוף, בכ"י: והגוף; ונפח, במ"פ ונפח בו. — שורה 5: נפש, במ"פ נפש כל חי. — שורה 8: לא גלגל, במ"פ: לא עשה. — שורה 10: בשום, בכ"י: בשומו. — שורה 11: למעלה, במ"פ: מעלה. — שורה 12: וכדמות, במ"פ: בדמות. — שורה 13: וענן ורוח, במ"פ: ורוח וענן; שם, בכ"י: ושם. שורה 14: מרום, במ"פ: נאור. — שורה 16: ברוח, במ"פ: ברום. — שורה 17-18, חסר בכ"י. — שורה 18: שם, במ"פ: שמה. — שורה 19: וטסים ורצים, בכ"י: וטפים ורצים, ובמ"פ: ורצים וטסים.

כט. אופני הוד, אופן נבנה על יסוד א"ב כפול עד אות כ' ושם מחברו נעלם ממנו. — שורה 4: שררה, בכ"י: סררה; והיון, לא אדע לפרשו, ואולי צ"ל זהיון, כמו בסי' כ"ג שורה 20; הויון, לא נודע לי פרושו. — רבך, ראה סי' י' שורה 14. — שורה 7: נער הוא מטטרון, מ"ר פ' נשא סוף פרק י"ב, ובס' היכלות (בה"מ לילינק ח"ה) צד 171; ועיין בספרו של קוהוט על המלאכים צד 27, במה"ע ZDMG לשנת 1853 צד 249, צונץ זינאג. פאעזיא צד 477. ובתוס' חולין ס' ע"א ויבמות ט"ז ע"ב הביאו חרוז „השר המשרת נער נקרא וכו'" כמו שהוא לפנינו. עיי"ש. וראה מש"כ בהערתי לסי' ל"א שורה 7.

ל. אופן לשבה בראשית מר' יצחק בר יהודה ואולי הוא בן גיאת, וצונץ ל"ג צד 144 מסתפק בזה ג"כ. ויש גם פיוט אחר המתחיל במלות „ידודון ידודון", והוא אופן לשבת רביעי אחר פסח, ושונה מהפיוט שלפנינו, ושם מחברו הנרשם בראשי החרוזים הוא יעקב. — שורה 1-2: קרטון, ניסטרא, ריהטון, עיין ברכות דף ל"ב ע"ב. — שורה 38, ראה צונץ זינאג. פאעזיא צד 716. — שורה 47: קושרי, בכ"י: לקשרי. — שורה 53: וקרישין, בכ"י: וקרישים.

לא. אופן, הזכירוהו צונץ, ל"ג צד 167 ולאנדסהוט, עמודי צד 46, ושם מחברו חתום בראשי החרוזים: אמתי יחי. מפיוט זה נמצא חרוז תקיף מטטרון בתוס' חולין ס"ו ע"א ובתוס' יבמות ט"ז ע"ב ד"ה פסוק; עיין הערה לשורה 7. — שורה 2: ממתקים, צ"ל: ממתקים. — שורה 7: תקיף, בכ"י תוקף, ותקנתי לפי המובא בתוס' חולין הנ"ל. והנה כונת הבית גלויה, כי ר"ל, שמטטרון נהפך מבשר לאש, שהיה אדם ונעשה מלאך כמ"ש חנוך זה מטטרון; תיב"ע בראשית ה' כ"ד; תוס' עה"ת (הדר זקנים) דף א' ע"ד; ראה הערתי לסי' כ"ט שורה 7). ובמס' אצילות (אשר בספר גנזי חכמת הקבלה לר"א ילינק) צד 3 אמרו: ומטטרון הנהפך מבשר לאש לוהט מולך עליהם, והוא ממש הלשון שלפנינו; וכן שם צד 5 מלמד שנהפך מדם ובשר לאש ונחלים בוערות; ועיין הערת ילינק בס' הנזכר צד 3

הערה 5 וצד 5 הערה 8). — שורה 10: עולמו, בכ״י: עללמו. — שורה 13: אש, בכ״י: שר. — שורה 26: מהדומו, צ״ל: מהדומן.

לב. יאתה, אופן לר״י הלוי, והוא בדיואן כ״י שלו ח״ב סי׳ 21; מח״ו צד 568; דיואן הרכבי ח״ב צד 17. — שורה 4: נפשות בגויות, במח״ו: בנפשות החיות. — שורה 7: נהרה, במח״ו: נאוה. — שורה 15: בעלי, חסר בכ״י. — שורה 17: ולתהלה, במח״ו: לתהלה. — שורה 22: אהלו, במח״ו: אהלה.

לג. אופן, הזכירו צונץ בל״ג צד 679 וכתב שהוא בן שמנה בתים, ולפנינו לא נמצאו רק חמשה, והבית האחרון לפנינו הוא גם הבית האחרון אצל צונץ; ואולי ט״ס נפל בל״ג. — שורה 1: אל אל, חסר בכ״י. — שורה 5: ובצר בכ״י: בצר. — שורה 9: קציצי, כ״ה בכ״י ואינו מובן לי, וצונץ הדפיס את הבית הזה בספרו הנ״ל (שם) ואצלו נמצא: בניבי, וזה נראה נכון.

לד. לך יעריצון, כצ״ל, והאופן שלפנינו, אשר שם מחברו יהודה התום בראשי חרוזיו, נזכר בל״ג צד 566. וכתב צונץ: ואולי הוא לר״י הלוי, וכנראה לא היה הפיוט בעצמו לפני החכם הזה, כי לולא זאת בלי ספק לא היה כותב כדברים האלה, ואיש אשר חיך לו לטעום נעימת שירי הלוי ז״ל ידע ויכיר, כי הפיוט הזה לא מלבו יצא ולא לו הוא.

לדa. שגגה יצאה מלפני ונשמט פה סימן אחד מהקונטרס והנני לתקן פה את המעות ולמלאות את החסרון ולהדפיס את הפיוט הנשמט:

– – – – – | – – – – – – –

[אל] נערץ בסוד נלגלו — וקדושים בידו
שם אותות שמו על דגלו — ברוך שם כבודו.
בשחק בריאות רמות — נוצרו באמתו
היו על תמונות שומות — על משמר בדעתו
יוציאם במספר שמות — איש איש על מלאכתו
ישמח בעלות גורלו — יכיר מעבדו
ולמלאות אשר יאמר לו — למועד יעדו
רקיע אשר על ראשי — החיות נשאו
הוא כסאו ועל פי משה — הכבוד קראו
יקרא אל שמו ולא יחשה — במסיבות צבאו
יתרוצץ סביב היכלו — על כן העמידו
ויפקוד אגודת חילו — מן הבא בידו.
היכחשו אשר בם עדיו — . . . . נאמנים
מי יוכל ספור מעבדיו — נגלים או צפונים
הוא ואין מבלעדיו — מחוץ ובפנים
כל פה יערוך מהללו — וכל עין תעידו
עוז בשחקים ומלא — כל הארץ כבודו.

והנה הפיוט הזה, הנזכר בל״ג לצונץ צד 210, הוא אופן לש״ת בס׳ הזונים, ועל פיהו תקנתי איזה שגגות אשר מצאתי בכ״י שלפנינו. — שורה 1: בסוד, בכ״י: בסוד קדושים. — שורה 3: בשחק, בחזונים: בקרש; באמתו, שם: מאמתו. — שורה 4: היו, שם: הנם; שומות, שם: שמות; על משמר, שם: נחצבו. — שורה 5: יוציאם, בכ״י: יוצאים; על מלאכתו, בכ״י: ממלאכתו. — שורה 6: בעלות גורלו,

בכ״י; כעלות גדלו. — שורה 9: כסאו ועל, בכ״י: כסא אשר על. — שורה 10: יקרא וכו׳, בחזונים: מזמור שיר לאל יחשה | כי הוא שר צבאו. — שורה 12: ויפקוד וכו׳, שם: לנצח והיה מושלו | אל הבא בידו. — שורה 13-15 בחזונים:

מי יוכל ספור מעלליו נגלים או צפונים
נודע כי אין ערוך אליו כן מבחוין ולפנים
אין קצה להוד מפעליו חדשים גם ישנים

שורה 17: עוז, בכ״י: עמו, ובחזונים: כי עוז.

לה. אשיר שיר לאל. אופן, לא מצאתי זכרו עוד, ושם מחברו יהודה חתום בראשי החרוזים. — שורה 1: אשיר, חסר בכ״י והוספתיו מסברה. — שורה 11: ירצה, בכ״י: ירעה. — שורה 16: יפארו, בכ״י: פארו. — שורה 17: ושרף, בכ״י: ושרפים.

לו. אופן, ובר״ת שם מחברו יעקב, ונראה שהוא ר״ת. והנה האופן הזה כבר הזכיר אותו צונץ ל״ג 561, ובעמודי העבודה (צד 110) כתב: „אופן לשבת בי אחר הפסח ובקצת מקומות גם לשבת חוה״מ ש״פ״ וכן מצאתי במחזור מנהג פולין (דפוס פ״פ דף ק״ז:) „אומרים אותו בברונא בשבת שניה אחר פסח״, ועל פי המחזור הזה תקנתי כל מעות שמצאתי בכ״י אשר לפני. — שורה 1: יחיד, חסר בכ״י; יסוד, ובמ״פ: יָסַר, והוא נגד המשקל. — שורה 2: ועצמתו, במ״פ: וגדולתו. — שורה 7: ברנונים, במ״פ: ברגָנִים. — שורה 8: זה אל זה, במ״פ: בהיל זה לזה, והוא נגד המשקל. — שורה 12: קדישים, בכ״י: קדישין, וכ״ה במ״פ; עם, חסר בכ״י. — שורה 14 זה לשונה במ״פ: „ורגליהם | בכנפיהם | מסתירים | וכם עפים״. — שורה 16: לארבעתם, בכ״י: לארבעתן. — שורה 17: במעמדם, בכ״י: במעמד. — שורה 18: ירימון, בכ״י: יקימון. — שורה 19: למלא כבודו עולם, במ״פ: כבוד האל | מלא עולם, והוא הנכון. — שורה 20: ישנו, בכ״י ישלשו.

לז. אמרות האל. חתום בו שם מחברו רי״ה, והוא במחנה יהודה כ״י אוכספורד חלק ב׳ סימן 80. והפיוט שלפנינו הוא מאורה לא׳ דשבועות במחזור אויגנון (צונץ ל״ג צד 205; עמודי העבודה צד 71), ובמ״פ הוא מאורה לפ׳ יחרו ולפ׳ ואתחנן, שקורין בם אנכי (עמודי שם), ובקרובין ארגיל (דף קי״ט:) הוא מאורה לש״ת. — שורה 1: אמרות, חסר בכ״י. — שורה 2: הן קשורות, בכ״י: הטהורות. — שורה 5: מנהו, חסר בכ״י. — שורה 10: בשפתותיו, בכ״י: בשפתיו, והוא נגד המשקל. — שורה 11: מעריצות מעטירות, חסר בכ״י. — שורה 18: מלב, בכ״י: מלבך. — שורה 21: רבות, חסר בכ״י. — שורה 25: זהרי שבע, מלת „זהרי״ חסר בכ״י.

לח. מאורה לרי״ה ואיננה בדיואן שלו ואף גם במחנה יהודה לשוא נבקשנה, ואולם נמצאה ברשימת שד״ל אשר בראש הדיואן שהוציא לאור בין השירים הנמצאים במחזורים ובשאר ספרים סי׳ י״ז, ונדפסה בדיואן שהו״ל הרכבי, ח״ב צד 24 סי׳ ט״ז; טל אורות צד 53 סי׳ ס״ט. — שורה 1: ידך, חסר בכ״י; לעס, כן הוא בכ״י, ובט״א ודיואן הרכבי אל עס. — שורה 4: סאון, בכ״י שאון; אולם ראה ישעיה ט׳ י״ר; לעורים, צ״ל: לעודרם.

לט. מאורה לש״הח (צונץ ל״ג צד 204) בס׳ חכמת המסכן דף ט״ז (ליוורנו תקנ״ג); ובקרובין ארגיל (דף נ״ד ע״ב) היא מאורה ליום ב׳ של פסח, והיא „פיוט לחג המצות״ בספר שבחי אלהים דף ע״ג ע״א; ונמצאה גם בדיואן רי״ה כ״י ח״ב סי׳ ז׳ ובאחד מכה״י אשר למורי החכם ר״א ברלינר; ט״א צד 5 סי׳ ו׳; דיואן הרכבי ח״ב

צד 18. — שורה 3: תרום, כ״ה בכ״י שלפנינו וכן הוא בכל כ״י ובדפוסים, ובט״א: תדום, וכ״ה בדיואן הרכבי, וזה טעות יורה עליו החרוז. — שורה 7: נַתְּשַׂוֶם, כ״ה בכ״י שלפנינו, ובט״א ודיואן הרכבי: ותשלחם; בקרוביץ ארגיל: ותצום. — שורה 12: שתה, צ״ל: אשר שתה. — שורה 13: צעירי, כ״ה בכל כ״י ובדפוסים, וכן הוא גם בכ״י שלפנינו, ורשד״ל תקן: בעירי, ואין צורך לזה; הרכבי נמשך אחר שד״ל וכתב גם הוא „בעירי״; עתה, חסר בכ״י, וישנו בכ״י האחרים ובדפוסים. — שורה 15: וחצר כל, כ״ה בקרוביץ אלגיר ובדיואן כ״י והוא הנכון, ובכ״י שלפנינו וכן בט״א ובדיואן הרכבי: וחסר כל. — שורה 21: בלי קצרו, כ״ה בדיואן כ״י ובקרוביץ ארגיל ובחכמת המסכן והוא הנכון בלי ספק; ובכ״י שלפנינו לא קצרו, וזה נגד המשקל, ושד״ל תקן (מסברא דנפשיה ?): „הקצרו״ בלשון שאלה, ואחריו נמשך גם הרכבי. — שורה 22: אם עוני, כ״ה בכ״י שלפנינו ובכל כה״י והדפוסים, ושד״ל כתב בט״א: אך עוני, ואחריו נמשך הרכבי, ולא אדע מדוע ולמה. — שורה 24: אם לעזרי, כ״ה בקרוביץ ארגיל ובחכמת המסכן ובכ״י שלפנינו וכן בט״א ובדיואן הרכבי: לעורר. על שנויים אחרים אוסיף להעיר במקום אחר, כי אין בזה המקום להאריך.

מ. יעלת אהבים, מאורה נזכרה בל״ג לצונץ צד 573, ושם מחברה יוסף נרשם בראשי החרוזים. ונדפסה המאורה שלפנינו בס׳ קרוביץ ארגיל (דף ק׳ ע״ב) ליום ב׳ של סכות ובס׳ שבחי אלהים בתור „פיוט לסכות״, והרשז״ה כתב בט״א צד 36 בהערה כי הפיוט הזה נמצא גם במחזור מונפלייר כ״י, ובית אחד ממנו נדפס גם בלטב״ל לשנת 1848 צד 477 ע״י דוקס, והוא החרוז „סורה אדוני״ עד „אדום וצח״, ונמצא גם במחזור כ״י לאמו״ר החי ר״א ברלינר; טל אורות צד 36 סי׳ מ״ה. — שורה 1: יעלת, חסר בכ״י. — שורה 2: מעוני, בכ״י ברלינר: מלוני; נאנח. בכ״י ברלינר: נאלח. — שורה 3: ועלה, בכ״י שלפנינו: ונלה. — שורה 5: אכונן, בש״א: יכונן. — שורה 6: מנוגשי, בכ״י ברלינר: מנוגשיו; ונאנח, בש״א: ונאלה, ובכ״י ברלינר: נאלח. — שורה 7: ערי ואזני, כן הוא הנכון, ובקרוביץ ארגיל: ערי ואוני, וזה טעות יוכיח עליו המפרש שם שכ׳ „מבני גד הם״; במדבר כ״ו, ט״ז; כנבור, בכ״י ברלינר: כצפור. — שורה 10: וצניף, בכ״י ברלינר: בצניף; יצנוף ועדיו יעדה והליו, בכ״י ברלינר: ופאר בראשו אעדה ונפשו. — שורה 11: יגיע, בכ״י ברלינר: יגיעי. — שורה 12: תשור, שם: תשוב; תעדה, ובכ״י: תעדי, וכן הוא בקרוביץ ארגיל, וגם זה נכון. — שורה 13: חשקה, בכ״י: חשוקה. — שורה 14: לך, כ״ה בכ״י ובשאר הספרים וכן הוא גם בלטב״ל במקום הנזכר, ורשד״ל הוסיף „[רק] לך״ וכן צ״ל לפי המשקל, ואולי אין צורך לזה, כי יוכל היות שלפעמים העמידו המשוררים רגל مُفَاعَلَاتُنْ תחת רגל مُسْتَفْعِلَاتُنْ ואף כי אין לי כעת ראיה לדבר. — שורה 16: תשתה, ובלטב״ל ובקרוביץ ארגיל: תשתי; עסיסים, בקרוביץ ארגיל: עסיסֵי ייני, והמפרש שם פירש: „וסמ״ך שניה בציר״י לפי שהוא סמוכה לצופי וייני, כלומר עסיסים של צופי וייני״. — שורה 17: עם קנמוני, בקרוביץ ארגיל ובלטב״ל: וקנמוני. — שורה 18: פלא, בשבחי אלהים: פלאי; ממשלתך, בכ״י: ממשלת. — שורה 19: נשגב עדי עד, בכ״י ברלינר: נורא ונשגב; לא, בכ״י: ולא. — שורה 20: תשיב, בכ״י ברלינר: תשית, ובש״א: תשיב. — שורה 21: הפק רצוני, חסר בכ״י. — שורה 22: נגדך, כ״ה בכ״י שלפנינו, ובכ״י ברלינר, ובקרוביץ ארגיל וכן בט״א: יום בו; אורי, בכ״י ברלינר: אורך; זרה, המפרש בקרוביץ ארגיל פירש: „הזין שב״אית, כלומר הזריח״, והוא נכון וברור.

מא. מאורה לר׳ יצחק בן גיאת, הזכיר אותה צונץ בל״ג צד 199; טל אורות צד 57 סי׳ ע״ה. — שורה 5 חסרה; כן נראה אם נשים עין על בנין הבתים (Strofen) בשיר הזה, אשר שיר האזור (مُوَشَّح) יאמר לו. שורה 7: ינחל, כ״ה בכ״י וכן נכון לפי דקדוק הלשון ולפי המשקל, ובט״א: ינחלו. — שורה 15: בריתי, צ״ע, ואולי צ״ל: בריתי, כאשר העיר בצדק רשוה״ה בט״א צד 58. — שורה 17: עיר, חסר בכ״י. — שורה 22: עדרו, כ״ה בכ״י ובט״א, והוא טעות וצ״ל: עדרי. שורה 24: אהבך, כצ״ל והחרוז יורה על זה, ובכ״י וט״א: אהבה. — שורה 27: וכבודך לי, בכ״י: וכבוד ה׳ עלי.

מב. אהבה לראב״ע, הזכיר אותה צונץ ל״ג צד 212 ונדפסה בדיואן לראב״ע צד 58 סי׳ 149; ט״א צד 14 סי׳ ט״ז. — שורה 1: אילה, חסר בכ״י, ובל״ג ודיואן: אילת. — שורה 2: ליל, בדיואן: בליל. — שורה 3: בת מארמונה וכו׳ עד הרבתה (שורה 5) משונה מכל וכל בדיואן. — שורה 7: בלבבה, בכ״י: בלבה, בדיואן: מקדם. — שורה 8: אמצי, בכ״י: ואמצי. — שורה 9: מעלך וכו׳, בדיואן: זרי מעלך את חטאך דחי. — שורה 10: תאמרי, בדיואן: תאמר; יום, שם: עת. — שורה 13: עמי, שם: לבי; רוה, שם: רוה. — שורה 14-15, משונה מאד בדיואן. — שורה 17: אי אפריונך, כן הוא בכ״י ודיואן, והוא הנכון, ובט״א הגיה שד״ל „אפריון [עשה]" והוא ללא צורך. — שורה 18: גם, בדיואן: כי. — שורה 20 ז״ל בדיואן: „ושבותך אשיב משבי | ואקבץ עדה נדחה".

מג. מאורה לשה״ג (צונץ ל״ג צד 204), חברה רי״ה, והיא חסרה בדיואן כ״י שלו וכן במחנה יהודה, אבל הזכיר אותה שד״ל ברשימתו (בראש הדיואן שהו״ל) בין השירים הנמצאים אצלו במחזורים ובשאר ספרים סי׳ 14, ובקרובץ ארגיל (דף מ״ט ע״א) היא מאורה ליום ראשון של פסח; דיואן הרכבי ח״ב צד 19 סי׳ י״א; טל אורות, צד 6 סי׳ ז׳. — שורה 1: ירוחם, חסר בכ״י. — שורה 2: נכוה, כן הוא בקרובץ ארגיל והוא הנכון, והחרוז מוכיח עליו; ובטל אורות וכן בדיואן הרכבי: נִכְּה, והוא טעות. — שורה 3: ונפשו, בכ״י לנפשו. — שורה 4: את, חסר בכ״י ובט״א ודיואן הרכבי ונמצא בק״א, והוא הנכון לפי המשקל. — שורה 5: רחמיו נעור, בק״א: רחמי נכמר. — שורה 6: תעיר, בק״א: אעיר. — שורה 7 לשונה בכ״י: הקולך זה בני בין שעיר, ותקנתי לפי ק״א; בט״א: הקולך שעיר, והשאר חסר ורשוה״ה השלימו בהערה. — שורה 8: וזעקת, בק״א: ושאגת. — שורה 11: אנופף, חסר בט״א ובדיואן הרכבי, וישנו בק״א; נקם, בק״א: זעם. — שורה 13: ישנה, בק״א: אשנה, ובכ״י: ישונה. — שורה 14: סוררים, בק״א: צוררים. — שורה 15-17, חסר בכ״י והוספתי לפי ק״א. — שורה 15 התצעק, המפרש בק״א יאמר: הה״א כדי להשלים שעור הנגינה ואיננה לא ה״א התימא ולא ה״א השאלה". — שורה 19: ותשמח, בק״א: ותראה. — שורה 20 לך, חסר בכ״י.

מד. מאורה לרי״ה, הזכירה צונץ ל״ג צד 275, ונדפסה בדיואן לרשד״ל דף ט״ז ע״א סי׳ מ״א עיי״ש, ויש להוסיף כי נמצאה גם במחנה יהודה כ״י אוכססורד חלק א׳ סי׳ 301.

מה. אין בפי מלה. מאורה לרמב״ע, ושם מחברה „אני משה" נרשם בראשי החרוזים; טל אורות צד 58 סי׳ ע״ו. — שורה 5: ונגבהי שמי עלי נהפכו, המליצה הזאת לקוחה היא מהערביים וכבר העיר על זה המורה בריש פכ״ט ממאמר ב׳ באמרו שם „וזה כמו שיאמר אצל הערב, למי שימצאהו פגע גדול נהפכו שמיו על ארצו

(ובמורה הערבי: אקתלבת סמאוה עלי ארצה) וכן יאמר רשב״ג (שירי שלמה לרוקס צד 41) וציריו הפכו עליו לבבו ונהפכו עלי ארצו רקיעי״ וריה״ה בשירו המתחיל „בגדתם בי״ (בדיואן אשר הוצאתי לאור ח״א סי׳ נ״ב) „אהובי אשמעה כי נהפכו לי, ויהפכו עלי ארצי רקיעי״ ובהערותי לדיואן ריה״ה אוסיף אי״ה לדבר אודות המליצה הזאת. — שורה 13: ללחוץ, כ״ה בכ״י, ובט״א: לחצוק. שורה 14: מתן ואיים, כ״ה בכ״י, ובט״א: יתנו שיים. — שורה 15: והלכו יחד — המה, כ״ה בכ״י, ורשד״ל הגיה וכתב: והלכו גוים — יחד. — שורה 21: ושנת, בכ״י: כשמש. — שורה 26: באפס, כ״ה בכ״י, ובט״א הגיה רשד״ל וכתב: בא קץ, ולא ארע מה הביאו לזה, ואולי היתה לפניו הנוסחא הזאת בכ״י אחר.

מו. פיוט, לא ארע אכנהו, כי המלה הראשונה חסרה בכ״י וגם את מחברו בל ארע. — שורה 3: נפשי, חסר בכ״י והוספתי מסברא; דלתי, צ״ל: דלת. — שורה 4: יקרבי, בכ״י: יקרבני: — שורה 6: עלי ינמול, צ״ל: ולי ינמול. — שורה 10: טוב, בכ״י: רב טוב.

מז. מאורה לא ארע תחלתה, יען כי המלה הראשונה ממנה חסרה בכ״י, וכנראה היה שם מחברה „יום טוב״ נרשם בראשי החרוזים. — שורה 3: מבנין הבתים נראה, שחסרים פה ב׳ מלות. — שורה 9: ואויבך, בכ״י: אף אויבך, וזה טעות יורה עליו המשקל, ומלת „אף״ מקומה בסוף הבית (באף תררי) והוא חסר שם בכ״י. — שורה 19: מלה אחת חסרה בכ״י. — שורה 24: וישע וישע, ב׳ פעמים, ואולי לשתי הוראות שונות.

מח. איומתי. מאורה, התום בראשי חרוזיה שם מחברה „שמואל הכהן״ פעמים, וכבר הזכיר אותה צונץ ל״ג צד 294, והיא נדפסה בסדור מנהג פולין (ק״ז:) לאמרה בשבת שניה אחר פסח. — שורה 1: איומתי, חסר בכ״י; שמחי, בכ״י שמחי ועלזי, וכן הוא במנהג פולין, ונראה לי מיותר. — שורה 3, חסרה בכ״י. — שורה 4: ציון, חסר בכ״י. שורה 7 (סתם) מקומה במ״פ אחר שורה 8 (שבת). — שורה 8: משוש, בכ״י: משושי; ושבתי, במ״פ: שבתי. — שורה 13: נקרח מלשון קרח. — שורה 15: סרח, בכ״י: טרח. — שורה 16: וכעשו נברה, במ״פ: ובעשור נטרח, והמפרש יפרש שם בדוחק. — שורה 20: עמדה לי גם, במ״פ: כי עמדה לי — שורה 22: אפסו, בכ״י: עברו. — שורה 25: איך אניחך, בכ״י: אם אני שתיך. — שורה 26: עליך, במ״פ: כי עליך; והטבעו, בכ״י: יסוד טבע. — שורה 28: שמאל, במ״פ שאל — שורה 29: שם שביני, בכ״י: כבודי במחני. — שורה 30: בספר, בכ״י: לספר. — שורה 31: בלבי, בכ״י: בלבי באה. — משורה 33 (ותהי עוד) עד שורה 48 (אמנם ידעתי) חסר במ״פ. — שורה 33, כנראה חסר פה חצי החרוז. — שורה 35: הן, חסר בכ״י. — שורה 36: הם, חסר בכ״י. — שורה 41: נא, חסר בכ״י וכן מלת „אני״. — שורה 44: דולחך, לא ארע לכוונו. שורה 48: ידעת, בכ״י: ידעתי; יד אויב, במ״פ: חסדך. — שורה 49: ראה כי, במ״פ: אכן; גוזה, שם: בוזה. — שורה 50: אל, שם: ואל; אדמה ואתחבר, שם: ואוכל להתחבר. — שורה 51: ונרצע, בכ״י ולנרצע; במ״פ: ונרצה; נגבר ונסבר, שם: נגרע ונשבר. — שורה 52: עברו, שם: כלו; שמיטות, שם: שמיטין. — שורה 53: מתי, בכ״י: כי מתי. — שורה 54: ועשה, חסר בכ״י. — שורה 56: פתאום, במ״פ: מהר. — שורה 57: קל יבא, בכ״י: קול מבשר; להפשך, בכ״י: לנפשך. — שורה 50: הזר, במ״פ: הזק. — שורה 65: אויבי, חסר בכ״י. — שורה 67: אשיבה, בכ״י: אשיב, ומלת „תשובה״ חסרה. —

שורה 68 בכ״י: ואני בד׳ אוחילה אגילה באלהי ישעי, ובמ״פ: ואני בד׳ אצפה אֳחילה לאלהי ישעי, ואנכי תקנתי על פי חבקוק ג׳ י״ח. — שורה 69: כמוס, בבית הזה נמצאת מלת „כהן״ בראשי החרוזים פעמים. — שורה 70: בחמה, בכ״י: חמה. שורה 71: הן שבועה, בכ״י: היא שבועת; להבלם, במ״פ: לשכלם. — שורה 72: יבא, במ״פ: כי תבא. — שורה 74: להקהילם, שם: להנחילם. — שורה 75: והיה לך ד׳, בכ״י: כי יהיה לך, אולם ראה ישעיה ס׳ י״ט.

מט. אחרה עת פדותי. מהפיוט הזה, הנדפס בדיואן הראב״ע הוצאת איגר צד 55 סימן קמ״ב, לא מצאתי בכ״י אשר לפני רק שלשה חרוזים הראשונים והשאר חסר, כי בין דף 249 ובין 250 חסר בהכ״י דף אחד שלם, ובראש דף 250 נמצא סיום פיוט אחר לא אדע תחלתו, וסופו הוא: קום קח את אשתך ואת שתי בנותיך.

נ. מוהרך לשבת חוה״מ של פסח, חברו רי״ה, הזכירו צונץ בל״ג צד 204 ונמצא במחנה יהודה כ״י אוכספורד הלק א׳ סי׳ 58. נדפס בלטב״ל. לשנת 1843 צד 377; כרם חמד חלק ד׳ צד 144; פניני שד״ל צד 143; אגרות שד״ל חלק ו׳ צד 778, והוא נמצא גם בסידור תימן כ״י, אשר בבעה״ס אשר לההממשלה בברלין ובמחזור כ״י אשר למורי הה׳ ר״א ברלינר; וראה מש״כ דוקס בספרו על רמ״ב עזרא צד 106, וסדר התפלה אשר הוא מזכיר שם לא היה לנגד עיני. — שורה 1: יקרה, חסר בכ״י. — שורה 7; תהיי, בכ״י: תהי. — שורה 8: ותקרבי, בכ״י: ותקרב; אֶל אֵל, בכ״י אֶל.

נא. אהבה לר׳ יצחק בן גיאת, ושמו נרשם בראשי החרוזים; נזכרה בל״ג לצונץ צד 199; טל אורות צד 60 סי׳ ע״ה. — שורה 4: וגאוה, בכ״י: ובגאוה. — שורה 6: אזכיר, צ״ל: אזכור. — שורה 12: לחובה, כ״ה בכ״י, ורשד״ל תקן בט״א וכתב: לְהַבָה.

נב. ימי שנותי כלו, אהבה, ובראשי חרוזיה שם המחבר יוסף; נזכרה בל״ג לצונץ 671 והיא אהבה לשבת ראשון אחר פסח במנהג פולין (דף ק״ד ע״א). והנה צונץ כתב, שהבית הראשון והשלישי תחלתם וסופם אלהי, והבית הב׳ והד׳ סופם עמי, ובכ״י שלפני לא מצאתי מלת אלהי, לא בתחלת הבית הראשון ולא בתהלת הבית השלישי וגם לא בסוף הבית הראשון, אך בסוף הבית הג׳ מצאתי מלת אלהי, ובסוף הבית הב׳ והד׳ מלת עמי, והשמטתים יען כי ההרוז והמשקל מורים היותם בלתי עקריים. — שורה 3: עזוב ולא עזוב, מלים נצמדים (تجنيس) ועזוב הראשון הוא מלשון ואל תעזבני אלהי ישעי (תהלים כ״ז ט׳), והשני מלשון עזב תעזב עמו (שמות כ״ג ה׳); ובמ״פ ולא עזור, והוא קלקול ולא תקון. — שורה 5: נודה, במ״פ: מנודד. — שורה 7: ואיפה, שם: איפה. — שורה 9: הזקי, שם: לבבי. — שורה 15: נפשי להמוני, שם: רוחי לעם עני. — שורה 17-18, חסר בכ״י. — שורה 17: לראשי, צ״ל: בראשי. — שורה 21: כל שמעה, במ״פ: קול. — שורה 23: את עני, בכ״י בעני. — שורה 26: אש, חסר בכ״י. — שורה 27: קן, במ״פ: קץ. — שורה 29-30: ותותרי, בכ״י: ותאות רוץ, ואין לו כל מובן. — שורה 34: סורי ממני, צ״ל: סורו ממני מרעים (תהלים קי״ט קט״ו). — שורה 35: אני, במ״פ: עניתי. — שורה 36: אל, שם: ד׳. — שורה 37: ואם, שם: אם. — שורה 38: יכבד, במ״פ: יבכר. — שורה 41: כבוד בית, בכ״י: בית הכבוד.

נג. מהרך לרי״ה הלוי, ראה שד״ל דיואן דף ל׳ ע״ב סי׳ ע״ג, ועל הנאמר שם יש להוסיף, כי הפיוט שלפנינו הוא מהרך ליום א׳ של ראש השנה במחזור קרפנטרץ

(אמ״ד תצ״ט, דף כ״ג ע״ב) וליום ב׳ של ראש השנה במחזור תלמסאן (ליוורנו תרכ״א דף ס״ג ע״א), ונדפס גם באגרות שד״ל VI צד 776 ובלטב״ל שנת 1843 צד 524. נזכר בל״ג לצונץ צד 699. — שורה 17: צורי, כ״ה בכ״י ובאגרות שד״ל; בדיואן: אלי. — שורה 18: יושב, צ״ל: אשב. — שורה 87: שנית קנני, כ״ה בכ״י שלפנינו, בדיואן רי״ה כ״י אוכספורד, באגרות שד״ל ובמחזור קרפנטרץ, ורשד״ל בדיואן הדפים: אנא פדני, עפ״י המחזורים שהיו לפניו; ראה הערתו לחרוז הזה.

נד. אהבה (?) לרי״ה הזכירה שד״ל ברשימתו בין הפיוטים הנמצאים אתו במחזורים ובשאר ספרים סי׳ 15, והיא נדפסה בס׳ נטעי נעמנים להיילברג צד 20 ובפניני שד״ל צד 107. — שורה 1: יפו, חסר בכ״י. — שורה 7: אלי, בכ״י: אליו. — שורה 9: אם נעבדתי, כ״ה בכ״י והוא הנכון, ובנ״נ: אבדתי, ושנוי זה תלמיד טועה עשהו. — שורה 11: בך סלה, כ״ה בנ״נ ובפניני שד״ל והוא נכון ובכ״י: בך תרום סלה, והוא נגד המשקל. — שורה 12: עברתך, כ״ה בכ״י, ובנ״נ: עבודתיך, ואינו נ״ל. — שורה 14: כל עברו, כ״ה בכ״י ונכון, ובנ״נ: כי עברו; נפשי, חסר בכ״י.

נה. מה לאחותי. אהבה לר״י, נדפסה בדיואן הרכבי ח״ב צד 29 סי׳ י״ט, ונמצאה בדיואן רי״ה כ״י אוכספורד ח״ג סי׳ 155 ובסדור תימן כ״י ברלין, ועפ״י כה״י האלה השלמתי את החסר בכ״י אשר לפני. — שורה 1: מה, חסר בכ״י. — שורה 3: תתבודדי, בכ״י: תתגודדי. — שורה 5, חסרה בכ״י ובדיואן הרכבי. — שורה 8: חליתי, בכ״י הוחלתי; בדיואן הרכבי: לחלי חליתי בחרי. — שורה 9: אפך, אצל הרכבי: אף; ויחשך, בכ״י: מחשך. — שורה 12: אויבי, חסר בכ״י, ואצל הרכבי: לי הן. — שורה 14: חי, הרכבי: איה; איך, חסר בכ״י ובדיואן הרכבי. — שורה 19: אכרית׳ בכ״י: ואכרית. — שורה 23: נוצרה, בדיואן הרכבי: נצורה, והוא נגד המשקל, ופה אעיר כי הרכבי נקד את השיר כלו לא לפי המשקל.

נו. ירשו למצער. אהבה לרי״ה הזכיר אותה צונץ ל״ג צד 205 ורשד״ל ברשימתו בין הפיוטים הנמצאים אתו במחזורים ושאר ספרים סי׳ 46. והנה בכ״י אשר לפני חסרים איזה חרוזים ואין בידי למלאות את החסרון, כי הספר הנזכר בספרו של צונץ (שם הערה 5) איננו בידי. שורה 1: ירשו, חסר בכ״י. — שורה 3: צאנך, הוא שם הקבוץ ויתכן הרבוי אחריו; נתונים, בכ״י: נתנוה. — שורה 6: הלכו, בכ״י והלכו, והנה אם נגרוס הלכו בלא וי״ו, אז יחסר לנו בית שלם המתחיל בוי״ו, ואם נגרוס כאשר הוא בכ״י, אז יחסר לנו פה בית המתחיל בה״א, למען מלאות את החסרון בשם יהודה הנרשם בראשי החרוזים; והראשון נראה לי עיקר, כי „והלכו״ בראש החרוז הוא נגד המשקל. — שורה 9: כאלמנה, בכ״י: עוד כאלמנה. — שורה 14: לוחמי, בכ״י: לוחרי.

נז. גאולה לראב״ע, הזכירה צונץ ל״ג צד 213 וחוה שם את דעתו על הזמן אשר הוברה בו*); דיואן הוצאת אינרם צד 99 סי׳ 212; סליחות תימנים (ירושלים תרמ״ח) דף ח׳ ע״ב. — שורה 1: אם, חסר בכ״י; רע לי, בכ״י: עלי. שורה 2: אלהי, בכ״י: אל. — שורה 3: בדברי, בכ״י: בדברים. — שורה 4: לפני, בכ״י לפניו; קרבה, בדיואן: קרובה. — שורה 5: תמיד, בדיואן: עומד. — אחר שורה 5 יש עוד בדיואן ובשאר ספרים החרוז: „כי אלף שנים פלאים ירד ובמרירות לבבו״, והוא חסר בכ״י אולם הכרחי מצד בנין הבתים, כי יש בכל בית ובית מהשיר הזה ד׳

*) והשוה לזה מש״כ הח׳ ר״ע איגר בדיואן הראב״ע צד 169 בהערתו להשיר שלפנינו.

חרוזים מלבד האזור (Gürtelvers). — שורה 8: ובקשת דברים, בדיואן: הבקשת דברי. — שורה 9: באה, בדיואן קרבה. — שורה 10: הנידני, בדיואן: השיבני. — שורה 13: להבין, צ״ל והבין. — שורה 16: אנשי, בכ״י: נשי. — שורה 17-21, הבית הזה נדפס בדיואן איגרם צד 169. — שורה 17: נפלא, בדיואן נבערו; ונבוני, שם: נבוני; ואין יודע וכו׳, שם: איש מהם לא ידע מה. — שורה 18: כי עת, חסר בכ״י. שורה 19: ואחפש, בכ״י: ואבקשה. — שורה 10, חסרה כלה בכ״י. — שורה 21: ואז, בדיואן: זאת; ואכן, בדיואן: על כן, ובצונץ (ל״ג שם): לכן.

נח. אהבה לרי״ה, ראה דיואן שד״ל דף ל״ט ע״א; צונץ ל״ג צד 205, ונמצאת גם בסדור תימן כ״י ברלין. — שורה 1: יודעי, חסר בכ״י. — שורה 6: רחמוני, בכ״י: נחמוני. — שורה 7: ונדוד, בכ״י: לנדוד. שורה 13: דמו לרחקי אל מ—, חסר בכ״י. — שורה 14: ודחקי, בכ״י: והזקי; טוב מפרידתך, בכ״י: נועם פרי דתך. — שורה 15: חלקי וחשקי, בכ״י: חשקי ורבתי והלקי; נועם פרי דתך, בכ״י: טוב מפרידתך. — שורה 20: איך, בכ״י: אך; בזולתך, בכ״י: במלאתך. — שורה 22: אחד וזולתו אין עוד, בכ״י: אחר זולתו ואין עוד!

נט. גאולה, ובראשי הרוזיה השם אברם, וצונץ מסתפק בל״ג צד 716 אם הוא הראב״ע אם לא, ואיגרם רשם את הפיוט הזה בין פיוטי הראב״ע הבלתי נמצאים בדיואן שהו״ל. — שורה 1: אל, חסר בכ״י. — שורה 9: הראני, בכ״י העבירני, ותקנתי מסברא. — שורה 13: כן, חסר בכ״י.

ס. פיוט מיוסד עפ״י א״ב ובסופו חתום שם המחבר אני אהרן הקטן, ולא מצאתי זכרון הפיוט הזה בספרים. — שורה 1: אל, חסר בכ״י והוספתי מדעתי. — שורה 3: נעששית, לא אדע פרושו. — שורה 15: יפתה ר״ל: יפה אותה, ראה הערתי לסי׳ ד׳ שורה 10; ודין עלי תרועם, לא אדע מה הוא. — שורה 22: במצה, כ״ה בכ״י, ובל״ם צ״ל: במסה, (שמות י״ז ז׳). — שורה 26: אלהיו הנהו, טעות סופר נפל בזה ולא אוכל לתקן. — שורה 31: עלימו, כמו העלימו. — שורה 47: בן, בכ״י: בין. — שורה 56: מאום אל, צ״ל: מאום לו אל. — שורה 62: בעבודת, בכ״י: בעבודך; ומשען, בכ״י: ומשמען. — שורה 63: נאור וכו׳, מכאן והלאה חסר בכ״י.

סא. נשמת, מיוסד עפ״י א״ב ובסופו שם המחבר חזק שמואל, ולא מצאתי זכר לפיוט הזה בשום מקום. — שורה 2: ועירין, ועירים קרי. — שורה 7: נרוד, אולי צ״ל: נדוד; נסטרא, ראה הערתי לסי׳ ל׳ שורה 2; הצי החרוז חסר בשורה שלפנינו. — שורה 9: כותם, צ״ל: כחותם. — שורה 18: בנצוח, ט״ס ולא אוכל לתקן; חי מדתו כל עונות, לא אוכל לפרשו.

סב. נשמת למחבר בלתי נודע; צונץ ל״ג צד 679; מיוסד עפ״י א״ב עד אות ל׳. — שורה 5: במחור? — שורה 9, המלה הראשונה חסרה. — שורה 12: זמר זמר, שני פעמים והאחד מיותר וצריך למחקו; כרל, צונץ (במקום הנזכר) כתב: כשוע; בשר, צ״ל: כשר.

סג. רשות לנשמת, בלתי נזכר בספרים. — שורה 3: ויירוממך, צ״ל: ויירוממוך. שורה 9: לך כחך את בך וכו׳, לא אדע פרושו. — שורה 10: כורכו, לא אדע מה הוא, ובישעיה מ״ב ה׳ נותן נשמה לעם עליה.

סד. לנשמת ושם המחבר יצחק חזק נרשם בראשי החרוזים; צונץ ל״ג צד 555. — שורה 5: ואדיר = ואאדיר.

סה. נשמת לר׳ יוסף בן יצחק בן אביתור אבן שנטאס; צונץ ל״ג צד 184 (וחסר במפתח הפיוטים לנשטטנר במקומו, ואולם נמצא שלא במקומו באות יו״ד (ידידים). — שורה 1: מרגעת, וצונץ כתב: מנוחה.

סו. נשמת, וכנראה נרשם שם מחברו ששת בראשי החרוזים, ואולם ראה צונץ ל״ג צד 477.

סז. ידועת אמונות, רשות לשמ״ע, חברו רי״ה והזכירו צונץ ל״ג צד 207; לאנדסהוט עמודי צד 72; דיואן שר״ל דף י״ב ע״ב, ויש להוסיף על הנאמר שם, כי הוא גם במחזור קרפנטרין (ד״א תצ״ט) דף קי״ד, ובלטב״ל לשנת 1848 צד 423.

סח. רשות לש״ע לרשב״ג; נזכר בספרו של צונץ צד 189 ונדפס בשה״ש לוקש צד ק״ז ועל הנאמר שם ובספרו של צונץ יש להוסיף כי הוא רשות לנשמת בקרובין ארניל דף קי״ח ע״ב ופיוט ליום ב׳ דר״ה בספר בית הזכרון (והוא מחזור לר״ה כמנהג ק״ק ספרדים, ליוורנו תרל״ו) דף ע״ו ע״ב, ואסתכבר באחד מכ״י מורי החכם ר״א ברלינר; ובס׳ שבחי אלהים דף קצ״ד, ושם נמצא אחריו השיר שמעה ארון עולם לרשב״ג והמאסף השב, כי שני הפיוטים פיוט אחד המה והדפיסם יחד וכתב ממעל להם: „סי׳ שלמה כפולו!״ — שורה 1: אקדמך, ראה מש״כ זקש ע״ד פרוש המלה הזאת, ויש להעיר כי המפרש במ״ק פירש: „במה אקדם ד׳ (מיכה ו׳ ו׳) תרגום יונתן במה אפלח קדם ד׳״. — שורה 5: בשיר השירים לוקש וכן בק״א ובבה״ז ובש״א ובכ״י ברלינר, הטיבות והגדלת חסדים | ולך תגדיל להודות הנשמה, ויש גם בזה נוסחאות שונות ואין להאריך בזה.

סט. שכחי ינונך. תוכחה למנחה יוה״כ במחזור תלמסאן דף רל״ב ע״ב, בחזונים (בסוף הספר) ובספר צור קעננטנים לדוקס צד 164; ואעיר פה רק על השנויים בכ״י שלפנינו. — שורה 3: חילי, חסר בכ״י. — שורה 4: תצפי, חסר בכ״י. — שורה 5: נפש, בכ״י: נפשי. — שורה 10: והיא, בכ״י: והוא. — שורה 13: גפן, בכ״י: כנפן; והמות, שם: ובמות; וכאשר, שם: אל מקום אשר. — שורה 15: נפש, שם: נפשי; ושכחי, שם: וזכרי. — שורה 16: זכרי, שם: ושכחי. — שורה 17: בכל עת, כן הוא בכל הספרים, ואולי צ״ל: בכל עונה. — שורה 19: בכי, בכ״י: בכה. — שורה 20: ועם, כ״ה בכ״י, ובשאר ספרים: ואז, והיא, נוסחא יותר מתוקנת.

ע. ברכו(?) לר׳ יהוסף, לא מצאתי זכרו בספרים. — שורה 5: ורעדה, צ״ל וברעדה. — שורה 8: בלתי שפתים ישוררו, ראה מש״כ קעמפף בספרו עשרה שערים צד 114 הערה 59-60. — שורה 9: משמרותי, בכ״י: משמרתי. — שורה 11: במאמרי, בכ״י: ובמאמרי. — שורה 13: בלתי אמוט וכו׳, הוא נגד המשקל. — שורה 18: בידיך, בכ״י: בידך.

עא. נשמת לר׳ יום טוב, וכן כתוב מפורש בכ״י, ובראשי החרוזים מיוטו״ב חזק שהם אותיות יום טוב חזק. — שורה 11: תחנה, כמו במלכים ב׳ ו׳ ח׳. — שורה 18: ורצני בחונני, בכ״י: ירצני כתודה בחונני.

עב. רשות לברכו (?) חברו ריי״ה; דיואן רשר״ל דף י״ג ע״א סי׳ ל׳. — שורה 2: יום, כ״ה בכ״י, ובדיואן אם.

עג. רשות לנשמת מהראב״ע; ראה רוזין בס׳ שירי הראב״ע וחרוזיו חלק ב׳ צד 6 ובמה״ע החדשי להחכמים בראנן וקויפמאנן שנת 1894 צד 423, ויש להוסיף, כי הפיוט הזה נדפס גם בס׳ שבחי אלהים (דף ק״ח) בתור רשות לסכות. נוסחת הכ״י שונה לפעמים

מהנוסחאות אשר היו לפני רוזין ז״ל, והחוקר יוכל להשוות, ואני אקצר ואוריע בזה רק את התקונים אשר הוכרחתי לעשות במקומות המשובשים בכ״י אשר לפני. — שורה 2: אל, חסר בכ״י. — שורה 4: רם על כל, מלה כל חסרה בכ״י; יחו הודו, בכ״י: מייחדו. — שורה 6: אמת כי לא יצדק, חסר בכ״י. — שורה 11: לא כי, חסר בכ״י. — שורה 12: הלק, בכ״י: חלקי. — שורה 13: בעת כי, מלת כי חסרה בכ״י.

עד. פיוט לר׳ יעקב, ולא אדע מי הוא; צונץ ל״ג צד 560. — שורה 15: תהמה, בכ״י: תהילה; ראה תהלים מ״ב ו׳. — שורה 19: צבי צ״ל: צבי חן.

עה. נשמת להראב״ע וצונץ ל״ג צד 209 כתב שהוא מחרך; דיואן הראב״ע צד 37 סי׳ 107; טל אורות צד 55 סי׳ ע״ב. — שורה 5: ערדך, בכ״י ובט״א: עדיך. — שורה 6: מעבדך, בכ״י: משבצות על מעבדיך. — שורה 11: ולך, בכ״י: מאלה, ובט״א (תקון רשד״ל?) אחת מאלף.

עו. יהידה שחרי, רשות לנשמת שית (צונץ ל״ג צד 207, ושם: שחרי יחידה) מרי״ה; דיואן שד״ל דף ט״ו סי׳ ל״ה; אגרות שד״ל הלק ו׳ צד 776. — שורה 2: המה, בדיואן רשד״ל: הם כל; ראה שם הערה ב׳.

עז. רשות לרשב״ג; שיר השירים לזקש צד ק״ט והלאה, ועל הנאמר שם יש להוסיף כי היא גם בס׳ חזונים דף נ׳, ובמחזור רומא (הוצאת שד״ל ח״א דף ע״ו) ושם היא לנשמת יוה״כ ובס׳ שובע שמחות (קובץ פיוטים, ליוורנו תרט״ו) היא רשות לשמיני של פסח, ונמצאה פעמים רבות בכתבי יד. — שורה 2: לילך ויומך, וכן אמר רי״ה בסי׳ שלפני זה „ותזלי אחריו לילך ויומך״, ובכ״י: יומך ולילך; ראה ע״ד הגירסא הזאת זקש שה״ש צד קי״ג. — שורה 3: בחיותך, בכ״י: בחייך; אשר נעלם כמו, כ״ה בכ״י ונוסחת זקש וכן נוסחת שאר הספרים משונה מזה. — שורה 4: הלא אם, בכ״י: הלא; טהור ונקי, בכ״י: טהור עין ונקי; ותמה, כ״ה בס׳ שובע שמחות ובאחד מכ״י ברלינר וגם במחזור רומא; ובכ״י וכן בשה״ש: ורמה, ואצל דוקס (רמב״ע צד 106): וקמה, וראה מה שהעיר זקש, שה״ש צד קי״ד. — שורה 6: לאל חי כ״ה בכ״י ובשובע שמחות ובכ״י ברלינר, ובס״א: לצורך; ראה זקש (צד קט״ז) שבחר הנוסחא האחרונה יען כי מליצת לאל חי כבר השתמש בה רשב״ג בשורה 3. — שורה 7: ברכו תמיד, בכ״י: תמיד ברכו.

עח. נשמת לראב״ע, חסר מקצתו בכ״י והשלמתי את החסרון עפ״י דיואן הראב״ע הוצאת איגר צד 6 סי׳ 19. — שורה 1: לאל חי, ובדיואן: חיי חסדו. — שורה 3: ומחוץ, שם: ומבחוץ. — שורה 4: מקוה, בכ״י: מקור; אחר נתן עליו, בכ״י: אחר עלי. — שורה 5: עונג, בדיואן: עדנו; ושם, בדיואן: שם. — שורה 6: נטע, בכ״י: נטה. — שורה 7 עד תומו חסר בכ״י.

עט. פיוט לרשב״ג. צונץ 189; נדפס בנטעי נעמנים צד 18, בספרו של הרי״מז צד ט׳ ובשה״ש לרש״ז צד קל״ז. — שורה 3: תעצומך כ״ה בכ״י וכן הוא גם בספרו של רימ״ז ונ״נ; ואולם רש״ז הדפיס לפי הכ״י אשר לפניו: תעצומך; ואיך, רש״ז הדפיס והיך, ואני בחרתי בנוסחת הכ״י אשר לפני וכמו שהדפיסו גם רימ״ז ובעל נ״נ; שאתו, כ״ה בכ״י וגם בכ״י הרש״ז (ראה את הערתו בספרו הנז׳ צד קל״ח), ובנ״נ ובספרו של הרימ״ז: שאת, וזה טעות. הרש״ז הדפיס: שְׂאֵתְךָ ת׳ שְׂאֵתוֹ. — שורה 4. נכונה, כ״ה בכ״י ובדפוסים, והרש״ז הדפיס „נכוהה״ וכתב „ונכוחה נכונה מנכונה, כי לא נמצא „נכונה״ לשם מקרה״; רצוני, בכ״י: את רצוני, ואינו נכון. — שורה 5 ומנחת עשרוני,

בספרו של הרימ"ז (ואחריו בשירי שלמה) ובנ"נ: מנחת זכרוני, והוא כמו מנחת זכרון (במדבר ה' ט"ו), ובכ"י כמו שהדפסתי: עשרוני, והכונה על העשרונים סלת אשר הובאו בית ד'. — שורה 7: חסדיך, כ"ה בכ"י והוא הנכון, ובנ"נ: גדָל־חסדך, וזה נגד המשקל והרש"ז כ' חסדיך; גודל, עוני בנ"נ: גדֶל־עוני, וגם זה לא יתכן, והעקר כמ"ש. — שורה 8: רוחי, כ"ה הנכון ובכ"י: רוחך.

פ. נשמת „להרב ר' ברוך בן יוסף", כ"ה בכ"י, ולא מצאתי את זכר הפיוט הזה בספרים, וגם שם הפייטן לא נודע לי. ודע כי מסוף שורה 7 עד תום הפיוט חסר בכ"י, ואולם מצאתי את הסיום בכ"י שלפנינו בראש דף 254, בעוד אשר הפיוט שלפנינו הוא בסוף דף 255, וזה לי לאות כי העלים מכורכים המה שלא כסדרן. — שורה 7: אני, בכ"י: כי, וזה נגד המשקל.

פא. רשות לברכו „מר' שמשון העולה לארץ הצבי", כן הוא בכ"י; צונץ ל"ג צד 301, ושם צד 302 יאמר צונץ, כי ר"ש שלפנינו הוא ר"ש בן אברהם משנץ (Sens), ועיין כרם חמד ח"ד צד 24; טל אורות צד 62 סי' פ"א. — שורה 2: אלהי, כ"ה בכ"י, ובט"א: אל חי, והוא נגד המשקל. — שורה 6: וגם אני, השורה הזאת (אשר חציה חסר) היא נגד המשקל, ובכלל מצאתי ראיתי, כי הרוזי האזור (Gürtelverse) בשיר הזה הם שלא עפ"י המשקל. — שורה 11: הללי, בכ"י ובט"א: הללו. — שורה 17: נדבות עמך, כ"ה בכ"י והוא הנכון, וט"ס נפל בט"א וכתוב שם: עמך נדבות, ובעיין גדולה! — שורה 21: מה, בט"א ומה.

פב. רשות לברכו, ובכ"י „שלמה בר יהודה" וכתב צונץ בל"ג צד 311-312, שהוא לר' שלמה בר אבון, וכן העיר בצדק ר"ש הורוויץ במח"ו צד 566 הערה b ל. — שורה 1: אלהים, חסר בכ"י. — שורה 2-3, צ"ל: שביב אש בוערה | וממים חשרה || והשך שם סתרה | סֻכו מה נורא | אלהים, וכן הוא במח"ו; שם: במרום שם דגלו, במח"ו: ובכרוב שם רגלו. — שורה 5: קדוש, במח"ו: גדול. — שורה 9: לעם, במח"ו: לעמו. — שורה 10: קרה, במח"ו: קירה. — שורה 12: ברנני, במח"ו: ברעי. — שורה 13: ושא, צ"ל: שאו; כן, צ"ל: קול.

פג. רשות לברכו לר' יהוספיה הגר, הזכירו צונץ ל"ג צד 469; טל אורות צד 34 סי' מ"ב; מח"ו צד 665, ושם הוא רשות למעריב. — שורה 1: לב, וצונץ כתב: בלב. — שורה 2: תודות, צ"ל: הודות; ליום, כ"ה בכ"י, ובט"א ומח"ו: ביום. — שורה 4: פלאיו, בט"א ומח"ו: פעליו; וממש, בט"א: ממש. — שורה 5: שור, כ"ה בכ"י, בט"א: צר ובמח"ו: שם; היכלכלוהו, במח"ו: היכל כלכלוהו. — שורה 6-7, חסר בכ"י. — שורה 6: פניו, צ"ל: פני. — שורה 9: נמסכו, בט"א ומח"ו: נסמכו. — שורה 10: בעצומיו, בט"א: בעצמותיו. — שורה 13: מול, כ"ה בכ"י, ובט"א ומח"ו: ועל, והוא נכון; גבורה, חסר בכ"י. — שורה 14-17, סדר הבתים משונה בט"א ומח"ו. — שורה 15: שרשם, בט"א: ושרשו, במח"ו: ושרשם.

פד. ברכו ושם מחברו משה חזק נרשם בראשי החרוזים; צונץ ל"ג צד 582; מח"ו צד 568. — שורה 2: ולבבי, במח"ו: ולבי לו; ואעיר רעיוני, במח"ו: ואעיר נאמני. — שורה 5: אספרה, במח"ו: פצחה. — שורה 6: בחדרים, במח"ו: בחורים. — שורה 9: הביעו, שם: תביעו. — שורה 13: במרומים, שם: במעונים. — שורה 16: לד', במח"ו: לה, ורש"ה תקן וכתב: לך, וספה טעות על טעות. — שורה 19: ובעלות, במח"ו: וכעלות; צבא, במח"ו: צבאיו. — שורה 23: עמו, שם: לו. —

שורה 24: מה, שם: מי. — שורה 27: את, שם: על; רנניו, שם: רנניו בנגינות עצמו; הביאו, שם: הביטו. — שורה 28 ז״ל במח״ו: „וראו כי טוב ד׳״; וצונץ כתב, כי סוף הפיוט הוא: הביטו וטעמו כי טוב ד׳.

פה. רשות לברכו, וצונץ הביא בל״ג צד 355 פיוט לברכו המתחיל ג״כ „אשא ראשי אברך קדושי״, והוא חתום בשם יצחק, ונראה כי כונתו על הפיוט שלפנינו, ולפ״ז חסר הרבה, ואין לנו רק הבית הראשון המתחיל באל״ף.

פו. רשות לברכו, ושם מחברו אבינדור, ונזכר בל״ג לצונץ צד 314, וסוף הבית האחרון חסר לפנינו. — שורה 5: ותקן, ראה צונץ זינאג. פאעזיא צד 415.

פז. פיוט לראב״ע, הזכירו צונץ ל״ג צד 210 ונדפס במחזור קרפינטראץ (ד״א תצ״ט) בתור „פיוט לקדיש״ ליום ב׳ דר״ה, ואח״כ הדפיסו רי״ל דוקס בלטב״ל. משנת 1843 צד 525 מתוך מחזור זה; אח״כ הו״ל רי״מ זקש בספרו על הפיוטים צד מ״ב והיילברג במחברת נטעי נעמנים צד כ״א סי׳ ב׳ על פי נוסחת המח״ו, ולאחרונה הדפיסו איגר בדיואן הראב״ע סי׳ (83) [84], ואולם מהרוז המתחיל באות ר׳ והלאה משונה בדיואן מאד מאד, והוא כשיר אחר. והנה דוקס נמשך אחר מחזור קרפינטראץ וכתב, אשר הפיוט הזה הוא, „קדיש ליום ב׳ דר״ה״, ובכ״י אשר לפני כתוב רק שהוא פתיחה לקדיש. — שורה 2: בחכמתך, כ״ה בנטעי נעמנים ונכון לפי המשקל, ובכ״י בחכמה; בדיואן: בטובתך. — שורה 4: חוללת, בנטעי נעמנים: חללת. — שורה 7: ואן לבי, בנ״נ: ואיך לבי יענה. — שורה 8: ואותו, במ״ק: ואות. — שורה 10: ובנפול, במ״ק: בנפול; ימינו, בכ״י: ימינך. — שורה 14: מעבדים, בכ״י מעברים וכן הוא גם בנ״נ; במ״ק כמו שכתבתי בפנים. — שורה 16: לי עזוב, במ״ק: מעזוב לי. — שורה 19: ויעמד, במ״ק: ועמוד.

פח. פיוט לקדיש, מיוסד עפ״י א״ב ונזכר בל״ג צד 679. — שורה 6: חסנו, בכ״י חסני. — שורה 9: שם, חסר והוספתי מסברא. — שורה 16: חצי החרוז הראשון חסר ומצאתיו בספרו של צונץ במקום הנזכר, והוא: תקפו בפי כל נאדר.

פט. רשות לקדיש לרשב״ג (צונץ ל״ג צד 188), ונמצא גם באחד מכ״י מורי הח׳ ר״א ברלינר. — שורה 1: ולא, בכי״ב (= בכ״י ברלינר): והם לא. — שורה 2: מעת . . . הם, בכי״ב: מיום . . . עוד. — שורה 4: להלל בהיכל פנימי, בכי״ב: ושנאן יורה במזבח פנימי. — שורה 5: חזות, שם: לחזות; כי אל, חסר שם. — שורה 7: יזמר מבלי, שם: ימלל עד בלי; ליל, שם: לילה. — שורה 8: ואתה, שם: ושמך; כי גדול וכו׳, שם: „ולבי ונפשי יודעת מאד״, ונראה יותר נכון. — שורה 10: כבודך, שם: עזך; ורבה, שם: ורמה, והוא נגד החרוז; וקובה, שם: בסבה, וגם זה טעות. — שורה 11: כי אותך וכו׳, שם: שאתך לא יוכל גלגל. — שורה 13-15: חסר בכי״ב. — שורה 13: בארבע ובכ״י: כארבע.

צ. ג״כ רשות לקדיש (צונץ ל״ג צד 722) חברו ר׳ „יום טוב קדוש״ כמש״כ מפורש בכ״י אשר לפני; והוא ר׳ יום טוב בן יצחק הקדוש, אשר כבר דבר אדותיו צונץ בל״ג צד 286 ואשר חבר את הפיוט יה רעיון לבך (סימן צ״ג) ועוד פיוטים אחרים (ראה צונץ שם). כנראה חסר בבית א׳ וכן בבית ג׳ חרוז אחד, כי צ״ל בכל בית ובית שלשה חרוזים מלבד חרוז האזור.

צא. רשות לקדיש, נזכר בל״ג לצונץ צד 413; דיואן שד״ל דף כ״ד ע״א

סי׳ ס״ה, ועל הנאמר שם יש להוסיף, כי הפיוט שלפנינו הוא רשות לקדיש יום א׳ דר״ה במחזור קרפנטרץ (דף כ״ה ע״ב) ובמחזור תלמסאן (דף נ״ה).

צב. יחד קרבי, הנזכר בצונץ ל״ג צד 572, הוא פיוט לקדיש יום א׳ של סכות בקרובץ ארניל (דף צ״ו ע״ב) ושם מחברו יוסף, ולא מצאתי בכ״י אשר לפני זולתי החרוזים הראשונים, ושברי שירים לא הדפסתי בזה.

צג. פיוט „לאלו פינו״ מר׳ יו״ט בן יצחק הקדוש (לעיל הערה לסי׳ צ׳), הזכירו צונץ ל״ג צד 286; טל אורות צד 61 סי׳ פ׳. — שורה 14: מקראיו, בכ״י: מקראות. — שורה 22: ועל, בט״א נמצא בשני חצאי לבנה: ועם, ואח״ז סי׳ השאלה, ואני מוסיף שאלה על השאלה, כי לא אבין פתרון השאלה הזאת, ובכ״י מלת ועם איננו. — שורה 28-26, כנגע נראה לי בבית הזה כי מקצתו חסר בכ״י וכן בט״א, והמבין את בנין הבתים בשירים הנקראים מושח (موشّح) ידע ויכיר, כי החסרון הוא בחצי החרוז הראשון (שהוא שורה 26), ואנכי השלמתיו מסברא. — שורה 28: עמוד, בכ״י וט״א: לעמוד, והוא נגד המשקל.

צד. רשות לנשמת מר׳ שלמה בן אבון, לדעת צונץ ל״ג צד 311, ובטל אורות צד 57 סי׳ ע״ד נדפס בשם ר׳ שלמה בן גבירול, והראשון נראה לי עקר, ושם המחבר שלמה נמצא בראשי החרוזים ואולם המלות בר אבון מרומזות בשורה 19: ב׳רי׳ית א׳ב׳ המונו ו׳נ׳ועם שמו. — שורה 10: יושר, צ״ל: אשר. — שורה 11: מכון, צ״ל מכון כס. — שורה 13: משוה, בכ״י וט״א: משוה, ובצדק העיר שם רשוזח״ה, כי „יש כאן טעות ונשחת המשקל והענין סתום״ וכתב שם עוד. ואולי צ״ל: ביה צור לבדו משוש חסנו, ויהיה הענין על בן הבכור, הלא הוא ישראל״, ולי נראה לתקן כמ״ש בפנים, והבוחר יבחר. — שורה 20: לקיים, כ״ה בכ״י, ובט״א: וקים.

צה. פיוט לאלו פינו מר׳ יוספיה (יהוספיה) הגר, עיין עליו בל״ג לצונץ צד 468 ובכרם חמד ה״ד צד 26; טל אורות צד 34 סי׳ מ״ג. — שורה 3: לגפן, בט״א: גפן. — שורה 5: התנינים, בכ״י וט״א: תנינים, והוא נגד המשקל. — שורה 25: אים, איננו בכ״י ורשד״ל הוסיפו בט״א מסברא. — שורה 28: מה מאד, וצונץ כתב: מארץ, והוא נגד המשקל. שורה 29: פה לא, ובכ״י: אז (או: אך), וצונץ כתב: פיות.

צו. פיוט אחר לאלו פינו ושם מחברו אליהו התום בראשי החרוזים. — שורה 7: יתאמץ, צ״ל: תאמץ. — שורה 10: ודור, אינו בכ״י. — שורה 17: ולאות, בכ״י: לאות. — שורה 20: לפי המשקל הסרה פה תנועה אחת, ואולי צ״ל: שם.

צז. פיוט למי ידמה לך לרי״ץ בן גיאת ושמו נרשם בראשי החרוזים; צונץ ל״ג צד 198 (ושם החרוז הראשון בשנוי לשון קצת). — שורה 3: ממהלך קרי: ממהללך.

צח. אשפוך שיחי, פיוט להראב״ע, ונזכר ברשימת איגר לשירי הראב״ע אשר אינם בדיואן ומצאתיו גם בס׳ החזונים, והוא שם מי כמוך ליום ב׳ של סכות. — שורה 1: לפני, בחזונים: פני. — שורה 3: אואל, שם: לאל. — שורה 5: בחילה צורי, שם: בתחלה לפניו. — שורה 6: רם, שם: ראש. — שורה 7: יחד, צ״ל: יחיד, ובחזונים: אחד; באין, שם: בלי. — שורה 11: על, צ״ל: על הק; ובחזונים: כל גבולות עלי חק הגבל. — שורה 14: ופניו, קרי: ופָנָיו. — שורה 15 שונה בחזונים וז״ל: עבדים משתחוים לפניו. — שורה 16: לו, שם: כי לו; מלוכה,

שם: המלוכה. — משורה 12 עד סוף הפיוט חסר בחזונים. — שורה 24: נדעכה, בכ"י: נדע כה.

צט. אהבה ליום א' של פסח (צונץ ל"ג צד 204) לרי"ה, והיא נמצאה גם בדיואן כ"י שלו חלק ב' סי' נ"ד; טל אורות צד 7 סי' ח' (וראה שם הערת רשזח"ה, כי הפיוט שלפנינו נמצא גם במחזור מונפלייר). — שורה 2; חנני חנני, ובכ"י ומ"פ (= מחזור מונפלייר): חנוני חנוני, וזה וזה שלא לפי המשקל. — שורה 6: ואדמוני, כ"ה בכ"י; בארמוני, כ"ה בכ"י. — שורה 9: להגיון, צ"ל: לבזיון. — שורה 11: ומואבי, כ"ה הנכון וכ"ה בכ"י, ובט"א: ומואב; בוזה, כ"ה בכ"י ונכון נ"כ. — שורה 11: בארמוני, צ"ל: ופלמוני. — שורה 15: תנים, חסר בכ"י. — שורה 16: הקץ, חסר בכ"י; וכסוף, בכ"י: ונסוך. — שורה 17: בכ"י וט"א: תשובב, והוא נגד המשקל. — שורה 19: המירותיך, בכ"י: המרתיך. — שורה 20: בך, חסר בכ"י. — שורה 21: וצפוני, צ"ל: ובצפוני. — שורה 22: ואוהבי, בכ"י: ואוה בי.

ק. לחוצה. אהבה ושם מחברה לוי חזק חתום בראשי חרוזיה. וצונץ (ל"ג צד 217) לא כתב בברור מי הוא לוי המחבר את הפיוט שלפנינו, אך הזכיר אותו בין הפיוטים, אשר רָבם מר' לוי אלתבאן הֶברו, ורשד"ל (אגרות צד 978) כתב בפרוש, כי הפיוט שלפנינו הוא לר' לוי בן יעקב אלתבאן, וכי הוא נמצא גם במחזור והראן; טל אורות צד 59 סי' ע"ז. — שורה 1: לחוצה, חסר בכ"י. — שורה 4: ואשלח, בט"א: ואשים. — שורה 8; תועה, בט"א: נועה. — שורה 17: בכלמה, בכ"י: כלמה. — שורה 22-23 בט"א יש בזה בלבול הסדר.

קא. שביה בת ציון, גאולה (?) לרשב"ג (דעת צונץ ל"ג צד 588); טל אורות צד 22 סי' כ"ה. — שורה 2: שבועת, בט"א: שבועות. — שורה 19: מזרה, בט"א: מזרי; אסוף, בכ"י: אאסוף. בט"א יש פה הערה „אולי חסר בית אחד" ואולם מספרו של צונץ (ל"ג 590) נוכח לדעת, כי השיר הזה בן שבעה בתים הוא ולא יותר.

קב. אהבה לר' יוסף בן אשר, ושמו נרשם בראשי החרוזים; צונץ ל"ג צד 480; טל אורות צד 41 סי' נ"ב. — שורה 1: יעלה, חסר בכ"י, ורשד"ל השלים את החסרון מסברא, ובספרו של צונץ: יונה, וגם הוא רק מדעתו כתב כן. — שורה 9: אכרית, כ"ה בכ"י, ובט"א: רבקים. — שורה 14: שבה, בט"א: שבחם. — שורה 15: לצמיתות, בט"א: צמיתות. — שורה 24: כקולי, צ"ל: בקולי. — שורה 26: אל תדם בנפשך, בכ"י: אל תדמי בנפשך, בט"א: אל הדם נפשך. — שורה 38: הסרה בכ"י ובט"א.

קג. אהבה להראב"ע, הזכירה צונץ בל"ג צד 211 וכתב, כי מצא בכ"י חמשה בתים, כי לאות ה' אשר בשם אברהם, יש שם עוד חרוז תחלתו „השפל נא זרים אשר גאו", וכונתו לחרוז השפל אשר לפנינו הוא מתחיל בשורה 10, ובכל זאת לא נמצאו בפיוט הזה רק ארבעה בתים, כי השורה הראשונה (אל ברתך) היא רק החרוז המאיר נתיב (Leitvers); וכן הוא בקבוץ מעשי ידי גאונים קדמונים צד 110. — בסימנים המורים על משקל השיר נפל טעות וצ"ל בשורה הראשונה:

א) – – ⏑ – – – – ⏑ – – – | – ⏑ – – – – ⏑ – – – – –

שורה 12: אשר, חסר בכ"י. — שורה 15: הורנו, כ"ה בכ"י וצ"ל: הורינו.

קד. שתי פעמים, אופן לשבת נחמו במחזור פולין (דיהרנפ' דף קל"ד), ועל פיהו תקנתי איזה שגיאות בכ"י אשר לפנינו; שם המחבר הנרשם בראשי החרוזים הוא שלמה בן יהודה, ואולם לא אוכל להחליט איזהו, כי כנודע היום פייטנים רבים אשר

זה היה שמם. — שורה 1: שתי, חסר בכ״י; מקוימים, במ״פ מְקִימים; על, חסר במ״פ. — שורה 2: לאחד, שם: ליחד; ובהגיון, שם: בהגיון. — שורה 8: גן, בכ״י: גת. — שורה 9: הגות, במ״פ: הגה. — שורה 11: לקראה, שם: לקרא; עלות, חסר בכ״י. — שורה 12: ארבע, במ״פ: מְרֻבע. — שורה 14: כרותה, בכ״י: בריתה. — שורה 15: לשוננו, במ״פ: מלונינו. — שורה 19: מסוכתה, שם: מסוכתם; עם הניץ, בכ״י: בעת ציץ. — שורה 20: וגם יעד, במ״פ: לקוראי עד. — שורה 21: הלך, בכ״י: הילך. — שורה 24: ריץ, בכ״י: לאריץ. — שורה 25: להסתולל, במ״פ: מסתולל. — שורה 29: בתיבותיו, שם באותיותיו. — שורה 30: ד״ל, במ״פ: דליי״ת. — שורה 33: הדבקים, שם: הפרקים. — שורה 34: יוסי, בכ״י: יוסף. — שורה 36: הלא יחזור לראשיתיו, במ״פ: יחזיר לראש קריאותיו. — שורה 37: ויחזור וכו׳, שם: הלא יחזור לראשיתיו. — שורה 39: יהי, שם: הוי.

קה. שש מאות, אהבה לפרשת עקב, ג״כ במחזור פולין (דף ק״ל) ושם המחבר שלמה חזק נרשם בראשי החרוזים, והוא בלי ספק שלמה בר יהודה, אשר חבר גם את הפיוט שלפני זה. משקל השיר הוא שלש תנועות ד׳ פעמים בכל חרוז וחרוז, ובטעות נשמט בדפוס. — שורה 1: שש, חסר בכ״י. — שורה 2: על כנפי, חסר בכ״י. — שורה 8: ארבע, במ״פ: אצבע. — שורה 9 חסרה בכ״י. — שורה 10: סדניא, צ״ל: סדינא; הלא, במ״פ: לא. — שורה 11: לחוט כרך, בכ״י: לחוק ברך; מניניהם, צ״ל: ממניניהם. שורה 13: ענף, במ״פ: עניו. — שורה 15: מנת טלית, במ״פ: מנת טְלֶת; נכפלת, חסר בכ״י. — שורה 16: הן הפרה ותפרה, במ״פ: הן כפלה ותפר לה, ואולם דין טלית כפולה כבר מבואר בשורה 15 שהיא פטורה כרב שמעון (מנחות מ״א.); מציצית לא נחדל, ובמ״פ: ומציצית לא תחדל. — שורה 17 חסרה בכ״י; אצבע, צ״ל: בנד; תגדל, מלשון גדילים תעשה לך (דברים כ״ב י״ב) ור״ל שחייבת בציצית. — שורה 19: ונעור, בכ״י: וגעור. — שורה 21: וכרת, בכ״י: כשם; מעוכבת, במ״פ: מעקבת. — שורה 24: הגוי, בכ״י: המין. — שורה 26: לילה, בכ״י: ללילה. — שורה 27: נקבע, צ״ל: נקבע.

קו. אהבה ותחלתה חסר ולא יכולתי להשלימה כי לא מצאתי לה זכרון בספר. בראשי החרוזים היה מרומז שם המחבר חזקיהו. — שורה 9: ציון, בכ״י: צאן.

קז. מהפיוט הזה, אשר כנראה שם אברהם היה חתום בראשי חרוזיו, לא מצאתי רק בתים אחדים בכ״י ורֻבו חסר ולכן לא הדפסתיו בזה.

מפתח הפיוטים.

הסימנים כ״ו, מ״ו, מ״ז, ק״ו לא באו במספר הפיוטים, יען כי התחלתם חסרה.

Kuntras ha-Pijutim

nach der

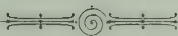
Machsor-Vitry-Handschrift

(Brit. Mus. Add. 27200 u. 27201)

bearbeitet und herausgegeben

von

Dr. H. Brody.

BERLIN 1894.

Druck von H. Itzkowski, Gr. Hamburgerstr. 2.

3 1761 07290291 9